

INSTYTUT TECHNOLOGII DREWNA

WOOD TECHNOLOGY INSTITUTE • INSTITUT FÜR HOLZTECHNOLOGIE • INSTITUT DE TECHNOLOGIE DU BOIS
 WINIARSKA 1 • 60-654 POZNAŃ - POLAND • phone: (4861) 8492-400 • fax: (4861) 822-43-72
 • <http://www.itd.poznan.pl> • e-mail: office@itd.poznan.pl

Poznań, 26/09/2012

Opracowanie nr U-3/BE/2012

Temat/Tytuł zlecenia Stałe monitorowanie zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym według standardów Komitetu Drzewnego EKG ONZ/FAO

Forma wykonania zlecenia (raport, opinia, inne) analiza

Nr zlecenia klienta/Umowa: umowa DL/11/2011 z dnia 10.10.2011 rok

Nazwa i adres zlecniodawcy: Ministerstwo Środowiska, Departament Leśnictwa (od kwietnia 2012 Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody)
 Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa

Sfinansowano ze środków
 Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 na zamówienie Ministerstwa Środowiska

Termin realizacji pracy: 30.09.2012

Nazwa zakładu ITD realizującego zlecenie: Zakład Ekonomiki Drzewnictwa

Imię i nazwisko

Podpis

Autor/Autorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Ewa Ratajczak
 Mgr Gabriela Bidzińska
 Mgr inż. Aleksandra Szostak
 Mgr Magdalena Herbec
 Mgr inż. Justyna Dworniczak

.....

Dyrektor i / lub Kierownik Zakładu

.....

INSTYTUT TECHNOLOGII DREWNA
Zakład Ekonomiki Drzewnictwa

**STAŁE MONITOROWANIE ZMIAN
W POLSKIM SEKTORZE LEŚNO-DRZEWNYM
WEDŁUG STANDARDÓW
KOMITETU DRZEWNEGO EKG ONZ/FAO**

SYNTEZA

Prof. nadzw. dr hab. Ewa Ratajczak, mgr Gabriela Bidzińska,
mgr inż. Aleksandra Szostak, mgr Magdalena Herbec', mgr inż. Justyna Dworniczak

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
na zamówienie Ministerstwa Środowiska

Poznań, wrzesień 2012

SYNTEZA OPRACOWANIA

„STAŁE MONITOROWANIE ZMIAN W POLSKIM SEKTORZE LEŚNO-DRZEWNYM WEDŁUG STANDARDÓW KOMITETU DRZEWNEGO EKG ONZ/FAO”

Analiza pt.: „**Stale monitorowanie zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym według standardów Komitetu Drzewnego EKG ONZ/FAO**” została przygotowana przez Instytut Technologii Drewna dla Departamentu Leśnictwa Ministerstwa Środowiska (obecnie Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody) zgodnie z umową nr DL/11/2011 z dnia 10.10.2011 roku. Jest drugim etapem w/w umowy, której realizacja przewidziana jest na lata 2011-2013.

Opracowanie jest kolejnym, corocznym sprawozdaniem z prac prowadzonych w Instytucie Technologii Drewna w Poznaniu w zakresie monitorowania zmian na polskim rynku surowca drzewnego i produktów jego przerobu w 2012 roku.

Cykliczne badanie rynku drzewnego wynika z realizacji zobowiązań międzynarodowych związanych z uczestnictwem Polski w globalnym systemie informacji o sektorze leśno-drzewnym prowadzonym obecnie przez Komitet Drzewny Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych – EKG ONZ (*United Nations Economic Commission for Europe, Timber Committee – UNECE TC*) wspólnie z Europejską Komisją Leśną Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – EKL FAO (*The Food and Agriculture Organization of the United Nations, European Forestry Commission, FAO EFC*) oraz Urzędem Statystycznym Unii Europejskiej – Eurostat (*Statistical Office of the European Communities*).

W podejściu metodycznym procesu monitorowania zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym oparto się na standardach wypracowanych przez wiele lat przez Komitet Drzewny EKG ONZ/FAO (od lat sześćdziesiątych XX wieku), a od 2004 roku zgodnych z wytycznymi Eurostatu. Zapewnia to maksymalną porównywalność gromadzonych danych i optymalne ich ujednoczenie w ramach światowego systemu informacji dotyczących leśnictwa i sektora drzewnego, mimo iż system sprawozdawczości stale ewoluuje. Dzięki szybkiemu rozwojowi technik i oprzyrządowania informacyjnego może być z kolei stale aktualizowany i rozbudowywany.

Opracowanie bazując na wytycznych Komitetu Drzewnego i Eurostatu oraz wypracowanej w latach wcześniejszych metodyce, podsumowuje z upoważnienia Departamentu Leśnictwa (obecnie Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody) Ministerstwa Środowiska współpracę Instytutu Technologii Drewna z tymi instytucjami w 2012 roku. W zakresie prowadzonych działań mieści się obserwacja polskiego rynku surowca drzewnego i produktów drzewnych, gromadzenie i przetwarzanie dostępnych informacji o polskim sektorze leśno-drzewnym oraz analizowanie – diagnozowanie i prognozowanie - zmian zachodzących na polskim rynku drzewnym.

Opracowanie zawiera:

- w części diagnostycznej - analizę zmian, jakie dokonały się w całej polskiej gospodarce oraz w leśnictwie i sektorze drzewnym w latach 2010-2011,
- w części prognostycznej – opis krótkofalowych trendów w polskiej gospodarce oraz prognozę rozwoju polskiego rynku surowca drzewnego i podstawowych produktów jego przerobu do 2013 roku,

a ponadto także:

- syntetyczny raport o stanie i perspektywach rozwoju całej polskiej gospodarki oraz polskiego rynku drzewnego (wersja polska i angielska), uwzględniający wskazane przez Komitet Drzewny najbardziej aktualne zagadnienia i problemy, które będą podstawą dyskusji krajowych przedstawicieli ds. statystyki sektora leśno-drzewnego (w trakcie 70. sesji Komitetu Drzewnego odbywającej się w październiku 2012 roku).
- materiały i opinie dla Komitetu Drzewnego i Grupy roboczej ds. statystyki i sektora drzewnego wynikające z bieżącej współpracy 2012 roku.

INSTYTUT TECHNOLOGII DREWNA

WOOD TECHNOLOGY INSTITUTE • INSTITUT FÜR HOLZTECHNOLOGIE • INSTITUT DE TECHNOLOGIE DU BOIS
 WINIARSKA 1 • 60-654 POZNAŃ - POLAND • phone: (4861) 8492-400 • fax: (4861) 822-43-72
 • <http://www.itd.poznan.pl> • e-mail: office@itd.poznan.pl

Poznań, 26/09/2012

Opracowanie nr U-3/BE/2012

Temat/Tytuł zlecenia Stałe monitorowanie zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym według standardów Komitetu Drzewnego EKG ONZ/FAO

Forma wykonania zlecenia (raport, opinia, inne) analiza

Nr zlecenia klienta/Umowa: umowa DL/11/2011 z dnia 10.10.2011 rok

Nazwa i adres zleceniodawcy: Ministerstwo Środowiska, Departament Leśnictwa (od kwietnia 2012 Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody)
 Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa

Sfinansowano ze środków
 Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 na zamówienie Ministerstwa Środowiska

Termin realizacji pracy: 30.09.2012

Nazwa zakładu ITD realizującego zlecenie: Zakład Ekonomiki Drzewnictwa

Imię i nazwisko

Podpis

Autor/Autorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Ewa Ratajczak
 Mgr Gabriela Bidzińska
 Mgr inż. Aleksandra Szostak
 Mgr Magdalena Herbec
 Mgr inż. Justyna Dworniczak

.....

Dyrektor i / lub Kierownik Zakładu

.....

INSTYTUT TECHNOLOGII DREWNA
Zakład Ekonomiki Drzewnictwa

**STAŁE MONITOROWANIE ZMIAN
W POLSKIM SEKTORZE LEŚNO-DRZEWNYM
WEDŁUG STANDARDÓW
KOMITETU DRZEWNEGO EKG ONZ/FAO**

Prof. nadzw. dr hab. Ewa Ratajczak, mgr Gabriela Bidzińska,
mgr inż. Aleksandra Szostak, mgr Magdalena Herbec, mgr inż. Justyna Dworniczak

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
na zamówienie Ministerstwa Środowiska

Poznań, wrzesień 2012

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Elementy i zakres systemu monitoringu polskiego sektora leśno-drzewnego w 2012 roku (ważniejsze zmiany w stosunku do lat wcześniejszych)	7
II. Diagnoza stanu polskiej gospodarki i sektora leśno-drzewnego w latach 2010-2011 oraz perspektywy ich rozwoju w latach 2012-2013 (analiza według standardów Komitetu Drzewnego i Eurostatu)	13
1. Ocena stanu i perspektyw gospodarki Polski	13
1.1. Ogólna ocena sytuacji ekonomicznej Polski w latach 2010-2011	16
1.2. Oczekiwane trendy rozwoju gospodarki Polski w 2012 roku	19
2. Ocena zmian na polskim rynku surowca drzewnego i wyrobów drzewnych w latach 2010-2011 i perspektywy ich rozwoju w latach 2012-2013 (na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych Eurostatu i Komitetu Drzewnego)	23
2.1. Rynek surowca drzewnego i podstawowych wyróbów drzewnych w latach 2010-2011	26
2.2. Perspektywy rozwoju rynku surowca drzewnego i podstawowych wyróbów drzewnych w latach 2012-2013	41
2.3. Eksport i import wyróbów drzewnych o wyższym stopniu przetworzenia w latach 2010-2011	44
3. Certyfikacja gospodarki leśnej i przemysłu drzewnego w Polsce w latach 2010-2011	47
III. Materiały i opinie dla Komitetu Drzewnego i Grupy roboczej ds. statystyki leśnictwa i sektora drzewnego wynikające z bieżącej współpracy w 2012 roku	53
IV. Materiały na 70. sesję Komitetu Drzewnego w 2012 roku	55
1. Krajowy raport o stanie gospodarki i rynku drzewnego (wersja polska)	56
2. Statement on the wood market review and prospects (wersja angielska)	68
ZAŁĄCZNIKI	80

WSTĘP

Opracowanie pt.: „**Stale monitorowanie zmian w polskim sektorze leśno-drzewnym według standardów Komitetu Drzewnego EKG ONZ/FAO**” zostało przygotowane dla Departamentu Leśnictwa Ministerstwa Środowiska (od kwietnia 2012 roku Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody), zgodnie z umową DL/11/2011 z dnia 10.10.2011 roku.

Przewidziane umową zadania obejmują swoim zakresem lata 2011-2013. Niniejsze opracowanie jest wynikiem realizacji II etapu umowy i podobnie jak w latach wcześniejszych, jest corocznym sprawozdaniem z prac prowadzonych w Instytucie Technologii Drewna w Poznaniu w zakresie monitorowania zmian na polskim rynku surowca drzewnego i produktów jego przerobu w 2012 roku.

Proces monitorowania zmian zachodzących w polskim leśnictwie i drzewnictwie prowadzony jest przez Instytut Technologii Drewna z upoważnienia Ministerstwa Środowiska od wielu lat (od połowy lat dziewięćdziesiątych XX wieku). W jego zakresie mieści się obserwacja polskiego rynku surowca drzewnego i produktów drzewnych, gromadzenie i przetwarzanie dostępnych informacji o polskim sektorze leśno-drzewnym oraz analizowanie – diagnozowanie i prognozowanie - zmian zachodzących na polskim rynku drzewnym. Konieczność badania rynku drzewnego wynika z zobowiązań międzynarodowych związanych z uczestnictwem Polski w globalnym systemie informacji o sektorze leśno-drzewnym prowadzonym obecnie przez Komitet Drzewny Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych – EKG ONZ (*United Nations Economic Commission for Europe, Timber Committee – UNECE TC*) wspólnie z Europejską Komisją Leśną Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – EKL FAO (*The Food and Agriculture Organization of the United Nations, European Forestry Commission, FAO EFC*) oraz Urzędem Statystycznym Unii Europejskiej – Eurostat (*Statistical Office of the European Communities*). Standardy systemu wytyczał przez wiele lat (od lat sześćdziesiątych XX wieku) Komitet Drzewny EKG ONZ/FAO, od 2004 roku jego prowadzenie jest zadaniem Eurostatu. System ten stale ewoluuje, dąży się bowiem do zapewnienia maksymalnej porównywalności gromadzonych danych i optymalnego ich ujednolicenia. Dzięki szybkiemu rozwojowi technik i oprzyrządowania informatycznego może być stale aktualizowany i rozbudowywany. Gromadzone informacje udostępniane są nie tylko przez Eurostat, trafiają również do Faostatu - statystycznej bazy danych FAO (*Forestry, Statistical Database*). W zakresie informacji dotyczących światowego rynku drewna tropikalnego Eurostat i Komitet Drzewny współpracują także z Międzynarodową Organizacją Drewna Tropikalnego – ITTO (*International Tropical Timber Organization*).

Poniższe opracowanie bazując na wytycznych Komitetu Drzewnego i Eurostatu oraz wypracowanej w latach wcześniejszych metodyce, podsumowuje współpracę Instytutu Technologii Drewna z tymi instytucjami w 2012 roku. Przedstawia zakres tej współpracy oraz wynikające z niej zobowiązania i zadania. Zawiera ponadto:

- w części diagnostycznej - analizę zmian, jakie dokonały się w całej polskiej gospodarce oraz w leśnictwie i sektorze drzewnym w latach 2010-2011,
- w części prognostycznej – opis krótkofalowych trendów w polskiej gospodarce oraz prognozę rozwoju polskiego rynku surowca drzewnego i podstawowych produktów jego przerobu do 2013 roku.

Przyjęta procedura badań bazująca na stale weryfikowanych i aktualizowanych informacjach gromadzonych w tym celu w Instytucie Technologii Drewna w banku danych „Drzewnictwo” pozwoliła na diagnozę i uchwycenie istotnych zmian na rynku drewna i podstawowych produktów jego przerobu w Polsce w latach 2010-2011. Zastosowane metody analizy, w tym szeregów czasowych (analiza porównawcza, przekrojowa – badanie struktur, wskaźnikowa, indeksowa), umożliwiły nie tylko ocenę dynamiki procesów dokonujących się w polskim sektorze leśno-drzewnym, ale także przewidywanie ich dalszego rozwoju. Wykorzystano przy tym zarówno ilościowe metody matematyczno-statystyczne pozwalające na prognozowanie drogą projekcji „przeszłość w przyszłość” (trend), jak i metody jakościowe (opinie ekspertów i specjalistów branżowych). Rozwój badanych zjawisk starano się rozpatrywać kompleksowo, w powiązaniu z przewidywanymi tendencjami rozwoju całego sektora leśno-drzewnego i gospodarki Polski na tle zmian dokonujących się na rynkach międzynarodowych, w tym głównych parterów handlowych Polski.

Poniższe opracowanie, podobnie jak cała współpraca z Komitetem Drzewnym i Eurostatem, bazuje w zasadzie na oficjalnych, publikowanych lub niepublikowanych (tj. nabywanych bezpośrednio w departamentach GUS na indywidualne zamówienie) i następnie przetwarzanych danych Głównego Urzędu Statystycznego. W wypadku braku oficjalnych danych statystycznych lub ich niespójności (np. dotyczących wielkości powstających odpadów drzewnych, produkcji peletów i płyt MDF, struktury produkcji fornirow i sklejek) konieczne było ich szacowanie, przy wykorzystaniu innych dostępnych danych i wszystkich informacji związanych z rozwojem badanego zjawiska. Do realizacji opracowania jako źródła danych wykorzystano ponadto:

- dorobek naukowy Zakładu Ekonomiki Drzewnictwa Instytutu Technologii Drewna,
- opracowania i informacje ministerstw, agend rządowych, organizacji pozarządowych, samorządów i organizacji lokalnych,
- bezpośrednią współpracę z przedsiębiorstwami sektora leśno-drzewnego,
- opracowania i biuletyny Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych i dyrekcji regionalnych,
- opracowania i biuletyny izb gospodarczych i stowarzyszeń producentów,
- branżową i ogólnoeconomiczną prasę krajową i zagraniczną.

Cechą charakterystyczną procesu monitoringu rynku drzewnego w Polsce prowadzonego w Instytucie Technologii Drewna jest jego ciągłość. Powoduje to, że otwarta i stale weryfikowana baza informacyjna będąca podstawą współpracy z instytucjami międzynarodowymi dostosowywana jest do zmieniających się warunków i rosnącego zapotrzebowania na wiedzę o globalnym sektorze leśno-drzewnym. Powala to na wieloaspek-

towe i wielopłaszczyznowe spojrzenie na rynek drewna i możliwości jego rozwoju oraz rozpoznawanie występujących na nim zjawisk i pojawiających się problemów.

I. ELEMENTY I ZAKRES SYSTEMU MONITORINGU POLSKIEGO SEKTORA LEŚNO-DRZEWNEGO W 2012 ROKU

(ważniejsze zmiany w stosunku do lat wcześniejszych)

W 2012 roku podstawowe elementy i zakres zadań Instytutu Technologii Drewna związanych z monitorowaniem polskiego sektora leśno-drzewnego realizowanych w ramach współpracy z Eurostatem i Komitetem Drzewnym były podobne, jak w latach wcześniejszych i obejmowały:

- A. opracowanie danych statystycznych w ramach pakietu sprawozdawczego Joint Forest Sector Questionnaire (JFSQ 2011), dwukrotnie:
 - a. w maju 2012 roku z danymi ostatecznymi za 2010 rok i danymi wstępnymi za 2011 rok,
 - b. we wrześniu 2012 roku z danymi ostatecznymi za 2011 rok,
- B. przygotowanie materiałów analitycznych i statystycznych na 70. Sesję Komitetu Drzewnego (16-19 październik 2012 rok, Genewa), w tym (w terminie do 14 września 2012 roku):
 - a. krajowego „Raportu o stanie gospodarki i rynku drzewnego” (Poland – Statement on the wood market review and prospects”),
 - b. pakietu sprawozdawczego Timber Committee Forecasts (TQ 2012) z danymi za 2010 i 2011 rok oraz prognozą lata 2012-2013,
- C. obowiązki wynikające corocznie z bieżącej współpracy z Komitetem Drzewnym i Eurostatem.

A. Joint Forest Sector Questionnaire (JFSQ 2011)

Pakiet sprawozdawczy JFSQ przekazywany jest corocznie krajowym korespondentem ds. statystyki sektora leśno-drzewnego poprzez system eDAMIS (<https://webgate.ec.europa.eu/edamis>). Dostęp do pakietu mają upoważnione osoby i jest on możliwy po zalogowaniu się przy użyciu właściwego identyfikatora i hasła (domena „Forest”, plik „Forest_A_A”). Udostępniony przez Eurostat w marcu 2012 roku pakiet JFSQ 2011 był już częściowo wypełniony danymi przekazanymi w roku poprzednim, tj. za 2010 rok, w celu ich ewentualnej weryfikacji.

Informacje gromadzone w pakiecie JFSQ odnoszą się do leśnictwa i sektora drzewnego i dotyczą:

- pozyskania surowca drzewnego (w korze i bez kory, ogółem i w podziale na rodzaje i podstawowe sortymenty oraz według typu własności lasów, z których drewno pochodzi),
- produkcji podstawowych wyrobów drzewnych (materiały tarte, płyty drewnopochodne, masy włókniste, papier i tektura, węgiel drzewny, odpady drzewne),
- wymiany handlowej z zagranicą (eksport, import):
 - o surowcem drzewnym (drewno ogółem oraz w układzie rodzajowym i gatunkowym), w tym z krajami spoza Unii Europejskiej,
 - o podstawowymi wyrobami drzewnymi (w układzie podobnym jak w wypadku

- danych o produkcji, dodatkowo materiały tarte w podziale na główne gatunki), z uwzględnieniem wolumenu i wartości ich eksportu i importu z krajami nie należącymi do Wspólnoty,
- wyrobami drzewnymi o wyższym stopniu przetworzenia, w tym wyrobami wtórnego przerobu drewna (wysoko przetworzone materiały tarte, opakowania z drewna, meble drewniane, wyroby stolarki budowlanej z drewna, domy z drewna, drewniane wyroby do użytku domowego i pozostałe wyroby z drewna z dużą wartością dodaną) oraz przetworami papierniczymi (papier do użytku domowego i sanitarny, papier i tektura opakowaniowe, papier specjalny powlekany, papier do kopiowania, papier kompozytowy, artykuły papiernicze drukowane, jak książki, gazety itp.).

W 2012 roku pakiet JFSQ składał się z następujących elementów:

- okładki identyfikującej kraj sprawozdawcy (cover),
- przewodnika z wytycznymi do wypełniania kwestionariuszy (guidelines),
- 11 arkuszy podstawowych (w tym trzech przekazywanych przez Eurostat ITTO, dotyczących drewna gatunków tropikalnych i wyrobów drzewnych z tego rodzaju surowca drzewnego):
 - EU JQ1 OB (*Forest Sector Questionnaire: Removals - Roundwood removals overbark*) – w arkuszu w sposób automatyczny przeliczany jest wolumen pozyskiwanego drewna bez kory (dane o pozyskaniu drewna netto pochodzą z arkusza JQ1) na drewno z korą zgodnie z przyjętymi w poszczególnych krajach wskaźnikami,
 - EU JQ P (*Forest Sector Questionnaire: Pellets*) – arkusz dotyczy produkcji oraz handlu zagranicznego (w ujęciu ilościowym i wartościowym oraz eksportu i importu ogółem i do krajów spoza Unii Europejskiej) odpadów drzewnych ze szczególnym uwzględnieniem peletów; są one w arkuszu w sposób automatyczny przeliczane z jednostki objętości (m³) na jednostki wagowe (tony) lub odwrotnie, w zależności od jednostki miary podanej przez wprowadzającego dane,
 - JQ1 (*Forest Sector Questionnaire: Removals and Production*) - arkusz dotyczy (w ujęciu ilościowym) pozyskania surowca drzewnego (bez kory) i produkcji podstawowych wyrobów drzewnych; w 2012 roku w tym arkuszu zostały wprowadzone dodatkowe trzy zmienne agregujące: masy włókniste mechaniczne i półchemiczne, celulozę i masy włókniste do przerobu chemicznego oraz papiery graficzne z wyłączeniem papieru gazetowego,
 - JQ2 (*Forest Sector Questionnaire: Trade*) - arkusz dotyczy handlu zagranicznego (w ujęciu ilościowym i wartościowym) surowcem drzewnym i podstawowymi wyrobami drzewnymi (w układzie przedmiotowym zgodnym z arkuszem JQ1),
 - JQ3 SPW (*Forest Sector Questionnaire: Secondary Processed Wood and Paper Products – Trade*) - arkusz dotyczy wymiany handlowej z zagranicą (w ujęciu wartościowym) wyrobami wtórnego przerobu drewna i papieru,
 - ECE/EU Species Trade (*Forest Sector Questionnaire: Trade in Roundwood and Sawnwood by Species*) - arkusz dotyczy handlu zagranicznego (w ujęciu

- ilościowym i wartościowym) przemysłowym surowcem drzewnym w układzie gatunkowym (świerk/jodła, sosna i pozostałe) i w podziale na sortymenty (drewno tartaczne oraz papierówka i pozostałe drewno do przerobu przemysłowego) oraz materiałami tartymi według głównych gatunków (świerk/jodła, sosna, dąb, buk, wiśnia, topola, brzoza, klon, jesion),
- EU1 Extra EU Trade (*Forest Sector Questionnaire: Trade with countries outside EU*) – arkusz dotyczy wymiany zagranicznej (w ujęciu ilościowym i wartościowym) surowcem drzewnym i wyrobami drzewnymi z krajami nie należącymi do Unii Europejskiej (w układzie zgodnym z arkuszem JQ2),
 - EU2 Removals (*Forest Sector Questionnaire: Removals by type of ownership*) – arkusz dotyczy pozyskania surowca drzewnego według form własności lasów, z których on pochodzi,
 - ITTO1 (*Forest Sector Questionnaire: Production and Trade Estimates for 2012*) - arkusz dotyczy prognozy produkcji (wolumen), importu i eksportu (wolumen i wartość) surowca drzewnego przeznaczonego na cele produkcyjne, materiałów tartych, fornirów oraz sklejek w 2012 roku,
 - ITTO2 (*Forest Sector Questionnaire: Trade in Tropical Species*) – arkusz dotyczy eksportu i importu (w układzie ilościowym i wartościowym) tropikalnych gatunków przemysłowego surowca drzewnego, materiałów tartych, fornirów i sklejek,
 - ITTO3 (*Forest Sector Questionnaire: Miscellaneous Items - use additional paper if necessary*) – jest to jedyny arkusz w pakiecie JFSQ dotyczący jakościowych aspektów zmian w sektorze leśno-drzewnym, w tym: rynku drewna i wyrobów z drewna tropikalnego, wykorzystania kapitału zagranicznego w sektorze leśno-drzewnym, przestrzegania prawa leśnego i szkodnictwa leśnego, plantacji leśnych.
- 2 arkuszy pomocniczych, sprawdzających spójność wprowadzonych danych: Check JQ-EU (porównujący informacje dotyczące pozyskania surowca drzewnego umieszczone w arkuszach JQ1 i EU2 oraz informacje o handlu zagranicznym drewnem i materiałami tartymi z arkuszy JQ2 i ECE/EU Species) oraz Check EU1-JQ2 (porównujący dane dotyczące handlu zagranicznego ogółem, niezależnie od kierunku eksportu i importu z danymi dla krajów spoza Unii Europejskiej ujęte w arkuszach JQ2 i EU1),
 - 7 arkuszy serii czasowych dotyczących lat 2006-2011: TS-OB, TS-JQ1, TS-JQ2, TS-JQ3, TS-ECEEU, TS-EU1, TS-EU2 - do automatycznego obliczania corocznej dynamiki zmian w produkcji (zmian ilościowych) i w handlu zagranicznym (zmian wolumenu i wartości) drewnem i podstawowymi wyrobami drzewnymi (w układzie zgodnym z poszczególnymi analizowanymi arkuszami podstawowymi); w 2012 roku dynamika zmian obrotów w wymianie handlowej z zagranicą obliczana była na podstawie danych wyrażonych w walutach narodowych, a nie jak dotychczas po ich przeliczeniu na euro,
 - 2 arkuszy informacyjnych: JQ2-EU1-Cross-Ref., JQ3-Cross-Ref. (załącznik 1), wskazujących kody w klasyfikacji towarów w handlu zagranicznym (Combined Nomenclature 2011) odpowiadające pozycjom arkuszy podstawowych, tj. rodzajom i gatunkom surowca drzewnego oraz poszczególnym grupom wyrobów

drzewnych,

- arkusza Sentdata z wszystkimi aktualnie naniesionymi danymi za lata 2010 i 2011 z poszczególnych kwestionariuszy podstawowych,
- arkusza Database z danymi historycznymi za lata 2006-2010.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami, w arkuszach JFSQ nie należy, jeżeli to tylko możliwe, pozostawiać pól niewypełnionych (ze względu na elektroniczne przetwarzanie danych). Dostępne dla wypełniającego są tylko komórki robocze pakietu, a obszary zablokowane do edycji mają charakter kontrolny (sygnalizują brak wymaganych danych lub błąd w danych). Informacje ilościowe wprowadzane są w odpowiednich jednostkach naturalnych (m³, tona), a dane wartościowe (obroty w handlu zagranicznym) w walucie narodowej (wszystkie dane z dokładnością do trzech miejsc po przecinku). Istnieje ponadto możliwość opisanie danych krótkimi wyjaśnieniami umieszczonymi w przeznaczonych do tego celu kolumnach „notes” lub ich scharakteryzowanie za pomocą tzw. flag:

- 5 - dane powtórzone z roku poprzedniego,
- 6 - dane tajne,
- 7 - dane wstępne, orientacyjne,
- 9 - dane szacunkowe.

Zasady tworzenia pakietu JFSQ zakładają możliwość weryfikacji danych wprowadzonych w latach poprzednich. Odbywa się to poprzez arkusz Database, z zaznaczeniem zmienionych komórek poprzez ich podświetlenie na żółto. W pakiecie JFSQ 2011 dotyczyło to głównie wielkości produkcji niektórych wyrobów drzewnych (materiały tarte, sklejki, płyty pilśniowe, papier i tektura) i wynikało z aktualizacji danych za lata 2008-2010 dokonanej przez Główny Urząd Statystyczny. Wszystkie zmiany zostały dodatkowo szczegółowo opisane pod poszczególnymi tabelami i w notatce przekazanej Eurostatowi wraz z pakietem JFSQ 2012 we wrześniu 2012 roku.

Szczegółowe zalecenia dotyczące zakresu, terminu i zasad wprowadzania danych w pakiecie JFSQ 2011 zostały zawarte nie tylko w przewodniku wypełniania kwestionariuszy (guidelines) i w arkuszach instruktażowych JQ2-EU1-Cross-Ref. oraz JQ3-Cross-Ref., ale również w (załącznik 1 i 2):

- piśmie Eurostatu (Departament E: Statystyka sektorowa i regionalna, Sekcja E3: Ochrona środowiska i leśnictwo) do krajowych przedstawicieli ds. statystyki sektora leśno-drzewnego,
- zestawieniu definicji i wyjaśnień pojęć stosowanych w formularzach JFSQ (dotyczących pozyskania surowca drzewnego i jego struktury, produkcji podstawowych wyrobów drzewnych i jej struktury, a także eksportu i importu drewna i produktów jego przerobu, w tym wyrobów drzewnych wysoko przetworzonych (z dużą wartością dodaną)).

Przekazanie pakietu JFSQ 2011 do Eurostatu odbyło się także za pomocą portalu eDAMIS. Plik 2011_JFSQ_PL_Incoming_v2_31aug2012 (w formacie MS Excel) miał zgodnie z wytycznymi ujednoliconą dla wszystkich krajów formułę nazwy: YEAR_JFSQ_XX_Incoming_vX_xxXXXxxxx.xls,

gdzie:

YEAR – rok, którego pakiet JFSQ dotyczy,

XX – kod literowy odpowiedni dla danego kraju,

vX – numer kolejnej wersji (v1 – pierwsza wersja z danymi wstępnymi, v2 wersja druga z danymi ostatecznymi),

xxXXXxxxx – data przekazania danych (dwucyfrowe oznaczenie dnia, trzyliterowy skrót angielskiej nazwy miesiąca, czterocyfrowa liczba oznaczająca rok).

B. Materiały na 70. Sesję Komitetu Drzewnego

W 2012 roku Instytut Technologii Drewna podobnie jak w latach wcześniejszych, zobowiązany był z upoważnienia Ministerstwa Środowiska do opracowania krajowego „Raportu o stanie gospodarki i rynku drzewnego w Polsce” („Poland - Statement on the wood market review and prospects”) na 70. Sesję Komitetu Drzewnego (planowany termin: 16-19 październik 2012 roku, miejsce spotkania: Genewa). Coroczne spotkania krajowych przedstawicieli ds. statystyki sektora leśno-drzewnego mają na celu przedyskutowanie najważniejszych i najbardziej aktualnych problemów europejskiego leśnictwa i sektora drzewnego, a podstawą tych dyskusji są m.in. raporty dotyczące stanu i perspektyw rozwoju gospodarek i rynku drzewnego w poszczególnych krajach.

Zgodnie z wytycznymi Komitetu Drzewnego (załącznik 4), raport o stanie gospodarki i rynku drzewnego w Polsce obejmował w 2012 roku takie zagadnienia jak:

- tendencje ogólnoeconomiczne wpływające w ostatnich latach na polski sektor leśno-drzewny i prognozę podstawowych makrowskaźników na lata 2012-2013,
- podstawowe instrumenty polityki państwa oddziałujące na rynek produktów drzewnych oraz gospodarkę leśną w Polsce w latach 2011-2012,
- główne stymulatory rynku drewna i wyrobów drzewnych w Polsce,
- polski rynek drewna i produktów jego przerobu w latach 2010-2011, w tym także rynek wysoko przetworzonych wyrobów drzewnych oraz przetworów papierniczych,
- certyfikacja lasów i wyrobów drzewnych w Polsce,
- energia z biomasy drzewnej i promocja energii odnawialnej z drewna w Polsce,
- rynek emisji CO₂ w sektorze drzewnym w Polsce,
- innowacyjne wyroby drzewne (nowe zagadnienie, po raz pierwszy stające się przedmiotem zainteresowania i dyskusji na forum Komitetu Drzewnego).

Innowacyjność wyrobów drzewnych to nowe zagadnienie, które po raz pierwszy będzie przedmiotem dyskusji specjalistów z dziedziny leśnictwa i drzewnictwa biorących udział w corocznej sesji Komitetu Drzewnego. Ze względu na rosnące znaczenie tej problematyki dla rozwoju sektora leśno-drzewnego w Europie, została ona wprowadzona także jako jeden z elementów krajowych raportów omawiających sytuację na rynkach drzewnych w poszczególnych krajach.

Raport o stanie gospodarki i rynku drzewnego w Polsce został przekazany Komitetowi Drzewnemu w wersji angielskiej, łącznie z tabelą z podstawowymi wskaźnikami charakteryzującymi w ostatnich latach polską gospodarkę (w wersji PDF od razu dostępny był na stronach internetowych Sekcji Leśnej i Drzewnej EKG ONZ/FAO) i z pakietem sprawozdawczym TCQ 2012.

Pakiet TCQ obejmuje swoim zakresem dane o produkcji i wymianie zagranicznej (eksport, import) surowca drzewnego i podstawowych produktów jego przerobu. W arkuszach TCQ w sposób automatyczny, poprzez zastosowanie odpowiednich formuł, obliczana jest również wielkość zużycia/konsumpcji drewna i wyrobów drzewnych (załącznik 3). W 2012 roku w jego skład wchodziły dwa kwestionariusze:

- TC1 *Unece Timber Committee Forecasts: Roundwood* - arkusz dotyczący surowca drzewnego w podziale na rodzaje (iglasty, liściasty) i sortymenty (drewno tartaczne łącznie z okleinowym i łuszczarskim, papierówka, pozostałe drewno do celów przemysłowych, drewno opałowe) oraz odpadów drzewnych,
- TC2 *Unece Timber Committee Forecasts: Forest products* - arkusz dotyczący podstawowych wyrobów drzewnych: materiałów tartych (iglastych i liściastych, w tym tropikalnych), fornirów (łącznie z okleinami i obłogami, w tym tropikalnych), sklejek (łącznie z płytami stolarskimi i podobnymi płytami warstwowymi, w tym tropikalnych), płyt wiórowych (w tym OSB), płyt pilśniowych (z uwzględnieniem płyt mokroformowanych twardych i porowatych oraz suchoformowanych), mas włóknistych oraz papieru i tektury.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, pakiet sprawozdawczy TCQ 2012 miał na celu zebranie danych diagnostycznych charakteryzujących rozwój sektora leśno-drzewnego w latach 2010 i 2011 (ze względu na weryfikację danych przez Główny Urząd Statystyczny informacje za 2010 rok zostały w części zaktualizowane) i prognozy stycznych dotyczących podstawowych wskaźników jego rozwoju w latach 2012-2013.

C. Zadania wynikające z bieżącej współpracy

W ramach bieżącej współpracy z Komitetem Drzewnym i Eurostatem reprezentanci Instytutu Technologii Drewna uczestniczyli z upoważnienia Ministerstwa Środowiska w kolejnych sesjach organizowanych przez te instytucje. Brali także udział w spotkaniach Grupy Roboczej ds. statystyki sektora leśno-drzewnego (p. III opracowania).

II. DIAGNOZA STANU POLSKIEJ GOSPODARKI I SEKTORA LEŚNO-DRZEWNEGO W LATACH 2010-2011 ORAZ PERSPEKTYWY ICH ROZWOJU W LATACH 2012-2013

(analiza według standardów Eurostatu i Komitetu Drzewnego)

1. Ocena stanu i perspektyw gospodarki Polski

W 2011 roku sytuacja gospodarcza Polski była relatywnie dobra, mimo że większość gospodarek europejskich i światowych nadal odczuwała skutki kryzysu. Znajduje to odbicie zwłaszcza w dynamice produktu krajowego brutto. Światowy PKB zwiększył się realnie o 3,9% wobec 5,3% w 2010 roku. W wypadku większości gospodarek świata nie odnotowano korzystnych jego zmian w porównaniu z latami wcześniejszymi (nawet gospodarka Chin notująca najwyższą dynamikę wzrostu gospodarczego wykazała w 2011 roku spadek realnej stopy wzrostu PKB o 1,1 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego). Dynamikę aktywności w gospodarce światowej obniżyły głównie kraje rozwinięte, tj. USA (ich udział w globalnym PKB obniżył się z 22,2% w 2005 roku do 19,1% w 2011 roku¹), Japonia i kraje strefy euro (tabela 1). Wolniej rozwijała się światowa wymiana handlowa, spadła dynamika produkcji przemysłowej, wzrastały ceny większości surowców naturalnych, utrzymywał się kryzys na rynkach finansowych.

Tabela 1

**Produkt krajowy brutto w wybranych krajach Europy i świata
w latach 2009–2011 i prognoza na lata 2012-2013**

Kraj	Produkt krajowy brutto – realna stopa wzrostu (%)				
	2009	2010	2011	2012*	2013*
Chiny ¹	9,2	10,3	9,2	8,4	8,2
Japonia	-5,5	4,4	-0,7	1,9	1,7
Stany Zjednoczone	-3,5	3,0	1,7	2,0	2,1
Państwa strefy Euro	-4,4	2,0	1,5	-0,3	1,0
Dania	-5,8	1,3	1,0	1,1	1,4
Francja	-3,1	1,7	1,7	0,5	1,3
Niemcy	-5,1	3,7	3,0	0,7	1,7
Polska	1,6	3,9	4,3	2,5	2,2
Republika Czeska	-4,7	2,7	2,1	0,9	1,7
Szwajcaria	-1,9	2,7	2,1	0,9	1,7
Szwecja	-1,9	2,7	2,1	0,9	1,7
Wielka Brytania	-4,4	2,1	0,7	0,5	1,7

* prognoza

¹ *European Economist Forecast. Spring 2012*, European Economy 2012 no.1, European Commission, p.140

Źródło: *Real GDP growth rate*, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>; *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 28; *Projekt Ustawy budżetowej na rok 2013*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2012 (wrzesień)

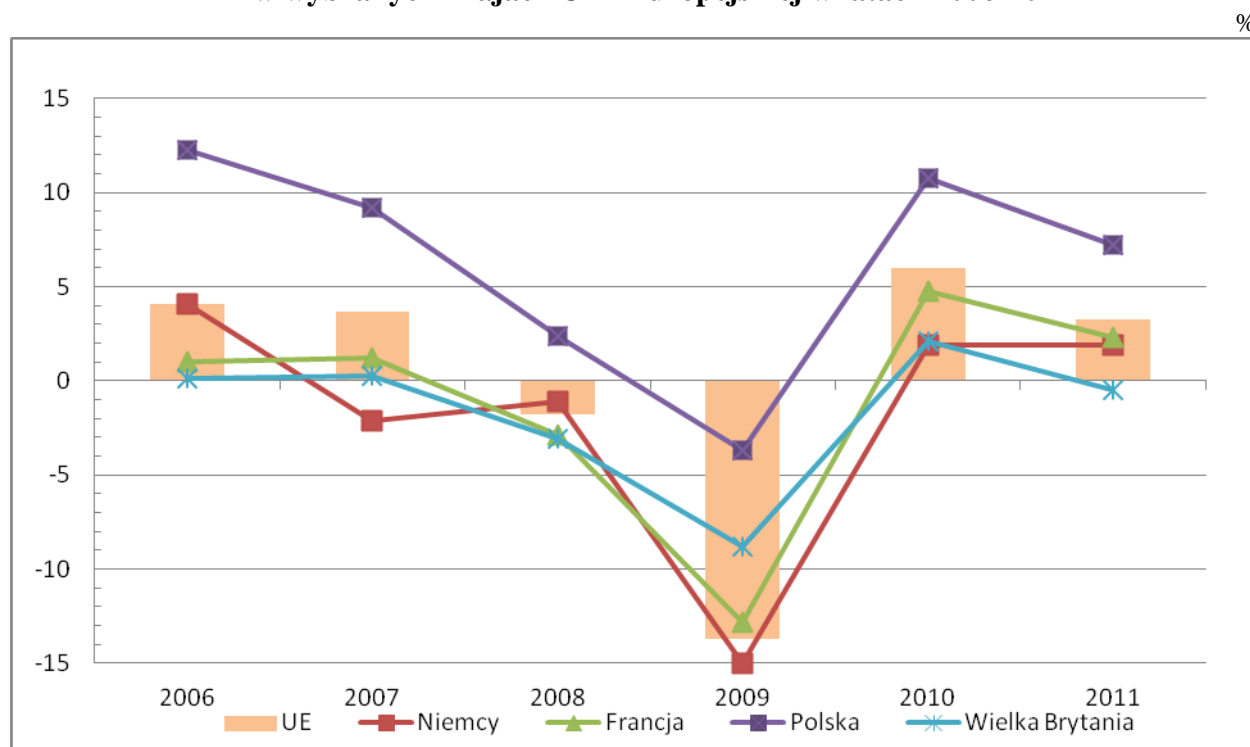
Wskaźniki makroekonomiczne wskazują, że lata 2010-2011 były w Polsce okresem odbudowy potencjału gospodarki po spowolnieniu notowanym w 2009 roku. Jej wpływ na gospodarkę światową pozostał w 2011 roku na poziomie roku poprzedniego i wyniósł

¹ *Sytuacja gospodarcza na świecie w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2012, s. 4.

1%¹. Według danych GUS i Eurostat, Polska pod względem wzrostu gospodarczego uplasowała się na czwartym miejscu spośród 27 krajów Unii Europejskiej, za krajami bałtyckimi. Przy osiągniętym w Unii Europejskiej przeciętnym wzroście gospodarczym w 2011 roku w wysokości 1,5%, w Polsce realny wzrost PKB był na poziomie 4,3%. Nadal jednak PKB per capita według parytetu siły nabywczej jest w Polsce jednym z najniższych w Unii Europejskiej (23 miejsce w UE-27 przed Litwą, Łotwą, Rumunią i Bułgarią). W 2011 roku Polska była także jednym z liderów wśród krajów Wspólnoty pod względem dynamiki produkcji przemysłowej i budowlanej. O ile przeciętnie w krajach Unii Europejskiej produkcja przemysłowa wzrosła (w cenach stałych) w relacji do 2010 roku o 3,2%, a produkcja w budownictwie o 1,2%, to w Polsce było to odpowiednio: 7,2% i 15,8%².

W 2011 roku w Unii Europejskiej odnotowano także spadek dynamiki produkcji przetwórstwa przemysłowego. W wielu krajach nie osiągnęła ona stanu sprzed kryzysu³. Także w Polsce, mimo iż polskie przemysły przetwórcze wykazały (na tle ubiegłych lat) najniższy stopień spadku ich dynamiki spośród pozostałych krajów (rys. 1).

**Rys. 1. Dynamika przetwórstwa przemysłowego
w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 2006-2011**

Źródło: *Industry productions index – annual data*, Eurostat <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>

Dla polskiej gospodarki, jej stanu aktualnego, jak i możliwości dalszego rozwoju, szczególne znaczenie ma koniunktura w Unii Europejskiej i sytuacja na rynkach najważ-

¹ *Sytuacja gospodarcza na świecie w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2012, s. 4.

² *Polska u Unii Europejskiej 2012*, GUS, Warszawa 2012, s. 5-6.

³ *Industry production index – annual data*, Eurostat, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>.

niejszych partnerów handlowych. Głównym wyznacznikiem zewnętrznego popytu na polskie towary jest dynamika importu całej Wspólnoty – w 2011 roku zwiększył się on o 4%, było to jednak istotnie mniej niż rok wcześniej (gdy było to 9,8%)¹. Większą dynamikę wzrostu importu zanotowały Niemcy (8%), kraj od lat dominujący zarówno w imporcie, jak i eksporcie Polski (w 2011 roku w tym kraju odnotowano wzrost produkcji przemysłowej i budowlanej powyżej przeciętnej w Unii Europejskiej, tj. odpowiednio o 7,6% i 13,3%). W eksporcie duże znaczenie odgrywają ponadto Wielka Brytania (w 2011 roku produkcja przemysłowa w tym kraju spadła o 1,1%, natomiast w budownictwie wzrosła o 2,6%), Republika Czeska (wzrost produkcji przemysłowej w 2011 roku o 6,4%, a w budownictwie spadek o 3,5%) oraz Francja i Włochy, a w imporcie są to również Chiny i Włochy (tabela 2).

Tabela 2

Główni partnerzy Polski w handlu zagranicznym w 2010 i 2011 roku

Eksport	2010	2011	Import	2010	2011
Niemcy -	26,1%	26,1%	Niemcy	21,9%	22,3%
Wielka Brytania	6,3%	6,4%	Rosja	10,2%	12,3%
Rep. Czeska	6,0%	6,2%	Chiny	9,4%	8,7%

Źródło: *Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów I-XII 2011r.* (dane ostateczne), Informacja GUS, Warszawa 2012

Prognozuje się, że 2012 rok będzie w krajach Unii Europejskiej kolejnym rokiem spowolnienia rozwoju ich gospodarek. Regresja może dotknąć zwłaszcza kraje strefy euro, w tym również Niemcy. Według prognoz Międzynarodowego Funduszu Walutowego, realna stopa wzrostu PKB strefy euro może wynieść -0,3%, ujemna może być też dynamika PKB Hiszpanii (-1,8%) i Włoch (-1,9%). Niemiecki PKB powinien wzrosnąć zdaniem MFW o 0,6% (według Eurostatu może to być 0,7%), Francji o 0,5%, a W. Brytanii o 0,8% (według Eurostatu – 0,5%)². Ważny wskaźnik popytu na polski eksport, czyli dynamika importu Wspólnoty, może także ulec znacznemu obniżeniu – jego realny wzrost prognozowany jest na poziomie 0,5%³. Ewentualne ożywienie gospodarcze w Europie możliwe jest, zdaniem analityków, nie wcześniej niż w końcu 2013 roku, jednak jego dynamika jest obecnie trudna do przewidzenia (skala potencjalnej poprawy określana jest jako stosunkowo umiarkowana⁴).

Także obserwowane w 2011 roku ożywienie w krajach Europy Środkowej i Wschodniej już pod koniec tego roku zaczęło powoli zwalniać. Odzwierciedliło się to spowolnieniem dynamiki PKB i zmianą struktury wzrostu gospodarczego oraz zahamowaniem rozwoju sektora finansowego. Po pierwszej fali kryzysu, wzrost gospodarczy był w tej grupie krajów przede wszystkim rezultatem szybkiego wzrostu produkcji przemysłowej i zwiększenia eksportu, w tym głównie do krajów strefy euro będących najważniejszymi partnerami handlowymi dla tego regionu. Prognozowana recesja w strefie euro spowodować może wyraźne spowolnienie rozwoju gospodarek Europy Środkowo-Wschodniej, a słabnący popyt zewnętrzny, pogarszająca się sytuacja na rynkach pracy, jak również wycofywanie się części zachodnich banków z tych rynków (mających pro-

¹ *Program konwergencji. Aktualizacja 2012*, RP, Warszawa 2012, s. 7.

² H. Kozieł, *Europa tonie, USA nad klifem*, Rzeczpospolita 2012, nr 197 (24.08.2012), s. B2-B3.

³ *Program konwergencji. Aktualizacja 2012*, RP, Warszawa 2012, s. 10.

⁴ *Ustawa budżetowa na rok 2013*, Projekt, Rada Ministrów, Warszawa 2012, s. 5.

blemy w swoich krajach macierzystych) nie sprzyjają ewentualnemu ożywieniu w najbliższych miesiącach¹. Według Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) tempo wzrostu PKB w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej spadnie z 4,6% w 2011 roku do 2,7% w 2012 roku, a w 2013 roku może wynieść 3,2%)².

1.1. Ogólna ocena sytuacji ekonomicznej Polski w latach 2010-2011

W 2011 roku polska gospodarka wykazywała tendencje wzrostowe, co znalazło odzwierciedlenie w podstawowych wskaźnikach makroekonomicznych. Nadal stymulującą na gospodarkę wpływała możliwość współfinansowania jej rozwoju z funduszy Unii Europejskiej. Szacuje się, że w latach 2009-2012 przyspieszyły one tempo rozwoju gospodarczego Polski o 0,8-2,3 punktu procentowego³ (tabela 3 i 4).

Tabela 3

Stopa wzrostu PKB w Polsce w latach 2009-2011

2009				2010				2011			
1,6%				3,9%				4,3%			
Kwartaly – zmiana (%) w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego											
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
0,4	1,0	1,7	3,2	2,7	3,7	4,2	4,7	4,6	4,2	4,2	4,3

Źródło: *Analiza sytuacji gospodarczej Polski w okresie I-VI 2012r.*, Ministerstwo Gospodarki, Departament Strategii i Analiz, Warszawa 2012 s. 7.; *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 2, s. 28; *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 28; *Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w I kwartale 2012 roku oraz szacunkowe dane kwartalne PKB za lata 2010-2011*, Informacja GUS, Warszawa 2012.

Po spowolnieniu gospodarki, już w ostatnim kwartale 2009 roku obserwowano poprawę sytuacji, a do znacznego ożywienia doszło w drugiej połowie 2010 roku i trwało ono do końca 2011 roku, kiedy to stopa wzrostu PKB utrzymywała się na poziomie powyżej 4% i była jedną z najwyższych w Europie. Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego Polski był popyt krajowy, który wzrósł w relacji do 2010 roku o 3,6% oraz eksport netto, którego udział w realnym wzroście PKB wyniósł +0,7 punktu procentowego. Dynamika PKB wynikała również z wysokiej aktywności inwestycyjnej państwa i krajowych przedsiębiorstw oraz stałego przyrostu wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych⁴. W 2011 roku udział inwestycji publicznych w PKB wzrósł do 5,8% (w 2005 roku było to 3,4%), tj. do poziomu najwyższego od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku (realne tempo wzrostu inwestycji publicznych wyniosło 9,7%). Nakłady

¹ *Analiza sytuacji gospodarczej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej*, NBP, Instytut Ekonomiczny, Biuro Gospodarki Światowej i Europejskiej Integracji Gospodarczej, Warszawa, lipiec 2012, s. 5-7.

² D. Wawelska, *Kryzys w strefie euro Polska odczuje w 2013 roku*, Rzeczpospolita 2012, nr 172 (25.07.2012), s. B4; Wzrost gospodarczy krajów Europy Środkowej i krajów Bałtyckich może wynieść w 2012 roku 1,7% i 1,9% w 2013 roku (3,5% w 2011 roku), krajów Europy Południowo-Wschodnich odpowiednio 0,7% i 1,7% (w 2011 roku – 2,2%), a krajów Europy Wschodniej odpowiednio 3% i 3,7% (w 2011 roku – 4,3%), B. Niedziński, *EBOiR: problemy strefy euro przesuwają się na Wschód*, Dziennik Gazeta Prawna 2012, nr 143 (25.07.2012), s. A8.

³ A. Cielak-Wróblewska, *Gospodarka bez unijnych dopalaczy*, Rzeczpospolita 2012, nr 200 (28.08.2012), s. B4.

⁴ *Analiza sytuacji gospodarczej Polski w I kwartale 2012r.*, Ministerstwo Gospodarki, Departament Analiz i Prognoz, Warszawa 2012, s. 7.

brutto na środki trwałe wzrosły w 2011 roku realnie o 8,1% (był to efekt inwestycji rozpoczętych w latach wcześniejszych i ich finansowania ze środków Unii Europejskiej; najwyższą dynamikę wzrostu notowały inwestycje budowlane niemieszkaniaowe, wzrosły też nakłady na środki transportu), a spożycie indywidualne o 3,1% w relacji do poprzedniego roku (hamowane było ono natomiast wzrostem cen żywności i kosztów utrzymania mieszkania, a także wolniejszym przyrostem realnych wynagrodzeń).

W roku 2011 produkcja sprzedana przemysłu wzrosła o 7,5% w stosunku do roku 2010¹ (tabela 4).

Tabela 4

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w Polsce w latach 2010-2011

Wyszczególnienie	Jednostka	2010	2011
PKB	% ceny stałe	3,9	4,3
Produkcja sprzedana przemysłu	% ceny stałe	9,0	7,5
Produkcja budowlano-montażowa	%	4,6	12,4
Eksport	mld €	120,4	136,7
Zmiana w stosunku do roku poprzedniego*	%	22,5	13,6
Import	mln €	134,2	152,6
Zmiana w stosunku do roku poprzedniego*	%	24,8	13,7
Stopa bezrobocia rejestrowanego**	%	12,4	12,5
Liczba bezrobotnych (w końcu roku)	tys. osób	1954,7	1982,7
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych (inflacja)	%	2,6	4,3

* w cenach bieżących

** udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo

Źródło: *Biuletyn statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 2, s. 75; *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 28, 162-163, 44, 75, 143; *Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów I-XII 2012 r.* (dane ostateczne), Informacja GUS, Warszawa 2012

W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost produkcji sprzedanej dóbr zaopatrzeniowych o 10,3%, dóbr inwestycyjnych o 10,9%, a także dóbr konsumpcyjnych (nietrwałych o 5,0% i trwałych o 0,1%). W przypadku dóbr związanych z energią odnotowano wzrost produkcji sprzedanej o 2,1% w porównaniu z 2010 rokiem².

W 2011 roku wystąpił również wzrost produkcji budowlano-montażowej o 12,4% i to we wszystkich działach budownictwa: budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 22,1%), specjalistycznych robotach budowlanych (o 15,8%) oraz związanych z budową budynków (o 4,9%). W strukturze produkcji budowlano-montażowej niższy w porównaniu z 2010 rokiem był udział budynków mieszkalnych (o 2,8%) i budynków niemieszkalnych (o 0,5%), wzrósł natomiast udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 0,7%), w tym głównie autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych³. W budownictwie mieszkaniowym zaobserwowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania, ale jego skala była mniejsza niż w 2010 roku. Oddano do użytku około 131 tysięcy mieszkań, co stanowiło 96% poziomu z 2010 roku. Jedynie w budownictwie indywidualnym wybudowano więcej mieszkań niż rok wcześniej (o 4,4%). Pozytywnym zja-

¹ Ibidem.

² *Biuletyn statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 166.

³ *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 4, s. 173-174.

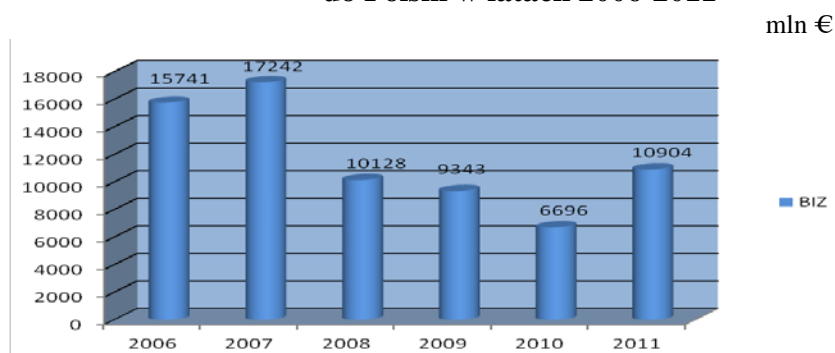
wiskiem była natomiast większa (o 4,5%) liczba mieszkań w budowie i wzrost liczby wydanych pozwoleń na realizację nowych obiektów (o 5,2%), jednak dotyczyło to tylko mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (wzrost o 19,2%).

Mimo nadal trudnej sytuacji na rynku pracy, poprawa sytuacji gospodarczej kraju przyczyniła się do wzrostu przeciętnego zatrudnienia w gospodarce i przemyśle o 0,9% w porównaniu z 2010 rokiem (w przetwórstwie przemysłowym wzrost ten był wyższy i wynosił 1,2%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2011 roku wynosiła 12,5% (wzrosła z poziomu 12,4% w analogicznym okresie 2010 roku), co oznaczało, że w ciągu roku liczba bezrobotnych wzrosła o 28 tys. osób¹. Największy ich odsetek to osoby długotrwale poszukujące pracy (ponad 12 miesięcy) – stanowiły one w końcu 2011 roku 34,6% ogółu bezrobotnych. Osoby pozostające bez pracy przez okres od jednego do trzech miesięcy stanowiły 19,6%, 17,5% pozostawało bez zatrudnienia więcej niż 3-6 miesięcy, a 18,9% od 6-12 miesięcy. W strukturze bezrobotnych przeważały osoby w wieku od 25 do 34 lat (29,4% ogółu).

W 2011 roku wystąpił wzrost obrotów handlu zagranicznego (zarówno w walucie krajowej, jak również w USD i euro). Eksport w 2011 roku osiągnął wartość 558,7 mld zł, był zatem o 16,1 % wyższy niż w 2010 roku (cenach bieżących, w cenach stałych było to około 8%). Odpowiadało to 190,3 mld USD (wzrost o 19,1%) i 136,7 mld €(wzrost o 13,6%). Import ukształtował się na poziomie 614,4 mld zł, tj. o 14,6 % wyższym (w cenach bieżących, w cenach stałych wzrost wyniósł 6%) w porównaniu z rokiem ubiegłym. Było to jednocześnie 212,3 mld USD (wzrost o 19,2%) i 152,6 mld €(wzrost o 13,7%)². Ujemne saldo wymiany zagranicznej wynosiło 64,6 mld zł i było o 17% wyższe niż w roku poprzednim. Około 78% wartości polskich towarów trafiło na rynki Unii Europejskiej, a dostawy z tego obszaru stanowiły blisko 60% wartości importu ogółem. Zarówno w imporcie jak i w eksporcie należy zwrócić uwagę na wysoką dynamikę wzrostu obrotów z krajami Europy Środkowej i Wschodniej (eksport wzrósł o ponad 20%, a import o 39%³), istotnie wyższą niż z krajami Wspólnoty.

Po spadku w latach 2008-2010 inwestycji zagranicznych, w 2011 roku napływ kapitału zagranicznego zwiększył się do 10,9 mld €, tj. o 63% w stosunku do 2010 roku (rys. 2).

Rys. 2. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) do Polski w latach 2006-2011

¹ Bezrobocie rejestrowane I-IV kwartał 2011r., GUS, Warszawa 2012, s. 13.

² Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów I-XII 2011 r., GUS, Warszawa 2012, s. 3.

³ W cenach bieżących, w walucie krajowej.

Źródło: www.nbp.pl

W walucie krajowej zagraniczne inwestycje wyniosły 44,9 mld zł (15,1 mld USD). Do Polski najwięcej kapitału napływa z Niemiec, Luksemburga i Włoch.

W porównaniu z rokiem ubiegłym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrósł w 2011 roku o 1,7 punktu procentowego i wyniósł 4,3%, znacznie przewyższając zakładany w ustawie budżetowej poziom 2,3%¹. Średnioroczny wzrost cen dotyczył głównie żywności oraz towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania i transportem, przede wszystkim paliw.

Sytuacja gospodarcza w Europie, w szczególności w strefie euro, spowodowała odalenie perspektywy wprowadzenia w Polsce wspólnej waluty. Dotychczasowa strategia integracji Polski ze strefą euro została zatem uzupełniona o dodatkowy, tzw. czwarty filar związany z ustabilizowaniem sytuacji w strefie euro, a w szczególności jej wzmocnieniem instytucjonalnym². Strategia ta ma zapewnić wykorzystanie w pełni przyszłego członkostwa w unii walutowej³.

W 2011 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, głównym celem polityki gospodarczej Polski był zrównoważony rozwój i stabilny wzrost przy zapewnieniu optymalnego tempa konsolidacji finansów publicznych. Dyscyplina finansów publicznych, systematyczne ograniczenie ich nierównowagi ma i będzie nadal miało w najbliższych latach szczególne znaczenie dla utrzymania stabilności makroekonomicznej kraju w warunkach obecnych i przewidywanych zawirowań na rynkach europejskich i światowych. Realizacja tych działań ma zarazem sprzyjać wywiązywaniu się Polski z zobowiązań podjętych w ramach Paktu Euro Plus (pakietu instrumentów gospodarczych, wzmacniających wspólną walutę euro i jej stabilność).

1.2. Oczekiwane trendy rozwoju gospodarki Polski w 2012 roku

Dotychczasowe wyniki wskazują, że w 2012 roku gospodarka światowa i europejska wyraźnie zwalnia. Przewiduje się, że spadek dynamiki aktywności gospodarczej w strefie euro i w efekcie w całej Unii Europejskiej będzie większy niż zakładano jeszcze w pierwszych miesiącach roku. Wzrost niepewności co do sposobu rozwiązania kryzysu i możliwości zapobiegania jego skutkom (także w odniesieniu do tego czy strefa euro będzie nadal funkcjonowała w obecnym kształcie) znajduje odzwierciedlenie również w projekcji makroekonomicznej i fiskalnej dla Polski.

Przewiduje się, że w kolejnych latach dynamika wzrostu gospodarczego w Polsce ulegnie spowolnieniu. Według założeń budżetu na 2013 rok średnioroczne tempo wzrostu PKB nie przekroczy do 2014 roku 3% (3,5% ma być dopiero w 2015 roku⁴). Szacuje

¹ *Analiza sytuacji gospodarczej Polski w I kwartale 2012 r.*, Ministerstwo Gospodarki, Departament Analiz i Prognoz, Warszawa 2012, s. 13.

² Filary strategii Polski ze strefą euro: 1 filar – trwałe wypełnienie kryteriów konwergencji, 2 filar – działania wzmacniające potencjał polskiej gospodarki, 3 filar – opracowanie Narodowego Planu Wprowadzenia Euro i jego stałe aktualizowanie.

³ *Program konwergencji. Aktualizacja 2012*, RP, Warszawa 2012, s. 5,6.

⁴ Analizę przyszłych trendów w gospodarce oparto głównie na założeniach do budżetu na 2013 rok, *Ustawa budżetowa na rok 2013*, Projekt, Rada Ministrów, Warszawa 2012, s. 183.

się, że w latach 2012-2014 będzie się ono wahało od 2% do 2,5%. W 2012 roku prawdopodobnie będzie to 2,5%, co oznacza, że dynamika PKB będzie o 1,8 punktu procentowego niższa niż w 2011 roku (w pierwszym półroczu 2012 roku PKB wzrósł realnie o 2,9% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego; na spowolnienie jego wzrostu wpłynęło głównie osłabienie dynamiki spożycia ogółem i spadek akumulacji, negatywny wpływ na PKB miał też malejący popyt krajowy).

Popyt krajowy może w latach 2012-2013 wzrastać w tempie 1,7% (w pierwszym półroczu 2012 roku wzrósł on o 1,2% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, dla porównania w tym samym okresie 2011 roku jego dynamika wynosiła 4,3%). Zwiększenie popytu krajowego oczekiwane jest dopiero od 2014 roku (2,2%).

W wyniku pogorszenia się koniunktury w kraju i za granicą wyraźnie może obniżyć się natomiast dynamika inwestycji – do niecałych 2% w 2012 roku i 0,8% w 2013 roku. Wyraźna poprawa sytuacji możliwa jest dopiero od 2015 roku, zakłada się, że w tym roku inwestycje wzrosną realnie o 6,7%. Prognozowany jest spadek dynamiki inwestycji publicznych i zmniejszenie ich udziału w PKB do 5,2% w 2012 roku i 4,2% w 2013 roku (będzie to efektem wykorzystania większości środków Unii Europejskiej dostępnych w obecnej perspektywie finansowej).

Zakłada się, że w najbliższych latach niższa niż w latach wcześniejszych będzie także dynamika produkcji sprzedanej. W 2012 roku będzie to prawdopodobnie 3%-4% (w pierwszym półroczu produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w cenach stałych o 3,8% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, a w przetwórstwie przemysłowym o 4,4%). Bieżące informacje dotyczące poziomu produkcji w drugiej połowie 2012 roku wskazują na istotny spadek jej dynamiki wzrostu.

W najbliższych latach nie oczekuje się poprawy sytuacji na rynku pracy, zarówno pod względem wzrostu zatrudnienia, jak i spadku liczby osób bezrobotnych. Wynikać to będzie w dużym stopniu ze spodziewanego ograniczenia popytu zagranicznego i spadku popytu krajowego (związanego również z konsolidacją finansów publicznych). Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2012 roku powinno utrzymać się na poziomie zbliżonym do 2011 roku (w pierwszym półroczu 2012 roku zatrudnienie przeciętne wzrosło w gospodarce o 0,1% w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego, w przemyśle i w przetwórstwie przemysłowym zanotowano jego spadek o 0,7%), a w 2013 roku oczekiwany jest jego wzrost o 0,2%. W sektorze przedsiębiorstw zatrudnienie może natomiast wzrastać rocznie do 2013 roku o 0,3%. Słaby popyt na pracę i rosnąca jej podaż spowoduje, że stopa bezrobocia na koniec 2013 roku wyniesie 13% i dopiero w końcu 2014 roku może ulec zmniejszeniu do 12,6% i 12% w 2015 roku. Nadal będzie więc rosła liczba bezrobotnych – do 2073 tys. osób w końcu 2012 roku i 2087 tys. osób w 2013 roku. Sytuacja na rynku pracy będzie jednak silnie uzależniona od kondycji całej polskiej gospodarki, w dużym stopniu uwarunkowanej koniunkturą w krajach Unii Europejskiej i na świecie (część ekonomistów uważa założenia budżetu dotyczące rynku pracy za zbyt optymistyczne¹).

¹ A. Kamińska, C. Adamczyk, *Analitycy bardziej pesymistyczni*, Rzeczpospolita 2012, nr 158 (9.07.2012), s. B11.

Mimo relatywnie niekorzystnej sytuacji na rynkach międzynarodowych polskie towary znajdują od wielu lat nabywców zagranicznych. W nadchodzących latach dynamika eksportu będzie jednak prawdopodobnie niższa niż dotychczas. Zakłada się, że będzie jednocześnie wyższa niż dynamika importu. W latach 2012-2014 eksport może realnie wzrastać odpowiednio o 3%, 4% i 5%, a import o 1,3%, 2,8% i 4,4%. Relacje między dynamiką eksportu i importu będą się jednak powoli odwracać i od 2015 roku import może wzrastać szybciej niż eksport (efektem będzie zmniejszenie udziału eksportu netto w tworzeniu PKB, w 2013 roku do 0,5 punktu procentowego).

Prognozuje się, że w 2012 roku inflacja spadnie do około 4%, a w 2013 do 2,7% (przy założeniu stabilizacji cen na rynkach surowcowych). W kolejnych latach może utrzymać się na poziomie 2,5% (presja inflacyjna powinna zostać ograniczona malejącą dynamiką płac i umacnianiem się waluty krajowej).

Rynek drzewny w Polsce relatywnie silnie uzależniony jest od rozwoju budownictwa, bezpośredniego użytkownika materiałów drzewnych i kreatora popytu na finalne wyroby z drewna. Przewiduje się jednak, że jego stymulujący wpływ na sektor drzewny może zostać w najbliższym czasie osłabiony. Głównie ze względu na prognozowane spowolnienie rozwoju całej gospodarki, w tym przede wszystkim ograniczenie inwestycji. Szacuje się, że w 2012 roku dynamika produkcji budowlano-montażowej ulegnie spowolnieniu (do 7%), będzie to bowiem głównie kontynuacja projektów inwestycyjnych związanych z Euro 2012 i inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Relatywnie dobre wyniki budownictwa mieszkaniowego uzyskane w pierwszej połowie 2012 roku (wzrost o blisko 25% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego) wskazują też, że liczba oddanych do użytku mieszkań powinna utrzymać się w tym roku na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Jednak sytuacja w kolejnych miesiącach drugiego półrocza 2012 roku (powolny spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto i zmniejszenie liczby mieszkań, na których budowę wydano zezwolenia oraz wyhamowanie dotychczasowej dynamiki sprzedaży produkcji budowlano-montażowej) sygnalizuje prawdopodobieństwo silnego pogorszenia wyników budownictwa w 2013 roku.

Jednym z ważniejszych czynników koniunktury w polskiej gospodarce są fundusze Unii Europejskiej. Przewiduje się jednak, że ich stymulujący wpływ na jej rozwój będzie w najbliższym czasie malał. Już w 2013 roku fundusze unijne nie będą tak silnym stabilizatorem koniunktury gospodarczej jak dotychczas i mogą zwiększyć dynamikę PKB tylko o 0,2 punktu procentowego¹.

Generalnie można stwierdzić, że w najbliższych 2-3 latach tempo wzrostu gospodarczego w Polsce będzie zależało przede wszystkim od popytu wewnętrznego i sytuacji na rynkach międzynarodowych. Dlatego też przedstawione tendencje rozwoju gospodarki w nadchodzących latach (oparte głównie na już skorygowanych przez rząd w stosunku do pierwotnych i ocenianych przez większość analityków jako realistyczne założeniach do budżetu na 2013 rok) mogą również okazać się zbyt optymistyczne (część ekonomistów obniżyła prognozy wzrostu PKB na 2013 rok nawet poniżej 2%²). Do optymizmu

¹ A. Cielak-Wróblewska, *Gospodarka bez unijnych dopalaczy*, Rzeczpospolita 2012, nr 200 (28.08.2012), s. B4.

² A. Fandrejewska, A. Cieślak-Wróblewska, *Rząd zbyt optymistycznie o gospodarce i budżecie*, Rzeczpospolita 2012, nr 206 (4.09.2012), s. B; M. Chądzyński, *Przemysł w zadyszce*, Dziennik Gazeta Prawna 2012, nr 127

nie skłania zwłaszcza przewidywane spowolnienie rozwoju gospodarek Unii Europejskiej, szczególnie możliwość wystąpienia recesji w krajach strefy euro. Niezależnie od głębokości i długotrwałości prognozowanego w najbliższych miesiącach w Europie kryzysu, jego skutki odczuje także polska gospodarka. Odpowiedzią na nowe wyzwania ma być konsultowana obecnie „Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”. Dokument ten stanowi kontynuację raportu „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”¹, przedstawia jednak 25 nowych zadań, które należy podjąć, aby sprostać nadchodzącym wyzwaniom i zapewnić dynamiczny rozwój gospodarczy i społeczny kraju do 2030 roku (wyjście ze spowolnienia gospodarki, odrabianie zaległości rozwojowych, budowanie nowych przewag konkurencyjnych, wzrost aktywności zawodowej społeczeństwa, budowanie społeczeństwa i gospodarki cyfrowej, dążenie do zmiany nadmiernie peryferyjnego udziału Polski w europejskim układzie sił). Ten strategiczny cel opiera się na trzech filarach: wzroście innowacyjności, zrównoważonym rozwoju terytorialnym i podnoszeniu efektywności gospodarowania.

(3.07.2012), s. A6; A. Fandrejewska, *Szara jesień gospodarki*, Rzeczpospolita 2012, nr 169 (21-22.07.2012), s. A11.

¹ *Polska 2030 – Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Projekt, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2011.

2. Ocena zmian na polskim rynku surowca drzewnego i wyrobów drzewnych w latach 2010-2011 i perspektywy ich rozwoju w latach 2012-2013

(na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych Komitetu Drzewnego i Eurostatu)

Na funkcjonowanie każdego rynku, także drzewnego, bezpośrednio i pośrednio wpływają uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej. W Polsce, w ramach kontynuowania działań związanych z usuwaniem barier rozwoju przedsiębiorczości trwają obecnie prace nad projektem trzeciej tzw. ustawy deregulacyjnej. Nowe przepisy upraszczające prawo podatkowe i skarbowe mają przede wszystkim służyć poprawie płynności finansowej przedsiębiorstw. Wprowadzane są również zmiany w prawie pracy (prawo do zawierania porozumień o wspólnym zatrudnianiu pracowników i proporcjonalnym podziale kosztów) i w prawie zamówień publicznych (przyznanie przedsiębiorcom prawa do otrzymywania interpretacji przepisów w zakresie spełniania przez nich wymogów proceduralnych).

Na rynek drzewny w Polsce bezpośrednio wpływa również obowiązujący system sprzedaży drewna. Obecnie konsultowany jest projekt zmian, które mają obowiązywać od 2013 roku. Dotyczą one głównie wprowadzenia przez PGL Lasy Państwowe (skąd pochodzi 94% drewna w Polsce) umów długoterminowych na zakup drewna dla wszystkich odbiorców z przemysłu (odnosi się to do 70% ilości drewna; pozostałe 30% ilości surowca drzewnego ma być sprzedawane na organizowanych co pół roku aukcjach systemowych na Portalu Leśno-Drzewnym - www.e-drewno.pl).

Pozytywnym zjawiskiem na rynku drzewnym w Polsce jest też szybki rozwój nowych form organizacyjnych, będących platformą do przewyższania ograniczeń rozwojowych (wynikających m. in. z dostępności surowca drzewnego i kapitału oraz rozdrobnionej struktury przemysłu). Firmy drzewne coraz częściej korzystają z idei klasteringu, ułatwiającej ścisłą i wielopłaszczyznową współpracę między przedsiębiorstwami, jednostkami naukowo-badawczymi i użytkownikami produktów drzewnych.

Innowacyjność i rozwój naukowo-techniczny w sektorze leśno-drzewnym wspiera również, współpracując z wszystkimi zainteresowanymi jego stabilnym i zrównoważonym rozwojem, Polska Platforma Technologiczna Sektora Leśno-Drzewnego, której koordynatorem jest Instytut Technologii Drewna w Poznaniu.

Innowacyjny rozwój jest obecnie nierozzerwalnie związany z rozwojem zrównoważonym (i odwrotnie). Zarówno w Unii Europejskiej, jak i w coraz większym stopniu w Polsce innowacje stają się podstawą konkurencyjności na rynkach międzynarodowych. Dotyczy to również leśnictwa i sektora drzewnego. O wadze problemu świadczy fakt, że zagadnienie innowacyjności materiałów i wyrobów drzewnych będzie po raz pierwszy przedmiotem dyskusji uczestników 70. Sesji Komitetu Drzewnego EKG ONZ/FAO w dniach 16-17 października 2012 roku w Genewie (zostało także wprowadzone jako element raportów o stanie gospodarki i rynku drzewnego opracowywanych corocznie przez krajowych przedstawicieli ds. statystyki rynku drzewnego).

Wiedza o skali i charakterze wdrażania nowoczesnych technik i technologii w sek-

torze drzewnym w Polsce, a także wprowadzania na rynek nowych produktów drzewnych nabiera tym większego znaczenia, że jego branże powiązane są z wieloma działami gospodarki zaopatrując je w niezbędne materiały i wyroby.

Sektor drzewny określany jest jako przemysł dojrzały¹, co wynika z wykorzystywania surowca naturalnego, podatnego na relatywnie prosty sposób obróbki. Ogranicza to w dużym stopniu wprowadzanie istotnych modyfikacji i zwiększanie udziału technik i technologii o znamionach wysokiej nowoczesności. Nie oznacza to jednak niemożności doskonalenia produktów i technologii wytwarzania, szczególnie w przypadku wykorzystywania drewna w postaci rozdrobnionej.

Innowacje w polskim sektorze drzewnym mają zasadniczo charakter techniczno-technologiczny i dotyczą głównie zmian zachodzących w strukturach materiałowych wyrobów. Są to takie trendy, jak²:

- dążenie do uzyskania produktów o nowych i udoskonalonych właściwościach fizyko-chemicznych oraz lepszych parametrach jakościowo-wytrzymałościowych,
- zmiana właściwości wyrobów drzewnych dla poszerzania zakresu zastosowań,
- nasilanie się zjawiska substytucji materiałowej,
- dążenie do oszczędności surowca, energii i nakładów pracy.

Za najważniejsze należy uznać dążenie do uzyskania produktów o nowych i udoskonalonych właściwościach, takich jak: wytrzymałość, odporność na czynniki zewnętrzne, właściwości izolacyjne, bezpieczeństwo, zgodność z zasadami ekologii i estetyka. Nowe technologie zmierzają do zwiększenia wytrzymałości produktów, ich twardości i stabilności, zmniejszania podatności na wpływ warunków zewnętrznych. Muszą być one bardziej odporne na ścieranie, ogień, środki chemiczne, wilgoć, a także na czynniki biotyczne i czynniki trudne do przewidzenia (np. warunki klimatyczne). Ważne jest zwiększenie termicznych oraz akustycznych właściwości izolacyjnych materiałów i wyrobów drzewnych. Istotne znaczenie ma też poszukiwanie takich rozwiązań technicznych, aby były one łatwe w montażu i użytkowaniu (między innymi dzięki zastosowaniu lżejszych materiałów lub możliwości montażu bez użycia kleju). W ostatnich latach można zaobserwować również trend łączenia nowoczesnej techniki z działaniami proekologicznymi określanymi jako *eco-tech*.

Za nowe trendy w innowacyjności technologii oraz produkowanych materiałach i wyrobach drzewnych można uznać:

- nasilanie się zjawiska zastępowania materiałów drzewnych litych materiałami drewnopochodnymi (z drewna rozdrobnionego i rozwłóknionego), a także specjalnymi materiałami papierniczymi (specjalna tektura falista do produkcji elementów konstrukcyjnych dla budownictwa),
- zwiększanie udziału materiałów drzewnych i papierniczych o wyższym stopniu

¹ Według klasyfikacji dziedzin przemysłu, opierającej się na udziale technologii, opublikowanej przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organization for Economic Co-operation and Development – OECD*) w 1997 roku, sektor drzewny (i jego branże łącznie z meblarstwem i papiernictwem) zalicza się do przemysłów o niskiej technice. Kategoria niskiej techniki obejmuje przemysły, w których nakłady na badania i rozwój (b+r) stanowią 1% lub mniej wartości sprzedaży, *Nauka i technika w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2011.

² Na podstawie: *Innowacyjność sektora drzewnego w Polsce*, red. nauk E. Ratajczak, Wydawnictwo Instytutu Technologii Drewna, Poznań 2009; *Foresight w drzewnictwie – Polska 2020*, red. nauk. E. Ratajczak, Wydawnictwo Instytutu Technologii Drewna, Poznań 2011.

- uszlachetnienia, m. in. przez pokrywanie ich powierzchni różnymi rodzajami powłok (syntetycznymi, naturalnymi, biodegradowalnymi),
- wzrost znaczenia materiałów modyfikowanych, przy czym modyfikacja może polegać na wprowadzeniu w ich struktury różnego rodzaju i za pomocą różnych technologii środków chemicznych (poprawiających m.in. ich właściwości wytrzymałościowe, odporność na czynniki biotyczne i abiotyczne, procesy starzenia się) lub na tworzeniu kombinacji różnych materiałów drzewnych z materiałami nie drzewnymi (tworzywa sztuczne, metale, szkło), w wyniku czego uzyskiwane są kompozyty drzewne.

Można oczekiwać, że podobnie jak w krajach wysokorozwiniętych, na krajowym rynku pojawią się wkrótce tzw. tworzywa przeznaczeniowe, zarówno drzewne, jak i mieszane strukturalnie, których cechy są ściśle powiązane z ich funkcją.

Nowymi wyrobami wprowadzonymi na rynek w ostatnich latach przez krajowych producentów sektora drzewnego są m. in.: belki dwuteowe zaliczane do drewnopochodnych materiałów konstrukcyjnych (do stosowania w konstrukcjach stropów i dachów oraz do stosowania w konstrukcjach ścian), materiały konstrukcyjne na bazie cienkiego forniru (które są odpowiednikami fornirowego drewna warstwowego LVL), drewno modyfikowane termicznie (głównie: parkiet, deski podłogowe, klejonka), lekkie tworzywa drzewne znajdujące wszechstronne zastosowanie w meblarstwie, w stolarce budowlanej otworowej oraz w budownictwie (płyty pilśniowe porowate lekkie, włókniste maty izolacyjne, płyty komórkowe – o konstrukcji ramowej i bez ram (w przypadku płyty komórkowej bezramowej Polska jest jednym z pierwszych jej producentów w Europie)), bezklejowe płyty pilśniowe, płyty HDF składane, płyty HPL o wysokim połysku, płyty lakierowane o wysokim połysku, płyty melaminowane o grubości 10 mm, kształtki sklejkowe, formatki o zróżnicowanym kształcie (uzyskiwane metodą tzw. performingu), sklejka malowana z wkładem aluminiowym, sklejka łączona na wpust i wypust, a także z łączeniem typu Scarf Joint.

Przykładami produkowanych w kraju innowacyjnych wyrobów papierniczych są nowe papiery objętościowe oraz papiery ulepszone, papier do kopiowania (w technologii ColorLok™). Nowoczesnym wyrobem, wytwarzanym z tektury falistej i tulei kartonowych, są palety tekturowe, przystosowane do obsługi wózkami widłowymi oraz w systemach rolkowych, z możliwością adaptacji w systemach regałowych (udźwigiem i wytrzymałością nie ustępują paletom drewnianym).

Wytwarzane przez polskich producentów meble cechuje dobre wzornictwo, rozpoznawalny styl, wysoka jakość komponentów, ergonomiczne i funkcjonalne rozwiązania konstrukcyjne odpowiadają europejskim i światowym trendom (podatność na biodegradację lub możliwość ponownego przetworzenia). Meble są łatwe w obsłudze i utrzymaniu czystości, uniwersalne, wytrzymałe, łączące surowce naturalne i syntetyczne. Najbardziej innowacyjnymi elementami mebli są akcesoria (nowoczesne systemy samozamykające, specjalne systemy przegród, uchwyty i okucia). Stosowane w meblach materiały drewnopochodne charakteryzują się wysoką odpornością na zarysowania i ścieranie (m.in. warstwowe tworzywa sztuczne typu HPL i CPL, okleiny eksponujące rysunek drewna, papiery dekoracyjne dodatkowo uszlachetniane specjalnymi kompozycjami żywic), bogatą kolorystyką i wzornictwem. Materiały obiciowe to zarówno tkaniny (przede

wszystkim naturalne), jak i skóry – naturalne i ekologiczne (m.in. nanotechnologiczny produkt – materiał ekologiczny Genetic) w szerokiej gamie kolorów i wzorów, charakteryzujące się wysoką odpornością na ścieranie i ogień.

Dzięki nasilonemu w ostatnich latach w sektorze drzewnym procesowi wdrażania nowoczesnego wyposażenia technicznego oraz implementacji innowacyjnych rozwiązań technologicznych (często jednych z pierwszych w Europie), oferta produktów większości branż drzewnych charakteryzuje się wysoką jakością i szerokim asortymentem wyrobów, często dostosowanych do indywidualnych potrzeb klientów.

Można oczekiwać, że podobnie jak w krajach wysokorozwiniętych, na polskim rynku pojawią się niebawem tzw. tworzywa przeznaczeniowe, zarówno drzewne, jak i mieszane strukturalnie, których cechy są ściśle powiązane z ich funkcją.

2.1. Rynek surowca drzewnego i podstawowych wyrobów drzewnych w latach 2010–2011

Ogólna charakterystyka polskiego sektora leśno-drzewnego

W 2011 roku sytuacja gospodarcza w sektorze leśno-drzewnym, podobnie jak w całej gospodarce, była relatywnie dobra, jednak zróżnicowana w poszczególnych branżach. Najbardziej stabilnie rozwijał się przemysł celulozowo-papierniczy, stosunkowo dobre wyniki osiągał również przemysł meblarski, gorsza sytuacja miała natomiast miejsce w przemyśle drzewnym.

Odzwierciedleniem sytuacji w poszczególnych branżach drzewnych jest rynek pracy. W 2011 roku zatrudnienie przeciętne w sektorze drzewnym wzrosło do 309 tys. osób, tj. o niecały 1% w relacji do 2010 roku (tabela 5). Wzrost ten miał miejsce w przemyśle celulozowo-papierniczym i przetwórstwa papierniczego (o prawie 5%) oraz w meblarstwie (o ponad 1%), natomiast w przemyśle drzewnym zatrudnienie spadło o blisko 2%. Zatrudnieni w sektorze drzewnym stanowią 11% ich stanu w przemyśle ogółem i prawie 14% w przemysłach przetwórczych. Na rynku pracy sektora drzewnego dominujące znaczenie ma meblarstwo oferujące pracę prawie 48% wszystkich zatrudnionych w tym sektorze, 35% zatrudnionych przypada na przemysł drzewny, a 17% na przemysł celulozowo-papierniczy i przetwórstwo papiernicze. Około 87% zatrudnionych sektora drzewnego ma pracę w podmiotach o liczbie pracujących przekraczającej 9 osób. Rola firm małych i bardzo małych (tzw. mikroprzedsiębiorstw) jest w sektorze drzewnym istotnie większa niż w przemyśle i przetwórstwie przemysłowym, gdzie prawie 92% zatrudnionych przypada na podmioty mające więcej niż 9 pracowników. W grupie podmiotów o liczbie pracujących większej niż 9 osób, zatrudnienie przeciętne w sektorze drzewnym obniżyło się w 2011 roku do 267,4 tys. osób, tj. o ponad 1% w relacji do 2010 roku, wzrosło jedynie w tartaczniactwie (o prawie 6%), branży opakowań z drewna i w przetwórstwie papierniczym (o blisko 5%).

Przeciętne zatrudnienie w leśnictwie utrzymało się w 2011 roku na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i wyniosło 37,7 tys. osób. W grupie podmiotów o liczbie pracujących ponad 9 osób było to 29,8 tys. osób (na tę grupę podmiotów przypada 79%

wszystkich zatrudnionych w leśnictwie). W tej grupie podmiotów było to 2% więcej niż w 2010 roku. Przeważają tu pracownicy gospodarki leśnej stanowiąc ponad 76% zatrudnionych w leśnictwie, a 18% przeciętnego zatrudnienia przypada na działalność usługową związaną z leśnictwem. Przy pozyskiwaniu drewna pracowało w 2011 roku 1685 osób, tj. o 286 osób więcej niż w roku poprzednim. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w PGL Lasy Państwowe wynosiło w 2011 roku 24,8 tys. osób, w tym w nadleśnictwach pracowało 22,6 tys. osób. W służbach leśnych było zatrudnionych 16,4 tys. osób (z tego 96% w nadleśnictwach)¹.

Tabela 5

**Zatrudnienie przeciętne w leśnictwie i sektorze drzewnym
w Polsce w latach 2010-2011**

Wyszczególnienie*	2010			2011			
	Podmioty gospodarcze:						
	ogółem	zatrudniające ponad 9 osób		ogółem	zatrudniające ponad 9 osób		
	tys. osób	tys. osób	%	tys. osób	tys. osób	%	%
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	37,8	29,136	100,0	37,7	29,810	100,0	-
Gospodarka leśna [...]		22,714	77,9		22,695	76,1	-
Pozyskiwanie drewna		1,399	4,8		1,685	5,7	-
Pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, [...]		0,012	0,1		0,01	0,03	-
Działalność usługowa związana z leśnictwem		5,011	17,2		5,420	18,2	-
Przemysł	2696,1	2473,032	100,0	2720,0	2493,278	100,0	-
Przetwórstwo przemysłowe	2229,8	2039,296	82,5	2256,0	2061,412	82,7	-
Sektor drzewny	306,4	270,938	11,0	309,0	267,402	10,7	100,0
Produkcja wyrobów z drewna [...]	110,5	92,644	3,8	108,5	88,665	3,5	33,2
Produkcja wyrobów tartacznych		23,677	1,0		24,990	1,0	9,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania		68,967	2,8		63,675	2,5	23,8
Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna		11,800	0,5		11,691	0,5	4,4
Produkcja gotowych parkietów podłogowych		3,296	0,1		3,764	0,1	1,4
Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa		33,045	1,4		26,942	1,1	10,1
Produkcja opakowań drewnianych		7,687	0,3		8,045	0,3	3,0
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]		13,139	0,5		13,233	0,5	4,9
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	51,0	47,723	1,9	53,5	49,607	2,0	18,5
Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury		6,749	0,3		6,772	0,3	2,5
Produkcja wyrobów z papieru i tektury		40,974	1,6		42,835	1,7	16,0
Produkcja mebli	144,9	130,571	5,3	147,0	129,130	5,2	48,3
Sektor leśno-drzewny	344,2	300,074		346,7	297,212		

* w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007)

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011, GUS, Warszawa 2011, s. 227; Biuletyn Statystyczny, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 71-74; dane Departamentu Pracy GUS (sprawozdanie GUS Z-06 dla podmiotów o liczbie pracujących ponad 9 osób) i szacunki Instytutu Technologii Drewna

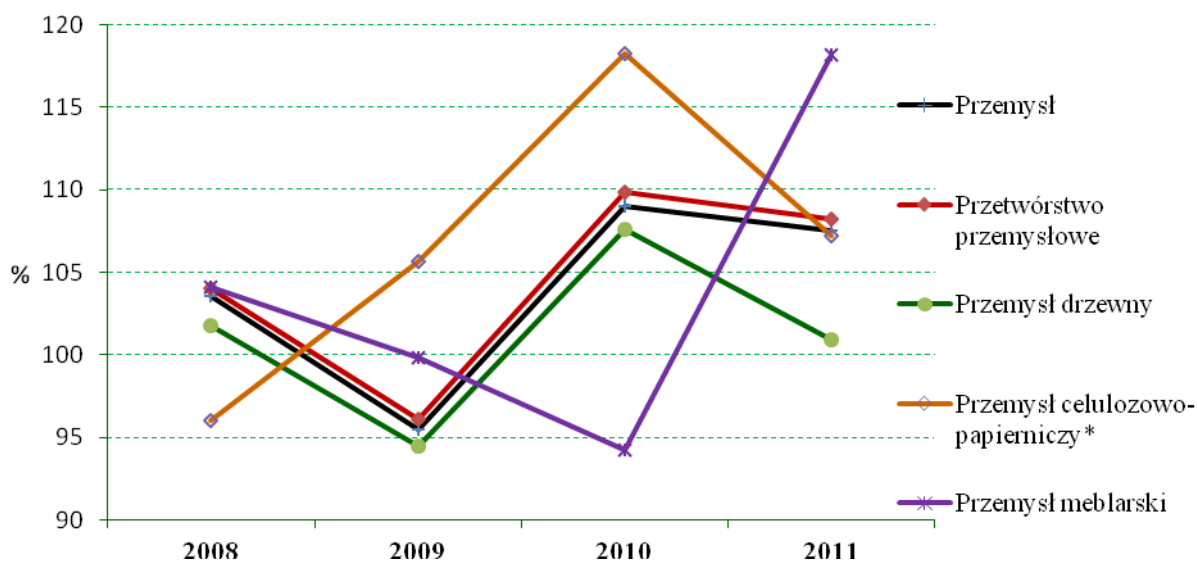
¹ Sprawozdanie finansowo-gospodarcze za 2011 rok, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa 2012, s. 5-6.

Łącznie sektor leśno-drzewny zatrudniał w 2011 roku 346,7 tys. osób i było to o niecały 1% więcej niż w roku poprzednim.

Wartość produkcji sprzedanej sektora drzewnego wyniosła w 2011 roku 90,2 mld zł. Stanowiło to prawie 8% jej wartości wypracowanej w całym przemyśle i ponad 9% w przetwórstwie przemysłowym. W strukturze produkcji sektora drzewnego dominuje meblarstwo z udziałem w wysokości 35%, przemysł celulozowo-papierniczy wraz z przetwórstwem papierniczym stanowi około 33%, a przemysł drzewny 32%.

Istotnie zróżnicowana była w 2011 roku dynamika wzrostu produkcji sprzedanej poszczególnych przemysłów sektora drzewnego. Najwyższy realny wzrost produkcji w stosunku do 2010 roku odnotowało meblarstwo – o 18,2%, przemysł celulozowo-papierniczy i przetwórstwa papierniczego wykazał wzrost o 7,2%, tj. na poziomie zbliżonym do przeciętnej w całym przemyśle, natomiast produkcja przemysłu drzewnego wzrosła tylko o 0,9% (produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w tym okresie w cenach stałych o 7,5%, a w przetwórstwie przemysłowym o 8,2%) - rys. 3.

Rys. 3. Dynamika produkcji sprzedanej sektora drzewnego w latach 2008-2011

Ceny stałe, rok poprzedni=100%

* łącznie z przetwórstwem papierniczym

Źródło: *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011*, GUS, Warszawa 2011 s 494; *Biuletyn Statystyczny*, GUS, Warszawa 2012, nr 7, s. 162-163.

Około 90% produkcji sektora drzewnego wypracowują podmioty zatrudniające ponad 9 osób, co oznacza, że 10% jej wartości przypada na firmy najmniejsze, na mikroproducentów (tabela 6). Świadczy to o relatywnie dużym ich znaczeniu dla rozwoju branż drzewnych, większym niż przeciętnie w całym przemyśle i w przemysłach przetwórczych, gdzie tworzą oni około 6% wartości produkcji sprzedanej.

W przemyśle drzewnym na poziom produkcji największy wpływ ma branża płyt drewnopochodnych, której udział w jej wielkości wyniósł w 2011 roku prawie 34% (w grupie podmiotów o liczbie pracujących ponad 9 osób), ważna jest też pod tym wzglę-

dem produkcja wyrobów stolarskich (łącznie z materiałami podłogowymi – 26%) i tartaczniactwo (23%). W przemyśle celulozowo-papierniczym i przetwórstwa papierniczego dominujące znaczenie ma produkcja wyrobów z papieru i tektury (63% produkcji sprzedanej tego przemysłu w tej grupie podmiotów), a w meblarstwie jest to produkcja tzw. mebli pozostałych (pokojowych, do sypialni, wypoczynkowych, ogrodowych, tj. pozostałych poza meblami biurowymi i sklepowymi, kuchennymi i materacami), na którą przypada 80% produkcji sprzedanej tej branży (w grupie podmiotów o liczbie pracujących ponad 9 osób).

Tabela 6

Produkcja sprzedana sektora drzewnego w Polsce w latach 2010-2011

Wyszczególnienie*	2010			2011			
	Podmioty gospodarcze:						
	ogółem	zatrudniające ponad 9 osób		ogółem	zatrudniające ponad 9 osób		
	mln zł	mln zł	%	mln zł	mln zł	%	%
Przemysł	985715,9	945306,9	100,0	1165749,0	1094654,5	100,0	-
Przetwórstwo przemysłowe	814956,9	784309,0	83,0	978915,1	916951,4	83,8	-
Sektor drzewny	75285,2	69790,8	7,4	90184,0	81568,3	7,4	100,0
Produkcja wyrobów z drewna [...]	25456,1	22591,6	2,4	29115,3	24764,2	2,3	30,4
Produkcja wyrobów tartacznych		4287,9	0,5		5600,0	0,5	6,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania		18303,7	1,9		19164,2	1,8	23,5
Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna		7398,4	0,8		8350,0	0,8	10,2
Produkcja gotowych parkietów podłogowych		580,2	0,1		1150,0	0,1	1,4
Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa		6453,9	0,7		5300,0	0,5	6,5
Produkcja opakowań drewnianych		1592,4	0,1		1950,0	0,2	2,4
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]		2278,8	0,2		2414,2	0,2	3,0
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	24100,9	23590,6	2,5	29328,1	27916,3	2,5	34,2
Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury		8860,6	0,9		10329,0	0,9	12,7
Produkcja wyrobów z papieru i tektury		14730,0	1,6		17587,3	1,6	21,5
Produkcja mebli	25728,2	23608,6	2,5	31740,6	28887,8	2,6	35,4

* w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007)

Źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2011, s. 492-493; Biuletyn Statystyczny, GUS, Warszawa 2012, nr 6, s. 162-163; dane Departamentu Produkcji GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

Przychody PGL Lasy Państwowe wyniosły w 2011 roku 7,5 mld zł, w tym ze sprzedaży drewna (35,1 mln m³, netto bez kory) 6,6 mld zł (88,5% przychodów ogółem, podczas gdy w 2010 roku było to 87,9%). Łączne koszty ukształtowały się na poziomie

6,6 mld zł, w tym koszty pozyskania i zrywki drewna wyniosły 1,6 mld zł¹.

2011 rok był kolejnym okresem poprawy sytuacji ekonomicznej zarówno całej gospodarki, jak i sektora drzewnego. Większość wskaźników charakteryzujących kondycję ekonomiczno-finansową sektora była relatywnie lepsza niż rok wcześniej, jednak sytuacja była istotnie zróżnicowana w poszczególnych branżach drzewnych (tabela 7).

Tabela 7

Wyniki ekonomiczne sektora drzewnego w Polsce w latach 2005 i 2007-2011

Wyszczególnienie ^{1,2}	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności - %³						
Przemysł	94,1	93,0	95,6	94,3	93,6	92,9
Przetwórstwo przemysłowe	94,4	93,3	96,2	95,2	94,9	95,1
Produkcja wyrobów z drewna [...]	94,7	92,1	98,0	96,6	97,2	96,1
• Produkcja wyrobów tartacznych	96,5	94,4	101,7	99,6	97,5	96,9
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	96,0	97,2	95,9
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	92,2	88,7	97,7	95,1	96,4	93,7
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych				90,6	100,6	110,8
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	96,7	95,0	95,5	95,6	99,8	96,6
- Produkcja opakowań drewnianych	97,3	93,2	97,1	96,3	94,8	95,0
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	94,2	93,3	100,4	103,1	93,6	98,0
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	92,8	91,1	93,4	90,8	92,6	92,8
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	90,9	86,9	92,9	87,8	89,7	89,3
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	94,8	94,7	93,7	92,4	94,4	94,9
Produkcja mebli	94,4	95,8	98,2	93,8	94,0	95,3
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	92,3	95,8	103,7	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	92,5	91,2	93,2	94,7	95,9	95,3
• Produkcja mebli kuchennych	94,2	99,3	96,6	93,2	97,0	94,9
• Produkcja materaców	95,4	94,2	92,9	92,5	91,5	94,8
• Produkcja pozostałych mebli	95,3	96,2	97,0	93,7	93,8	95,3
Razem sektor drzewny	94,1	93,3	96,8	93,7	94,5	94,6
Wskaźnik poziomu kosztów w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów - %³						
Przemysł	93,4	93,1	94,2	93,8	93,5	93,1
Przetwórstwo przemysłowe	93,9	93,5	94,7	94,6	94,8	94,5
Produkcja wyrobów z drewna [...]	94,7	92,0	95,7	94,5	96,1	94,5
• Produkcja wyrobów tartacznych	96,5	94,0	98,6	98,7	97,8	96,4
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	93,8	95,8	94,1
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	92,7	89,3	94,9	94,2	95,8	92,0

¹ Sprawozdanie finansowo-gospodarcze za 2011 rok, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa 2012, s. 9-13, 25.

Wyszczególnienie ^{1,2}	2005	2007	2008	2009	2010	2011
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	96,2	94,3	94,4	88,7	98,0	104,2
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				94,0	96,9	95,5
- Produkcja opakowań drewnianych	96,9	93,1	97,4	94,6	94,4	95,4
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	94,0	92,7	96,0	92,4	93,1	94,3
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	93,3	91,5	92,3	90,5	92,8	92,3
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	91,9	87,9	92,1	88,3	90,6	89,0
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	94,6	94,4	92,5	91,6	94,2	94,1
Produkcja mebli	94,3	95,4	97,2	92,5	93,8	94,9
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	92,3	96,2	100,5	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	92,8	90,8	92,9	93,3	96,1	94,3
• Produkcja mebli kuchennych	94,7	95,3	93,9	92,2	98,1	94,2
• Produkcja materaców	94,8	93,6	92,8	92,4	91,0	93,1
• Produkcja pozostałych mebli	95,0	95,5	96,8	92,4	93,5	95,1
Razem sektor drzewny	94,1	93,2	95,4	92,5	94,1	93,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto - %⁴						
Przemysł	6,0	7,0	4,4	5,7	6,4	7,1
Przetwórstwo przemysłowe	5,6	6,7	3,8	4,8	5,1	4,9
Produkcja wyrobów z drewna [...]	5,3	8,0	2,0	3,5	2,8	4,0
• Produkcja wyrobów tartacznych	3,5	5,6	-1,7	0,4	2,5	3,1
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	4,0	2,8	4,1
- Produkcja arkuszy formiowych i płyt wykonanych na bazie drewna	7,8	11,4	2,3	4,9	3,6	6,4
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	3,3	5,0	4,5	9,4	-0,6	-10,7
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				4,4	0,2	3,4
- Produkcja opakowań drewnianych	2,7	6,8	2,9	3,8	5,2	5,0
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	5,8	6,8	-0,4	-3,1	6,4	2,1
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	7,1	8,9	6,6	9,2	7,4	7,1
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	9,1	13,2	7,1	12,2	10,3	10,7
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	5,2	5,3	6,3	7,6	5,5	5,1
Produkcja mebli	5,6	4,2	1,8	6,2	6,0	4,7
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	7,7	4,3	-3,7	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	7,4	8,8	6,8	5,3	4,1	4,7
• Produkcja mebli kuchennych	5,8	0,8	3,4	6,8	3,0	5,3
• Produkcja materaców	4,6	5,8	7,1	7,5	8,5	5,2
• Produkcja pozostałych mebli	4,7	3,8	3,0	6,2	6,2	4,6
Razem sektor drzewny	5,9	6,7	3,2	6,3	5,5	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto - %⁴						
Przemysł	4,8	5,8	3,5	4,7	5,4	5,9
Przetwórstwo przemysłowe	4,5	5,6	3,0	4,0	4,3	4,1

Wyszczególnienie ^{1,2}	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Produkcja wyrobów z drewna [...]	4,4	6,9	1,3	2,9	2,0	3,2
• Produkcja wyrobów tartacznych	2,9	5,0	-2,1	0,0	2,0	2,6
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	3,4	2,0	3,4
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	6,6	10,0	1,6	4,4	3,0	5,6
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	2,6	4,1	3,6	8,4	-0,8	-10,9
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				3,4	-0,6	2,5
- Produkcja opakowań drewnianych	1,9	5,7	2,5	3,2	4,6	4,4
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	4,7	5,7	-1,4	-2,3	5,1	1,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	6,0	7,8	5,6	8,2	6,4	6,4
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	7,9	12,0	6,3	11,2	9,2	9,8
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	4,0	4,2	5,0	6,5	4,7	4,3
Produkcja mebli	4,8	3,6	1,2	5,3	5,0	4,1
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	6,9	3,3	-3,9	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	6,3	7,5	5,7	4,5	3,5	4,2
• Produkcja mebli kuchennych	4,8	0,2	2,9	5,8	2,5	4,4
• Produkcja materaców	3,4	4,6	5,9	6,5	8,0	4,6
• Produkcja pozostałych mebli	3,9	3,4	2,2	5,3	5,1	4,0
Razem sektor drzewny	5,0	5,8	2,4	5,5	4,6	4,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży - %⁴						
Przemysł	6,6	6,9	5,8	6,2	6,5	6,9
Przetwórstwo przemysłowe	6,1	6,5	5,3	5,4	5,2	5,5
Produkcja wyrobów z drewna [...]	5,3	8,0	4,3	5,5	3,9	5,5
• Produkcja wyrobów tartacznych	3,5	6,0	1,4	1,3	2,2	3,6
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	6,2	4,2	5,9
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	7,3	10,7	5,1	5,8	4,2	8,0
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	3,8	5,7	5,6	11,3	2,0	-4,2
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				6,0	3,1	4,5
- Produkcja opakowań drewnianych	3,1	6,9	2,6	5,4	5,6	4,6
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	6,0	7,3	4,0	7,6	6,9	5,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	6,7	8,5	7,7	9,5	7,2	7,7
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	8,1	12,1	7,9	11,7	9,4	11,0
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	5,4	5,6	7,5	8,4	5,8	5,9
Produkcja mebli	5,7	4,6	2,8	7,5	6,2	5,1
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	7,7	3,8	-0,5	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	7,2	9,2	7,1	6,7	3,9	5,7

Wyszczególnienie ^{1,2}	2005	2007	2008	2009	2010	2011
• Produkcja mebli kuchennych	5,3	4,7	6,1	7,8	1,9	5,8
• Produkcja materaców	5,2	6,4	7,2	7,6	9,0	6,9
• Produkcja pozostałych mebli	5,0	4,5	3,2	7,6	6,5	4,9
Razem sektor drzewny	5,9	6,8	4,6	7,5	5,9	6,2
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia - %⁵						
Przemysł	30,9	32,5	31,0	36,7	37,1	38,6
Przetwórstwo przemysłowe	24,8	27,2	25,9	30,3	27,4	26,7
Produkcja wyrobów z drewna [...]	17,6	24,6	22,3	23,8	28,0	23,9
• Produkcja wyrobów tartacznych	13,3	16,2	8,8	18,0	20,1	20,2
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	24,6	29,4	24,7
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	25,2	36,0	33,9	30,7	41,7	35,6
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	15,6	19,1	20,1	2,6	4,4	5,5
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				20,9	21,5	20,0
- Produkcja opakowań drewnianych	17,9	21,5	13,8	23,3	20,7	20,7
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	12,7	12,3	13,7	13,9	14,4	16,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	25,6	38,8	34,2	40,8	17,8	26,2
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	30,0	66,0	56,8	72,7	18,9	45,0
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	21,5	21,3	21,1	26,6	17,2	18,9
Produkcja mebli	23,6	16,7	15,9	27,0	24,9	22,3
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	46,9	23,0	19,4	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	18,6	21,9	27,8	23,9	19,5	23,9
• Produkcja mebli kuchennych	19,1	31,2	36,8	47,8	27,0	40,9
• Produkcja materaców	25,5	45,1	42,6	21,8	22,3	19,2
• Produkcja pozostałych mebli	17,7	13,9	13,8	27,0	25,7	21,8
Razem sektor drzewny	22,5	24,9	22,7	30,3	23,2	24,3
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia - %⁵						
Przemysł	99,2	101,4	95,2	104,7	106,8	106,6
Przetwórstwo przemysłowe	93,8	96,9	90,2	98,3	97,6	96,5
Produkcja wyrobów z drewna [...]	91,9	95,9	76,1	85,0	93,6	85,2
• Produkcja wyrobów tartacznych	71,7	75,6	57,7	79,0	81,0	83,0
• Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	-	-	-	85,9	95,9	85,6
- Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	124,4	108,7	81,9	84,1	102,4	92,7
- Produkcja gotowych parkietów podłogowych	83,4	100,3	90,9	80,6	82,8	39,2
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa				95,3	98,1	100,4
- Produkcja opakowań drewnianych	102,7	114,9	80,1	117,6	116,9	118,4
- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna [...]	72,5	71,1	53,4	64,6	64,0	62,7

Wyszczególnienie ^{1,2}	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	89,1	121,6	100,5	108,3	89,3	103,8
• Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury	83,6	149,3	121,3	130,1	86,8	119,3
• Produkcja wyrobów z papieru i tektury	94,3	103,8	88,5	98,5	90,5	97,7
Produkcja mebli	90,3	76,2	69,2	95,6	96,7	101,8
• Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia	139,5	101,6	80,1	-	-	-
• Produkcja mebli biurowych i sklepowych	91,9	103,0	113,7	94,4	90,3	107,4
• Produkcja mebli kuchennych	88,1	122,4	129,6	112,9	97,7	110,1
• Produkcja materaców	139,9	127,0	140,8	65,3	101,1	92,8
• Produkcja pozostałych mebli	76,3	65,7	62,3	96,3	97,3	101,4
Razem sektor drzewny	90,4	94,1	79,6	96,1	92,9	97,3

¹ W podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących ponad 9 osób, na podstawie sprawozdania GUS F-01/I-01

² W latach 2005-2008 zgodnie z PKD 2004; lata 2009-2011 według PKD 2007

³ Wskaźnik poziomu kosztów:

- z całokształtu działalności jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności
- ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów

⁴ Wskaźnik rentowności:

- ze sprzedaży jest to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów
- obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności
- obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności

⁵ Wskaźnik płynności finansowej:

- I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych
- II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych

Źródło: Dane Departamentu Przedsiębiorstw GUS

W 2011 roku wskaźniki rentowności obrazujące relacje wyniku finansowego do przychodów były dla całego sektora drzewnego niższe niż przeciętnie w przemyśle ogólnym, jednak wyższe od notowanych w przemysłach przetwórczych. Wskaźnik rentowności obrotu brutto wyniósł 5,4% (w 2010 roku – 5,5%), rentowności obrotu netto – 4,7% (w 2010 roku – 4,6%), a rentowności ze sprzedaży – 6,2% (w 2010 roku – 5,9%). Dla całego przemysłu było to odpowiednio: 7,1%, 5,9% i 6,9%, a w przetwórstwie przemysłowym: 4,9%, 4,1% i 5,5%. Podobnie jak w latach wcześniejszych, najlepsza sytuacja była w przemyśle celulozowo-papierniczym i przetwórstwa papierniczego, jednak na te dobre wyniki wpływała przede wszystkim kondycja producentów masy włóknistej, papieru i tektury. Osiągnęli oni w 2011 roku najwyższą rentowność w sektorze drzewnym (brutto na poziomie 10,7%, netto – 9,8% i ze sprzedaży – 11%), podczas gdy rentowność producentów wyrobów z papieru i tektury była istotnie niższa, niższa nawet niż w 2010 roku (odpowiednio: 5,1%, 4,3% i 5,9%). Relatywnie gorsza niż w latach poprzednich była także rentowność meblarstwa. Rentowność obrotu brutto wyniosła 4,7% podczas gdy w 2010 roku było to 6%, rentowność obrotu netto – 4,1% wobec 5% w 2010 roku, a rentowność ze sprzedaży – 5,1%, co oznaczało, że była o 0,9 punktu procentowego niższa niż rok wcześniej. Z branż przemysłu drzewnego osiągającego w 2011 roku wyższą rentowność niż w roku poprzednim - odpowiednio: brutto – 4% (1,2 punktu procentowego więcej), netto – 3,2% (1,2 punktu procentowego więcej), ze sprzedaży – 3,6% (1,4 punktu procentowego więcej) najlepsze wyniki mieli producenci płyt drewnopochodnych

(rentowność odpowiednio: 6,4%, 5,6% i 8%) oraz opakowań z drewna (odpowiednio 5%, 4,4% i 4,6%). Relatywnie dobra sytuacja była również w tartacznictwie (rentowność brutto – 3,1%, netto – 2,6%, ze sprzedaży – 3,6%). Niekorzystnie na wyniki przemysłu drzewnego oddziaływała natomiast sytuacja producentów materiałów podłogowych (produkcja gotowych parkietów podłogowych). Wykazali oni wysoką ujemną rentowność na poziomie: rentowność brutto -10,7%, netto -10,9%, ze sprzedaży -4,2%.

Ważnymi miernikami oceny kondycji gospodarki i sektora drzewnego są także wskaźniki płynności finansowej – I i II stopnia. W 2011 roku sektor drzewny osiągnął poziom wskaźnika płynności finansowej I stopnia (obrazujący relację inwestycji krótkoterminowych od zobowiązań krótkoterminowych) podobny jak rok wcześniej i bliski optymalnemu¹ – 24,3%, korzystniejszy niż przeciętnie przemysł ogółem i przetwórstwo przemysłowe (odpowiednio 38,6% i 26,7%). Niepokoić może jedynie sytuacja producentów mas włóknistych, papieru i tektury, w wypadku których wskaźnik płynności I stopnia był zbyt wysoki i wyniósł 45% i producentów materiałów podłogowych, gdzie z kolei był za niski i ukształtował się na poziomie 5,5%. Wskaźnik płynności finansowej II stopnia (relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych) wyniósł w sektorze drzewnym w 2011 roku 97,3% i był lepszy niż w przemyśle i przetwórstwie przemysłowym (odpowiednio 106,6% i 96,5%) i lepszy niż w 2010 roku (92,9%). Wynik najbliższy optimum² uzyskali producenci mebli (101,8%) i przetworów papierniczych (97,7%). Niekorzystną sytuację w zakresie relacji między inwestycjami i należnościami a zobowiązaniami krótkoterminowymi mieli natomiast producenci materiałów podłogowych (wskaźnik płynności II stopnia wyniósł 39,2%), także w branży tartacznej poziom tego wskaźnika może budzić niepokój (83%, w 2011 roku był jednak wyższy niż rok wcześniej, gdy było to 81%).

Relacja kosztów do przychodów z całokształtu działalności utrzymała się w 2011 roku w sektorze drzewnym na poziomie zbliżonym do 2010 roku (94,6% wobec 94,5%). Wskaźnik ten był mniej korzystny niż w przemyśle (92,9%), lepszy jednak niż przeciętnie w przemysłach przetwórczych (95,1%). Najniższe koszty swojej działalności wykazali producenci masy włóknistej, papieru i tektury (89,3%), najwyższe – producenci materiałów podłogowych (110,8%). Podobne relacje charakteryzują wskaźnik poziomu kosztów w przychodach ze sprzedaży produktów towarów i materiałów. W sektorze drzewnym wyniósł on 93,8%, podczas gdy w przemyśle było to 93,1%, a w przetwórstwie przemysłowym 94,5%.

PGL Lasy Państwowe osiągnęły w 2011 roku przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w wysokości 7,1 mld zł³ (w cenach bieżących o ponad 24% więcej niż w 2010 roku⁴), koszty sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtowały się natomiast na poziomie 3,7 mld zł. Wypracowany przez Lasy Państwowe zysk brutto wyniósł 861,6 mln zł, a netto – 829,1 mln zł (w 2010 roku było to odpo-

¹ Wskaźnik I stopnia zapewniający prawidłowe funkcjonowanie przedsiębiorstwa powinien oscylować, według różnych źródeł, w przedziale 20-25% lub 10-20%.

² Optymalna wartość wskaźnika płynności finansowej II stopnia powinna wynosić około 100%.

³ *Sprawozdanie finansowo-gospodarcze za 2011 rok*, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa 2012, s. 17.

⁴ *Sprawozdanie finansowo-gospodarcze za 2010 rok*, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Warszawa 2011, s. 36.

wiednio 393,1 mln zł i 3675 mln zł).

SUROWIEC DRZEWNY

W 2011 roku pozyskanie drewna zwiększyło się w Polsce o 4,8% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosło 37,2 mln m³. Więcej pozyskano zarówno surowca liściastego (9,8 mln m³, o 9% więcej niż w 2010 roku), jak i surowca iglastego (27,4 mln m³, o 3,4% więcej niż w poprzednim roku). Około 96% pozyskanego drewna pochodziło z lasów publicznych, a 94,3% (35,1 mln m³) z Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W pozyskanym surowcu drzewnym około 94% stanowiła grubizna (34,9 mln m³), w przeważającej mierze iglasta (75%, 26,3 mln m³). Grubizny liściastej pozyskano 8,6 mln m³ (25% grubizny ogółem). W strukturze sortymentowej pozyskania przeważało drewno średniowymiarowe z udziałem 54% (20,2 mln m³), w tym było prawie 80% papierówki (16,0 mln m³). Drewno wielkowymiarowe stanowiło blisko 40% pozyskanego surowca (14,7 mln m³, w tym było 14,5 mln m³ drewna tartaczego), a drewno małowymiarowe 6% (2,3 mln m³).

Przeznaczenie przemysłowe miało 32,2 mln m³ drewna, tj. 87% pozyskanego surowca drzewnego ogółem, o 2,4% więcej niż w roku ubiegłym. Z tego około 78% stanowił surowiec iglasty, a 22% liściasty (tabela 8). Pozyskano także prawie 5 mln m³ drewna na cele opałowe (w tym 3,2 mln m³ to była grubizna opałowa).

Tabela 8

Rynek surowca drzewnego do przerobu przemysłowego w Polsce w 2011 roku

Wyszczególnienie	Jednostka	Surowiec iglasty	Surowiec liściasty	Ogółem
Pozyskanie	mln m ³	25,0	7,2	32,2
Import	tys. m ³	1660,3	1758,5	3418,8
Gatunek	udział	Sosna (70%) Świerk (23%)	Brzoza (44%) Topola (32%)	-
Kraj	udział	Białoruś (55%) Litwa (19%) Słowacja (13%)	Białoruś (75%) Ukraina (10%) Litwa (8%)	-
Eksport	tys. m ³	1607,3	195,7	1803,0
Gatunek	udział	Sosna (60%) Świerk (27%)	Buk (77%) Brzoza (12%)	-
Kraj	udział	Niemcy (59%) Rep. Czeska (23%) Austria (12%)	Niemcy (27%) Słowacja (23%) Szwecja (24%)	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

W 2011 roku na rynki zagraniczne trafiło 1,9 mln m³ surowca drzewnego, tj. około 10% więcej niż w roku ubiegłym (i stanowiło to 5% krajowego pozyskania). W dostawach na rynki zagraniczne wzrósł do 95% (1,8 mln m³) udział drewna do celów produkcyjnych (w porównaniu z 91% w 2010 roku). Wyeksportowano również 101 tys. m³ drewna opałowego, było to jednak tylko 68% poziomu z 2010 roku. W 2011 roku, podobnie jak w 2010 roku, w eksporcie drewna przemysłowego przeważały gatunki iglaste (1,6 mln m³), w tym było 60% sosny. Istotnie wzrósł także eksport gatunków liściastych (o 45% w porównaniu z 2010 rokiem), w tym buk stanowił 77%. Popyt na polskie dREW-

no generowały głównie kraje Unii Europejskiej, tylko 1% dostaw skierowane zostało na rynki krajów spoza Wspólnoty. Najwięcej polskiego surowca trafiło na rynek Niemiec, Słowacji i Szwecji - 62% krajowego surowca iglastego i 74% liściastego.

Import surowca drzewnego wyniósł w 2011 roku prawie 3,5 mln m³ i był o ponad 48% wyższy (o 1,1 mln m³) niż w 2010 roku (stanowił około 9% krajowego pozyskania). Importowany surowiec prawie w całości (ponad 99%, 3,4 mln m³) przeznaczony był do celów produkcyjnych, sprowadzono do Polski bowiem tylko 31 tys. m³ drewna opałowego (88% poziomu z 2010 roku). W dostawach drewna przemysłowego przeważały (odmiennie niż w eksporcie) gatunki liściaste (1,8 mln m³), w tym 44% stanowiła brzoza, a 32% topola. Na polski rynek trafiło także 1,7 mln m³ drewna przemysłowego iglastego, w przeważającej mierze sosny (70%). W 2011 roku obniżył się do 1,6 tys. m³ import drewna tropikalnego (z 2,1 tys. m³ w 2010 roku). Importowane do Polski drewno pochodziło w przeważającej mierze (w 74%) spoza Unii Europejskiej, głównie z Białorusi i Ukrainy.

Polska jest importerem netto surowca drzewnego, a przewaga jego importu nad eksportem powiększa się – z 0,6 mln m³ w 2010 roku do 1,5 mln m³ w 2011 roku.

MATERIAŁY TARTE

W 2011 roku w porównaniu z rokiem poprzednim produkcja materiałów tartych (tarcia bez półfabrykatów tartych) wzrosła w Polsce o 4,8%, tj. do 4,4 mln m³. Materiały iglaste stanowiły w tym 89%, a ich produkcja wzrosła w stosunku do poprzedniego roku także o 4,8%. Niższa dynamika wzrostu produkcji miała miejsce w wypadku materiałów liściastych – było to 4,5% (tabela 9).

Tabela 9

Rynek materiałów tartych w Polsce w 2011 roku

Wyszczególnienie	Jednostka	Materiały tarte iglaste	Materiały tarte liściaste	Materiały tarte ogółem
Produkcja*	tys. m ³	3946,4	475,6	4422,0
Import	tys. m ³	653,7	243,6	897,3
Gatunek	udział	Sosna (45%) Świerk (19%)	Dąb (46%) Buk (21%)	-
Kraj	udział	Niemcy (24%) Ukraina (13%) Łotwa (12%)	Ukraina (36%) Niemcy (27%) Słowacja (7%)	-
Eksport	tys. m ³	380,1	95,4	475,5
Gatunek	udział	Sosna (50%) Świerk (17%)	Dąb (47%) Buk (29%)	-
Kraj	udział	Niemcy (39%) Francja (16%) Belgia (8%)	Niemcy (23%) Szwecja (15%) Wielka Brytania (12%)	-

* Produkcja materiałów tartych bez półfabrykatów tartych

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

Ponad 11% krajowej produkcji materiałów tartych zostało w 2011 roku skierowane na eksport (9,6% iglastych i 20,1% liściastych). W stosunku do 2010 roku eksport materiałów tartych (łącznie z półfabrykatami tartymi) obniżył się o prawie 7% i wyniósł około

0,5 mln m³ (w wypadku materiałów iglastych było to 0,4 mln m³ i spadek eksportu o prawie 9%, a w wypadku materiałów liściastych niecałe 0,1 mln m³ i wzrost o 2%). W eksporcie materiałów tartych przeważały gatunki iglaste (51%), była to głównie sosna (50% eksportu iglastych materiałów tartych). Z gatunków liściastych w eksporcie dominowały dąb i buk (stanowiły łącznie 76% eksportu liściastych materiałów tartych). Polskie materiały tarte trafiły przede wszystkim na rynki Unii Europejskiej (tylko niecałe 4% dostaw skierowane zostało poza obszar Wspólnoty), iglaste głównie do Niemiec, Francji i Belgii, a liściaste do Niemiec, Szwecji i W. Brytanii.

Do kraju sprowadzono około 0,9 mln m³ materiałów tartych (łącznie z półfabrykami tartymi), tj. o około 26% więcej niż w 2010 roku. W relacji do krajowej produkcji było to 20%. W imporcie przeważały materiały iglaste (73%, 0,7 mln m³), i była to głównie sosna (45%) i świerk (19%). Na polski rynek trafiło również 0,2 mln m³ materiałów liściastych (w tym dąb i buk stanowiły łącznie 77%). Około 10% ich wolumenu stanowiły gatunki tropikalne (25 tys. m³, 2% mniej niż rok wcześniej). Około 66% dostaw materiałów tartych do Polski pochodziło z obszaru Unii Europejskiej. Ich dostawcami były głównie Niemcy, Ukraina i Łotwa.

Import materiałów tartych przewyższa ich eksport. Ujemne saldo handlu zagranicznego wyniosło w 2011 roku 0,4 mln m³ i było dwukrotnie wyższe niż w 2010 roku.

PLYTY DREWNOPOCHODNE

Produkcja płyt drewnopochodnych wyniosła w Polsce w 2011 roku 8,4 mln m³ i była wyższa o prawie 3% niż w 2010 roku (tabela 10).

Tabela 10

Rynek płyt drewnopochodnych w Polsce w 2011 roku

Wyszczególnienie	Jednostka	Forniry ¹	Sklejki ²	Płyty wiórowe ³	Płyty pilśniowe ⁴	Płyty drewnopochodne ogółem
Produkcja	tys. m ³	49,0	411,2	4917,5	3018,1	8395,8
Import	tys. m ³	33,5	198,6	981,2	369,3	1582,6
Kraj	udział	Ukraina (25%) Niemcy (17%) Estonia (14%)	Chiny (22%) Rosja (20%) Niemcy (13%)	Niemcy (27%) Rep. Czeska (14%) Słowacja (12%)	Niemcy (65%) Portugalia (8%) Litwa (5%)	-
Eksport	tys. m ³	15,9	141,4	573,3	1382,0	2112,6
Kraj	udział	Niemcy (43%) Francja (11%) Ukraina (6%)	Niemcy (42%) Francja (11%) Szwecja (5%)	Rosja (20%) Litwa (15%) Ukraina (15%)	Niemcy (19%) Ukraina (10%) Litwa (8%)	-

¹ łącznie z okleinami i oblogami

² łącznie z płytami stolarskimi i podobnymi płytami warstwowymi, z wyłączeniem sklejki z bambusa

³ łącznie z OSB, płytami paździerzowymi i podobnymi

⁴ łącznie płyty pilśniowe sucho- i mokroformowane

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

Najwyższa dynamika przyrostu produkcji miała miejsce w wypadku płyt wiórowych i wyniosła około 5%. Miały one podobnie jak w latach wcześniejszych, jednocześnie największy udział w strukturze produkcji płyt drewnopochodnych (59%, 4,9 mln m³). W ramach ich produkcji 9% stanowiły płyty OSB. Płyty pilśniowe stanowiły 36% (3

mln m³) produkcji płyt drewnopochodnych (w tym produkcja płyt suchoformowanych wyniosła 2,2 mln m³). W 2011 roku wyprodukowano również 49 tys. m³ fornirów (łącznie z okleinami i obłogami) oraz 411 tys. m³ sklejek (łącznie z płytami stolarskimi i podobnymi płytami warstwowymi, bez sklejk z bambusa).

Na rynki zagraniczne skierowane zostało 2,1 mln m³ polskich płyt drewnopochodnych, tj. 25% krajowej produkcji. W stosunku do roku poprzedniego oznaczało to spadek wolumenu eksportu o 2%. Najwięcej (jednak mniej o 4% niż rok wcześniej) eksportowano płyt pilśniowych (65%, 1,4 mln m³, 46% produkcji) i płyt wiórowych (27%, 0,6 mln m³, 12% produkcji). Eksport płyt wiórowych zwiększył się w relacji do roku poprzedniego o 2%. Eksport sklejek wyniósł 141 tys. m³ i było to 34% poziomu produkcji (wzrost o 6% w stosunku do 2010 roku). Za granicę trafiło także 32% krajowej produkcji fornirów, tj. 16 tys. m³ (było to mniej o 11% niż w 2010 roku). Zdecydowana większość polskich płyt drewnopochodnych znalazła odbiorców w krajach Unii Europejskiej (65%), głównie w Niemczech, Francji i na Litwie. Trafiły one również do Rosji i na Ukrainę.

Również import płyt drewnopochodnych uległ w 2011 roku zmniejszeniu - o 8% w stosunku do 2010 roku i wyniósł 1,6 mln m³. Stanowił jednocześnie 19% poziomu krajowej produkcji (w wypadku płyt wiórowych było to 20%, płyt pilśniowych - 12%, fornirów - 68%, a sklejek - 48%). W wypadku sklejek, fornirów i płyt pilśniowych mokroformowanych twardej odnotowano wzrost dostaw odpowiednio o 24%, 2% i 4% (199 tys. m³, 34 tys. m³ i 196 tys. m³). Import płyt wiórowych spadł o 15%, a płyt pilśniowych suchoformowanych i mokroformowanych porowatych utrzymał się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. W strukturze sprowadzanych do Polski płyt drewnopochodnych występuje przewaga płyt wiórowych (62%, 1,0 mln m³) i płyt pilśniowych (23%, 0,4 mln m³). Sprowadzane do Polski płyty pochodzą przeważnie z obszaru Unii Europejskiej (głównie z Niemiec, Republiki Czeskiej), tylko 14% dostaw trafia do kraju spoza Wspólnoty (m.in. sklejek - 22% z Chin i 20% z Rosji oraz 25% fornirów z Ukrainy).

Saldo wymiany handlowej płytami drewnopochodnymi było w 2011 roku dodatnie i wyniosło 0,5 mln m³ (w 2010 roku było to 0,4 mln m³).

MASY WŁÓKNISTE

W 2011 roku produkcja mas włóknistych (łącznie z produkcją mas z włókien innych niż drzewne oraz produkcją mas włóknistych z odzysku w wielkości 100 tys. ton) wyniosła w Polsce 1,2 mln ton. W strukturze asortymentowej produkcji mas włóknistych przeważający udział ma celuloza i stanowi 74% (0,9 mln ton). Masy półchemiczne stanowią około 16% produkcji (187 tys. ton), a masy włókniste uzyskiwane z pozostałych surowców celulozowych - 8% (100 tys. ton). Produkcja ścieru drzewnego to niecałe 2% (20 tys. ton) łącznej produkcji mas włóknistych (tabela 11).

W 2011 roku eksport mas włóknistych wzrósł o około 25% w porównaniu z 2010 rokiem, tj. do 38 tys. ton i stanowił 3% wolumenu produkcji. Około 97% eksportu stanowi celuloza siarczanowa bielona. Prawie w całości pochodzi ona z obszaru Unii Europejskiej, głównie z Niemiec, Włoch i Francji.

Podobnie jak w latach poprzednich istotne znaczenie dla krajowego rynku mas

włóknistych miał w 2011 roku ich import. Wzrósł on do poziomu 717 tys. ton (o 6%) i stanowił 65% krajowej produkcji. Około 91% importu mas włóknistych stanowiła celuloza, w tym podobnie jak w eksporcie, w 99% była to celuloza siarczanowa bielona. Masy włókniste są importowane do Polski zarówno z obszaru Wspólnoty (46%), jak i z krajów nie należących do Unii Europejskiej (54%). Są to takie kraje jak Rosja, Brazylia czy Szwecja.

Tabela 11

Rynek mas włóknistych w Polsce w 2011 roku

Produkcja*	tys. ton	1101,6
Import*	tys. ton	717,3
Kraj	udział	Rosja (20%) Brazylia (16%) Szwecja (16%)
Eksport*	tys. ton	37,6
Kraj	udział	Niemcy (57%) Włochy (17%) Francja (11%)

* z wyłączeniem mas z włókien innych niż drzewne oraz mas włóknistych z odzysku

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

Od wielu lat import mas włóknistych przewyższa w Polsce ich eksport. W 2011 roku 17-krotnie (w 2010 roku 22-krotnie).

PAPIER I TEKTURA

W 2011 roku w Polsce wyprodukowano 3,8 mln ton papieru i tektury i było to o prawie 2% więcej w porównaniu z 2010 rokiem. W produkcji dominowały papiery opakowaniowe (65%, 2,4 mln ton) i papiery graficzne (23%, 0,9 mln ton). Wyprodukowano również prawie 0,4 mln ton papierów sanitarnych i do celów domowych (stanowiły one 9% produkcji papieru i tektury ogółem) – tabela 12.

Tabela 12

Rynek papieru i tektury w Polsce w 2011 roku

Produkcja	tys. ton	3755,6
Import	tys. ton	3133,7
Kraj	udział	Niemcy (45%) Finlandia (13%) Szwecja (10%)
Eksport	tys. ton	1967,0
Kraj	udział	Niemcy (26%) Francja (7%) Włochy (6%)

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

Na rynki zagraniczne w 2011 roku trafiło około 2 mln ton papieru i tektury. W porównaniu z 2010 rokiem był to wzrost o 1%. Eksport papieru i tektury stanowił 52% poziomu krajowej produkcji. W strukturze dostaw za granicę dominowały papiery opakowaniowe (69%, 1,4 mln ton). Eksportowano również papiery graficzne (29%, 0,6 mln ton). Około 76% dostaw polskiego papieru i tektury jest kierowane na rynki Unii Euro-

pejskiej (Niemcy, Francja, Włochy).

Import papieru i tektury do Polski wyniósł w 2011 roku 3,1 mln ton i wzrósł w stosunku do poprzedniego roku o około 3%. Stanowił 83% krajowej produkcji. Były to głównie papiery i tektury opakowaniowe (1,8 mln ton, 58%) i papiery graficzne (1,2 mln ton, 39%). Sprowadzany do Polski papier pochodził przede wszystkim z Niemiec, Finlandii i Szwecji, tylko 5% dostaw trafiało na polski rynek z krajów spoza Unii Europejskiej.

Polska jest importerem netto papieru i tektury, w 2011 roku jego import przewyższał eksport o 1,2 mln ton (w 2010 roku o 1,1 mln ton).

2.2. Perspektywy rozwoju rynku surowca drzewnego i podstawowych wyrobów drzewnych w latach 2012–2013

SUROWIEC DRZEWNY

W nadchodzących latach przewidywany jest w Polsce wzrost pozyskania surowca drzewnego do poziomu 38,1 mln m³ w 2012 roku i około 38,9 mln m³ w 2013 roku, tj. odpowiednio rocznie o 2,5% i 2,1% (w 2013 roku pozyskanie drewna może wzrosnąć w stosunku do 2011 roku o 4,6%). Wzrośnie pozyskanie drewna do przerobu przemysłowego – do prawie 33 mln m³ w 2012 i 33,5 mln m³ w roku 2013 oraz drewna opałowego odpowiednio do 5,2 mln m³ i 5,4 mln m³. Zakłada się, że dynamika wzrostu pozyskania drewna opałowego będzie wyższa niż drewna do przerobu przemysłowego. Szacowane pozyskanie drewna opałowego może być w 2013 roku o 8,4% wyższe niż w 2011 roku, natomiast drewna przemysłowego o 4%. W 2013 roku w strukturze pozyskania drewna na cele produkcyjne zwiększy się nieznacznie udział papierówki – do 50% (w 2013 roku pozyskanie papierówki może wynieść 16,7 mln m³), a spadnie drewna tartaczno – do 45,4% (w 2013 roku przewidywane jest pozyskanie tego sortymentu w wysokości 15,2 mln m³). Będzie to rezultatem zakładanego szybszego tempa wzrostu pozyskania papierówki (w 2013 roku o 5,2% w stosunku do 2011 roku) niż drewna tartaczno (łącznie z drewnem okleinowym i łuszczarskim – o 3,2%) – tabela 13.

Tabela 13

Pozyskanie surowca drzewnego w Polsce w latach 2010-2011 oraz prognoza na lata 2012-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
			szacunek	prognoza
	tys. m ³			
DREWNO OGÓŁEM	35467,4	37180,0	38100	38900
<i>Dynamika, rok poprzedni = 100%</i>	<i>102,4</i>	<i>104,8</i>	<i>102,5</i>	<i>102,1</i>
• Drewno opałowe	4124,4	4979,8	5150	5400
iglaste	2068,3	2460,2	2500	2600
liściaste	2056,1	2519,5	2650	2800
• Drewno do przerobu przemysłowego	31343,0	32200,2	32950	33500
iglaste	24460,7	24968,8	25400,0	25780
liściaste	6882,3	7231,4	7550,0	7720
– Drewno tartaczne (łącznie z okleinowym i łuszczarskim)	14319,9	14721,6	15000	15200
iglaste	11691,3	11877,2	12000	12100
liściaste	2628,6	2844,4	3000	3100
– Papierówka	15600,0	16015,0	16500	16850
iglaste	11650,0	11975,0	12300	12600
liściaste	3950,0	4040,0	4200	4250
– Drewno pozostałe do przerobu przemysłowego	1423,1	1463,6	1450	1450
iglaste	1119,4	1116,6	1100	1080
liściaste	303,7	347,0	350	370

Źródło: Dane GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

W latach 2012-2013 powinny utrzymać się dotychczasowe tendencje w handlu zagranicznym, import drewna może jednak wzrastać wolniej niż dotychczas. Przewiduje

się, że w 2013 roku na rynki zagraniczne może trafić 2,1 mln m³ polskiego surowca drzewnego, a do kraju sprowadzone zostanie 3,7 mln m³.

MATERIAŁY TARTE

W latach 2012 i 2013 szacowany wzrost produkcji tarcicy może wynieść odpowiednio 3,6% i 4,8% w stosunku do 2011 roku (tabela 14). Zakłada się w tym okresie szybszy wzrost produkcji tarcicy iglastej (o 5,2%) niż liściastej (o niecałe 2%). Przewidywany poziom produkcji w 2013 roku to w wypadku tarcicy iglastej 4,2 mln m³, a liściastej 0,5 mln m³.

Tabela 14

**Produkcja tarcicy w Polsce w latach 2010-2011
oraz prognoza na lata 2012-2013**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
			szacunek	prognoza
	tys. m ³			
Tarcica*	4220,0	4422,0	4580	4635
<i>Dynamika, rok poprzedni = 100%</i>	<i>109,6</i>	<i>104,8</i>	<i>103,6</i>	<i>101,2</i>
- iglaste	3765,0	3946,4	4100	4150
- liściaste	455,0	475,6	480	485

* bez półfabrykatów tartych

Źródło: Dane GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

Wymianę zagraniczną materiałami tartymi powinny w latach 2012-2013 charakteryzować tendencje wzrostowe. W 2013 ich eksport może być większy o 9,4% (i wyniesie około 0,5 mln m³) niż w 2011 roku, a import o 8,1% (i wyniesie blisko 1 mln m³). Dynamika eksportu iglastych materiałów tartych będzie prawdopodobnie większa (w latach 2012-2013 średniorocznie 5%) niż ich importu (średniorocznie 2%-3%). Szacuje się, że w 2013 roku z Polski wyeksportowane zostanie około 420 tys. m³ materiałów iglastych, a ich import zwiększy się do 690 tys. m³. W wypadku materiałów tartych liściastych ich import może natomiast do 2013 roku rosnąć szybciej niż eksport. Zakłada się, że w 2013 roku na rynki zagraniczne trafi 0,1 mln m³, a sprowadzone do Polski będzie 0,3 mln m³ liściastych materiałów tartych.

PLYTY DREWNOPOCHODNE

Prognozuje się, że w 2013 roku produkcja płyt drewnopochodnych przekroczy 8,5 mln m³ i będzie o 1,6% większa niż w 2011 roku (tabela 15). W tym okresie powinna wzrastać zasadniczo produkcja wszystkich rodzajów płyt. Największego przyrostu produkcji (o 2,7% w stosunku do 2011 roku) można spodziewać się w wypadku płyt pilśniowych – do 3,1 mln m³ w 2013 roku. Szacuje się, że będzie to wynikało z relatywnie dużego wzrostu (o 4,3% w stosunku do 2011 roku) produkcji płyt mokriformowanych porowatych (do 0,7 mln m³ w 2013 roku) i płyt suchiformowanych (do 2,3 mln m³, tj. o 2,8% w relacji do 2011 roku). Zakłada się także wzrost (o 43% w relacji do 2011 roku) produkcji fornirów, po jej dużym spadku (o 56%) w 2011 roku. Szacuje się jednak, że do 2013 roku produkcja tego wyrobu nie osiągnie poziomu z 2010 roku. Tendencja spadko-

wa może wystąpić natomiast w wypadku płyt pilśniowych mokriformowanych twarde, których powolny spadek produkcji obserwuje się w Polsce już od kilku lat.

Tabela 15

**Produkcja płyt drewnopochodnych w Polsce w latach 2010-2011
oraz prognoza na lata 2012-2013**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
			szacunek	prognoza
	tys. m ³			
Płyty drewnopochodne ogółem	8175,6	8395,8	8460	8528
<i>Dynamika, rok poprzedni = 100%</i>	<i>104,7</i>	<i>102,7</i>	<i>100,8</i>	<i>100,8</i>
• Fornir (okleiny i obłogi)	112,0	49,0	60	70
• Sklejki (płyty stolarskie i podobne płyty warstwowe)	402,4	411,2	415	418
• Płyty wiórowe (i podobne)	4684,1	4917,5	4930	4940
• Płyty pilśniowe	2997,1	3018,1	3055	3100
– twarde	168,7	158,2	155	150
– suchofromowane (HDF, MDF, LDF)	2175,7	2218,1	2250	2280
– porowate	632,7	641,8	650	670

Źródło: Dane GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

Tendencje wzrostowe powinny utrzymać się również w handlu zagranicznym. Eksport płyt drewnopochodnych może w 2013 roku wzrosnąć o 3,6% w stosunku do 2011 roku i wynieść około 2,2 mln m³. W jego strukturze nadal dominować powinny płyty pilśniowe (ich przewidywany eksport w wysokości około 1,5 mln m³ będzie w 2013 roku stanowić 66% dostaw płyt drewnopochodnych za granicę) i płyty wiórowe (0,6 mln m³, 26% udziału w eksporcie wszystkich płyt drewnopochodnych w 2013 roku). Ze względu na potrzeby rynku krajowego może do 2013 roku wystąpić ograniczenie eksportu fornirow. W 2013 roku do Polski może trafić natomiast 1,6 mln m³ zagranicznych płyt drewnopochodnych, co oznacza wzrost ich importu o 1,4% w stosunku do 2011 roku. Około 63% sprowadzanych do kraju płyt stanowić będą płyty wiórowe (1 mln m³ w 2013 roku), stosunkowo duży udział w imporcie będą miały płyty pilśniowe (22%, 0,4 mln m³). Przewiduje się, że ze względu na systematycznie wzrastającą produkcję płyt pilśniowych suchofromowanych w najbliższych latach możliwy jest powolny spadek ich importu.

MASY WŁÓKNISTE

Produkcja mas włóknistych w Polsce charakteryzuje się dużą stabilnością (tabela 16).

Tabela 16

**Produkcja mas włóknistych w Polsce w latach 2010-2011
oraz prognoza na lata 2012-2013**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
			szacunek	prognoza
	tys. ton			
Masy włókniste*	1079,8	1101,7	1105	1110
<i>Dynamika, rok poprzedni = 100%</i>	<i>104,4</i>	<i>102,0</i>	<i>100,3</i>	<i>100,5</i>

* z wyłączeniem mas z włókien innych niż drzewne oraz mas włóknistych z odzysku

Źródło: Dane GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

Na lata 2012 i 2013 nie przewiduje się istotnych zmian dotychczasowych tendencji. Szacuje się, że do 2013 roku produkcja mas włóknistych utrzyma się na poziomie około 1,2 mln ton, w tym będzie tak jak dotychczas około 100 tys. ton mas z włókien innych niż drzewne oraz mas włóknistych z odzysku.

Także w handlu zagranicznym powinny utrzymać się dotychczasowe tendencje. Zakłada się, że ze względu na popyt krajowy, import mas włóknistych nadal będzie wzrastał i w 2013 roku wyniesie około 0,8 mln ton (będzie wówczas o 4,6% większy niż w 2011 roku). Natomiast eksport może wykazywać tendencje spadkowe, tak jak dotychczas będzie niewielki i wyniesie około 30 tys. ton w 2013 roku.

PAPIER I TEKTURA

Przewiduje się, że w nadchodzących latach produkcja papieru i tektury będzie nadal wzrastała i w 2013 roku osiągnie poziom 3,9 mln ton. Oznacza to wzrost w stosunku do 2011 roku o 3,8% (tabela 17).

Tabela 17

Produkcja papieru i tektury w Polsce w latach 2010-2011 oraz prognoza na lata 2012-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
			szacunek	prognoza
tys. ton				
Papier i tektura	3689,3	3755,6	3800	3900
<i>Dynamika, rok poprzedni = 100%</i>	<i>112,7</i>	<i>101,8</i>	<i>101,2</i>	<i>102,6</i>

Źródło: Dane GUS oraz szacunki Instytutu Technologii Drewna.

W handlu zagranicznym papierem i tekturą prognozuje się dalszy wzrost zarówno eksportu, jak i importu. W 2013 roku na zagraniczne rynki powinno trafić prawie 2,1 mln ton papieru i tektury, a więc 4,2% więcej niż w 2011 roku. Natomiast do kraju może zostać sprowadzone około 3,3 mln ton papieru i tektury, co będzie oznaczało wzrost importu o 3,7% w stosunku do 2011 roku.

2.3. Eksport i import wyrobów drzewnych o wyższym stopniu przetworzenia w latach 2010-2011

Wyroby drzewne o wyższym stopniu przetworzenia (jak: meble, materiały podłogowe, okna i drzwi, opakowania z drewna, przetwory papiernicze) mają coraz istotniejszy wpływ na kondycję polskiego sektora drzewnego ze względu na ich dużą wartość dodaną oraz znaczenie w handlu zagranicznym.

W 2011 roku w Polsce wyprodukowano meble o wartości 25,9 mld PLN (8,7 mld USD, 6,3 mld €). W relacji do roku poprzedniego oznaczało to realny wzrost produkcji mebli o ponad 11%. Meble z drewna (razem z częściami mebli, bez mebli do siedzenia przekształcalnych w miejsca do spania) stanowiły w tym 67%. Ponad 98% wyprodukowanych mebli trafiło na rynki zagraniczne (25,6 mld PLN, 8,7 mld USD, 6,3 mld €). Pol-

skie meble eksportowano głównie na rynki państw Unii Europejskiej (Niemcy, Francja). W łącznej wartości ich eksportu - meble z drewna stanowiły 54% (13,8 mld PLN). Na polski rynek trafiły natomiast meble z importu o wartości 4 mld PLN (1,4 mld USD, 1 mld €), przede wszystkim z Niemiec i Chin. W 28% były to meble drewniane (1,1 mld PLN) – tabela 18.

Tabela 18

**Wyroby wtórnego przerobu drewna w handlu zagranicznym
Polski w latach 2010-2011**

Wyszczególnienie*	Eksport			Import		
	2010	2011	2010 =100%**	2010	2011	2010 =100%**
	mln zł			mln zł		
Wyroby wtórnego przerobu tarcicy (np. boazeria, listwy)	587,9	662,4	113	160,7	153,8	96
Opakowania drewniane	912,3	1035,6	114	146,6	206,1	141
Wyroby stolarki budowlanej z drewna (łącznie z domami prefabrykowanymi z drewna)	2456,5	2855,2	116	413,3	417,9	101
Meble drewniane	12106,6	13762,2	114	989,2	1106,8	112

Wyniki handlu zagranicznego – dane rzeczywiste, bez doszacowania obrotów nieujętych w systemie INTRASTAT

* podstawowe wyroby wtórnego przerobu drewna, zgodnie z podziałem przyjętym przez Komitet Drzewny

** dynamika w cenach bieżących

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

Wartość wytworzonych w 2011 roku w Polsce wyrobów stolarki budowlanej z drewna przekroczyła 6,2 mld PLN (2,1 mld \$, 1,5 mld €). Był to poziom o około 8% wyższy niż w 2010 roku (w cenach stałych). Wyprodukowano m. in. 1,9 mln m² mozaiki (było to jednak ponad 4% mniej niż w roku poprzednim), 45 mln m² laminowanych paneli podłogowych (wzrost o 15%) i 14,2 mln m² okien i drzwi (mniej o ponad 3% w relacji do 2010 roku). Wartość eksportu tej grupy wyrobów drzewnych wyniosła blisko 2,9 mld PLN (1 mld USD, 0,7 mld € razem z prefabrykowanymi domami z drewna). Było to jednocześnie 46% ich produkcji. Do Polski sprowadzono natomiast wyroby stolarki budowlanej z drewna o wartości 0,4 mld PLN (0,1 mld USD, 0,1 mld €).

W 2011 roku wyprodukowano w Polsce opakowania z drewna o wartości 1,4 mld PLN (0,5 mld \$, 0,4 mld €). Oznaczało to wzrost w relacji do roku poprzedniego o prawie 20% (w cenach stałych). W tej grupie wyrobów dominowały palety (53,5 mln sztuk wobec 46,4 mln sztuk w 2010 roku). Wyeksportowano z Polski około 72% wartości produkcji opakowań drewnianych (1 mld PLN, 0,4 mld USD, 0,3 mld €). Do Polski sprowadzono natomiast opakowania z drewna o wartości 0,2 mld PLN (0,07 mld USD, 0,05 mld €).

Z wyprodukowanych wyrobów wtórnego przerobu tarcicy o wartości około 0,9 mld zł (0,3 mld USD, 0,2 mld €) na eksport trafiło 74% (0,7 mld zł, 0,2 mld USD, 0,2 mld €). Sprowadzono natomiast do Polski wyroby z tej grupy o wartości 0,2 mld zł (0,05 mld USD, 0,04 mld €).

Wartość wyprodukowanych w Polsce w 2011 roku wyrobów wtórnego przerobu papieru i tektury wyniosła 15,5 mld PLN (5,2 mld USD, 3,8 mld €). W stosunku do 2010 roku produkcja tych wyrobów wzrosła realnie o 7%. W jej strukturze, podobnie jak w

latach wcześniejszych dominowały: papier i tektura faliste oraz opakowania z nich (59%) i artykuły dla gospodarstw domowych, toaletowe i sanitarne (26%). Na eksport przeznaczono 53% wartości produkcji tej grupy wyrobów (8,2 mld PLN, 2,8 mld \$, 2 mld €) – tabela 19.

Tabela 19

**Wybrane grupy wyrobów wtórnego przerobu papieru i tektury
w handlu zagranicznym Polski w latach 2010-2011**

Wyszczególnienie*	Eksport			Import		
	2010	2011	2010	2010	2011	2010
	mln zł		=100%**	mln zł		=100%**
Przetwory papiernicze do celów domowych i sanitarnych	3572,6	4076,8	114	1049,1	1232,9	118
Przetwory papiernicze opakowaniowe	1556,7	1855,3	119	1301,0	1530,3	118
Wyroby wtórnego przerobu papieru razem	7182,4	8207,2	114	4160,0	4666,7	112
Wyroby poligraficzne	2128,9	2314,0	109	902,9	987,1	109
Wyroby wtórnego przerobu papieru łącznie z wyrobami poligraficznymi	9311,3	10521,2	113	5062,7	5653,8	112

Wyniki handlu zagranicznego – dane rzeczywiste, bez doszacowania obrotów nieujętych w systemie INTRASTAT

* podstawowe wyroby wtórnego przerobu papieru i tektury, zgodnie z podziałem przyjętym przez Komitet Drzewny

** dynamika w cenach bieżących

Źródło: Opracowanie Instytutu Technologii Drewna na podstawie danych GUS.

W strukturze wartościowej eksportu wysoko przetworzonych wyrobów papierniczych dominują wyroby do celów domowych i sanitarnych (50%) oraz opakowania (23%). Do Polski sprowadzono natomiast przetwory papiernicze wartości 4,7 mld PLN (1,6 mld USD, 1,1 mld €). Były to przede wszystkim opakowania z papieru i tektury (33%) oraz przetwory papiernicze do celów domowych i sanitarnych (26%).

Jako osobną grupę wysokopretworzonych wyrobów papierniczych należy potraktować wyroby poligraficzne. Ich produkcja wyniosła w 2011 roku 6,2 mld zł. Na eksport trafiły z tego wyroby o wartości 2,3 mld zł (0,8 mld USD, 0,6 mld € 38% wartości krajowej produkcji), 9% więcej niż rok wcześniej. W dostawach do Polski dominowały gazety (42%, około 1 mld zł). Natomiast do Polski sprowadzono wyroby poligraficzne o wartości około 1 mld zł (0,3 mld USD, 0,2 mld € wzrost importu o 9% w stosunku do roku poprzedniego). Ich import stanowił w relacji do produkcji 16%. Były to głównie książki (36%, 0,4 mld zł).

3. Certyfikacja gospodarki leśnej i przemysłu drzewnego w Polsce w latach 2010–2011

Certyfikacja gospodarki leśnej i przemysłu drzewnego jest ważna nie tylko jako instrument rynkowy. Pełni również ważną rolę w procesie wspierania zrównoważonego rozwoju, który w coraz większym stopniu postrzegany jest jako wyznacznik konkurencyjności. Ten fakt zauważają zarówno drobni przedsiębiorcy, jak również firmy działające na skalę globalną, co wyraża się stałym wzrostem liczby uzyskiwanych certyfikatów. Ocenia się również, że certyfikacja wywiera wpływ nie tylko na poprawę stanu lasów i gospodarki leśnej, ale także na ochronę przylegających do certyfikowanych obszarów obiektów Światowego Dziedzictwa UNESCO¹.

Polska jest jednym z pierwszych krajów w Europie, które zdecydowały się na wprowadzenie certyfikacji w sektorze leśno-drzewnym. Pierwsze certyfikaty gospodarki leśnej FSC FM (*Forest Stewardship Council Forest Management*) i certyfikaty kontroli pochodzenia produktu FSC CoC (*Forest Stewardship Council Chain of Custody*) zostały wydane w Polsce w 1996 roku przez firmę SGS Polska Sp. z o.o. (*Société Générale de Surveillance*)². Było to duże wyzwanie, zwłaszcza w sytuacji gdy zdecydowana większość powierzchni leśnej jest własnością publiczną, zarządzaną przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a przedsiębiorstwa drzewne – prawie w całości są własnością prywatną.

Pierwsze Zasady i Kryteria FSC ustanowione zostały w 1994 roku. W ciągu prawie kolejnych 20 lat były one wielokrotnie aktualizowane, co miało na celu zwiększenie efektywności standardów i ich dostosowanie do nowych wyzwań, wynikających z rozwoju systemów certyfikacji i zmian w światowej gospodarce leśnej. Obecnie nowa, zaktualizowana i zatwierdzona wersja Zasad i Kryteriów FSC stanowi rdzeń wszystkich narodowych i regionalnych standardów gospodarki leśnej FSC³.

Dla ułatwienia przedsiębiorcom z całego świata poszukiwania odbiorców i dostawców produktów z certyfikatem, FSC utworzyło nową platformę internetową FSC Marketplace⁴. Platforma ta będzie dostarczała informacji na temat potencjalnych partnerów, umożliwiając współpracę w zakresie łańcucha dostaw FSC-CoC, będzie także narzędziem wspomagającym firmy w podnoszeniu ich konkurencyjności na rynku.

Od kilku lat rośnie także zainteresowanie systemami certyfikacji legalności pochodzenia drewna. Sprawdzonym na całym świecie, minimalizującym ryzyko dostaw surowca drzewnego z niecertyfikowanych lasów, jest system „Drewno Kontrolowane FSC” („*FSC Controlled Wood*”). Należy podkreślić że w marcu 2013 roku wejdą w życie nowe przepisy prawa europejskiego, mające na celu wyeliminowanie z rynku Wspólnoty

¹ P. Feilberg, *Perspektywy na rok 2012: Zainteresowanie zrównoważonym rozwojem na rynku drzewnym*. NEPCoN – Polski – START – Nowości 2012, styczeń-marzec.

² *Certyfikacja Forest Stewardship Council (FSC) w firmie branży drzewnej* [qualitynews.eu/.../certyfikacja].

³ *Zatwierdzono zaktualizowanie Zasady i Kryteria FSC*. NEPCoN – Polski – START – Nowości 2012, kwiecień-czerwiec.

⁴ Projekt obecnie testowany jest w Brazylii, Danii, Kanadzie, Niemczech, Francji, Holandii, Polsce, Rosji, Wielkiej Brytanii i USA. Oczekuje się, że platforma FSC Marketplace będzie w pełni zintegrowana w połowie 2012 roku. *FSC tworzy nową platformę internetową dla przedsiębiorców*. NEPCoN – Polski – START - Nowości 2012, kwiecień-czerwiec.

drewna pochodzącego z nielegalnego wycięcia oraz wprowadzania do obrotu wyrobów z takiego surowca¹. Nowa regulacja określa wymogi dla przedsiębiorstw sprowadzających drewno i produkty drzewne do krajów Unii Europejskiej. Odnosi się ona zwłaszcza do drewna importowanego z krajów nienależących do Wspólnoty i określanym mianem wysokiego ryzyka.

Z oceny *Transparency International*², opartej na szczegółowych sondażach przeprowadzonych za pomocą Indeksu Percepcji Korupcji (*Corruption Perception Index – CPI*)³, opublikowanej w grudniu 2011 roku wynika, że państwami o najniższym (w skali od 0 do 10) poziomie ryzyka (korupcji) są: Nowa Zelandia, Dania i Finlandia, a o najwyższym – Somalia i Korea Północna. Zgodnie z sondażami, aż dziewięć państw należących do Unii Europejskiej charakteryzuje się wysokim poziomem ryzyka (poniżej 5 punktów). Są to: Litwa, Bułgaria, Czechy, Węgry, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Grecja, Włochy, przy czym Grecja i Włochy charakteryzują się najwyższym w Europie poziomem ryzyka (korupcji) sięgającym 3,3 i 3,4 punktów. Polska i Słowenia należą do państw o niskim poziomie ryzyka (poziom CPI – powyżej 5,0 punktów).

Konstrukcja nowej regulacji opierać się ma na systemie tzw. należytej staranności. Ideą tego systemu jest, by każdy podmiot w łańcuchu dostaw mógł wskazać bezpośredniego dostawcę i nabywcę towaru. Obecnie trwają prace nad utworzeniem standardu, który ma wspomagać przedsiębiorców w zakresie tworzenia systemu należytej staranności⁴. Do zintegrowania swoich wymogów z nową legislacją dąży FSC. W związku z tym niezbędne jest dokonanie zmian w trzech głównych standardach: Drewna Kontrolowanego, Gospodarki Leśnej oraz Kontroli Pochodzenia Produktu⁵. Ponadto FSC planuje rozwinąć własny System Należytej Staranności (*Due Diligence System*), do którego właściciele certyfikatów, importujący drewno do Unii, będą mogli włączać również niecertyfikowane obszary swojej działalności. Uzupełnieniem wielostronnych działań FSC w zakresie integracji systemu FSC z nowymi przepisami Unii Europejskiej (*EU Timber Regulation – EUTR*) ma być ponadto rozwinięcie *Tracking & Tracking Platform (TTP)* – internetowego narzędzia, służącego do szczegółowego ustalania miejsca pochodzenia produktów drzewnych.

Wraz z nową ustawą (jak wspomniano będzie obowiązywać od marca 2013 roku), przedsiębiorcy importujący drewno i produkty drzewne na teren Wspólnoty będą ponosić odpowiedzialność za ich legalność. Oznacza to duże zmiany na rynku europejskim. Na decyzję o zakupie drewna, czy produktów drzewnych będzie wpływała bowiem nie tylko ich jakość i cena, ale także zapewniony przez dostawcę poziom legalności.

¹ T. Bogacki, *Projekt standardu..., ale czego?* Gazeta Przemysłu Drzewnego 2012, nr 2, s. 1, 25; *FSC dostosowuje się do nowych przepisów unijnych*. NEPCon – Polski – START – Nowości 2011, październik-grudzień; *NEPCon pomaga importerom drewna przystosować się do nowych przepisów unijnych*. NEPCon – Polski – START – Nowości 2011, lipiec-wrzesień.

² *Transparency International* – międzynarodowa organizacja pozarządowa dla badania, ujawniania i zwalczania praktyk korupcyjnych. Powstała w 1993 roku w Berlinie. [portal wiedzy.onet.pl/25625].

³ Poziom korupcji przedstawiany jest w skali od 0 (wysoki) do 10 (bardzo niski). Zgodnie z normą o Drewnie Kontrolowanym FSC, państwo posiadające wskaźnik równy lub wyższy od 5 jest dla importera państwem o niskim ryzyku. Sprowadzanie drewna z państwa o CPI poniżej 5 punktów, gdy ryzyko określa się jako niesprecyzowane, oznacza dla importerów konieczność przeprowadzenia auditów terenowych. *Trzeba być na 5 z plusem*. [wiadomości.drzewny.pl/1. 2-2533].

⁴ T. Bogacki, *Projekt standardu..., op. cit.*

⁵ *FSC dostosowuje się do nowych przepisów, op. cit.*

Nowa ustawa unijna wraz z podobnymi aktami w USA (wdrożone już prawo „*Lacey Act*”) i Australii (w trakcie wdrażania prawodawstwa) jest pierwszym globalnym prawnym przedsięwzięciem w stosunku do drewna pochodzącego ze źródeł nielegalnych.

Obok certyfikacji w systemie **FSC** coraz większego znaczenia nabiera w świecie i Europie certyfikacja w systemie **PEFC** (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*) i to zarówno w odniesieniu do gospodarki leśnej, jak i produktów drzewnych.

I tak, w połowie 2012 roku w 80 krajach świata funkcjonowało 1124 certyfikatów FSC FM związanych z gospodarką leśną¹. W tym 41% (461) stanowiły certyfikaty wydane w Europie. Certyfikatem FSC objęte jest około 156 mln ha lasów na świecie, w Europie jest to blisko 67 mln ha (tj. 43%). Najwięcej lasów certyfikowanych w systemie FSC jest w Kanadzie (prawie 49 mln ha), Rosji (29 mln ha) oraz i USA (14 mln ha). Obszary leśne posiadające certyfikat FSC w tych trzech krajach stanowią 57% wszystkich certyfikowanych lasów w tym systemie.

Natomiast zgodnie z standardami PEFC certyfikacją objęte jest obecnie ponad 242 mln ha lasów w 27 krajach świata², w tym ponad 79 mln ha, tj. 33% przypada na 21 krajów europejskich (78%). Najwięcej lasów certyfikowanych w systemie PEFC jest w Kanadzie (109 mln ha), USA (36 mln ha) oraz Finlandii (21 mln ha) - stanowią one blisko 69% obszarów lasów certyfikowanych w tym systemie na świecie.

Porównując oba systemy certyfikacji gospodarki leśnej pod względem ich globalnego zasięgu można stwierdzić, że system FSC jest systemem wiodącym pod względem liczby krajów, w których został wprowadzony, natomiast system PEFC – pod względem wielkości obszarów certyfikowanych lasów.

Jeżeli chodzi o certyfikację produktów drzewnych, to w połowie 2012 roku na świecie (w 106 krajach) funkcjonowało prawie 23,5 tysiąca certyfikatów CoC wydanych zgodnie ze standardami FSC, z tego w 38 krajach Europy - 11,9 tysiąca (51%). Najwięcej aktywnych certyfikatów jest w USA (16%), Chinach (9%) i Niemczech (8%).

W analizowanym okresie na świecie było również aktywnych 9,1 tysiąca certyfikatów CoC (liczba ta obejmuje certyfikaty indywidualne i grupowe, nie uwzględnia jednak certyfikatów dla oddziałów firm wchodzących w skład poszczególnych grup; wszystkich certyfikatów łącznie z oddziałami firm jest 42, 3 tysiące) wydanych zgodnie z systemem PEFC (w 61 krajach), z tego 7,5 tysiąca (83%) w 31 krajach Europy. Liderami światowymi w zakresie certyfikacji produktów drzewnych w standardzie PEFC są: Francja (22% certyfikatów na świecie), Niemcy (14%) i W. Brytania (13%).

W Polsce certyfikacja odbywa się obecnie także według dwóch systemów – FSC i PEFC. W każdym z nich wyróżnić można dwa obszary certyfikacji: pierwszy związany bezpośrednio z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz drugi – ze śledzeniem przepływu towarów od certyfikowanego źródła pochodzenia do punktu sprzedaży.

W wyniku procedur weryfikujących, certyfikaty w systemie FSC typu FM (*Forest*

¹ *Global FSC certificates: type and distribution*. Forest Stewardship Council, July 2012 [www.fsc.org/].

² *PEFC Council Information Register*. Statistical figures on PEFC certification. Information 31.05.2012 [www.pefc.org].

Managment) posiada obecnie w Polsce (stan na lipiec 2012 roku) 16 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych. Tego typu certyfikat posiadają także 3 Leśne Zakłady Doświadczalne – w Krynicy, Rogowie i Siemianowicach. Oznacza to, że certyfikacją w Polsce objęte jest w tym systemie około 7,0 mln ha lasów, co stanowi 77% powierzchni lasów w kraju. W relacji do lasów certyfikowanych w Europie jest to 10,5%, a w świecie – 4,5%. Pod względem wielkości obszarów leśnych certyfikowanych zgodnie ze standardami FSC Polska znajduje się w czołówce krajów europejskich - zajmuje trzecie miejsce po Rosji i Szwecji. W świecie jest to miejsce piąte, po Kanadzie, Rosji, USA i Szwecji.

Rok 2012 jest kolejnym, w którym w Polsce przeprowadza się równoległe także certyfikację gospodarki leśnej w systemie PEFC. W połowie 2012 roku było 12 tego typu certyfikatów, w tym: 6 o charakterze regionalnym (Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych w: Łodzi, Olsztynie, Pile, Szczecinku, Warszawie i Zielonej Górze) i 6 – o charakterze grupowym (Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych w: Białymstoku, Krakowie, Krośnie, Radomiu, Szczecinie i Toruniu). Powierzchnia lasów objętych tym systemem certyfikacji wynosi ponad 5 mln ha, a więc blisko 56% ogólnej ich powierzchni w Polsce. W odniesieniu do obszarów lasów certyfikowanych zgodnie ze standardami PEFC w Europie jest to 6%, a w świecie 2% (Polska zajmuje odpowiednio: 6 miejsce w Europie i 9 na świecie).

Należy zauważyć, że spośród obu systemów, certyfikacja gospodarki leśnej według systemu PEFC, mimo iż działa w Polsce znacznie krócej niż system FSC, wykazuje większą dynamikę w certyfikacji powierzchni lasów. W ciągu dwóch lat w systemie PEFC poddano certyfikacji ponad 5 mln ha powierzchni lasów (tj. 56% całkowitej ich powierzchni), w systemie FSC w ciągu ponad 15 lat - 7 mln ha (tj. 77%).

Producenci wyrobów drzewnych w Polsce uzyskują natomiast certyfikat Kontroli Pochodzenia Produktu FSC-CoC (*FSC-Chain of Custody*) oznaczający, że produkcja wytwarzanych przez nich wyrobów oparta jest na surowcu pochodzącym z „dobrze zarządzanych lasów”, certyfikowanych zgodnie z zasadami FSC. W połowie 2012 roku było aktywnych¹ 1172 certyfikatów tego typu (739 firmy i ich oddziały). W tej liczbie 73% stanowiły firmy o charakterze produkcyjnym (850 firm), a pozostałe miały charakter nieprodukcyjny – handlowy, usługowy (także poligraficzny), importowo-eksportowy, doradczy. Dominują wśród nich producenci materiałów tartych i wyrobów małej architektury drewnianej (362 certyfikaty, tj. 43% ich ogółu w firmach produkcyjnych) – tabela 20. Ważną grupę stanowią także producenci galanterii drzewnej (15%) i mebli (14%). W ogólnej liczbie certyfikowanych firm, 189 producentów (tj. 16%) posiada również certyfikat drewna kontrolowanego FSC-CW (*FSC-Controlled Wood*).

Posiadane przez polskie firmy certyfikaty FSC CoC stanowią 6% aktywnych certyfikatów w Europie i 3% na świecie. W rankingu krajów europejskich, w których funkcjonują firmy z tego typu certyfikatem (38 krajów) Polska zajmuje 6 miejsce (po Wielkiej Brytanii, Niemczech, Włoszech, Holandii i Francji), a w świecie – miejsce 11, spośród 106 krajów².

¹ W analizowanym okresie 12 certyfikatów FSC CoC było nieaktywnych (3 przestały obowiązywać, a 9 zostało czasowo zawieszonych - do czasu podjęcia procesu naprawczego firma nie może znakować swoich wyrobów znakiem CoC).

² *Global FSC...*, op. cit.

Tabela 20

**Struktura firm produkcyjnych
posiadających certyfikat Kontroli Pochodzenia Produktu FSC-CoC
(orientacyjna, według wyrobów)**

stan na lipiec 2012 rok

Wyszczególnienie	Liczba firm	%
Materiały tarte o różnym stopniu przetworzenia (np. kantówka, belki, tarcica budowlana)	229	26,9
Wyroby małej architektury drewnianej (w tym meble ogrodowe)	133	15,6
Materiały podłogowe (różnego typu)	31	3,7
Wyroby stolarki budowlanej (okna, drzwi, schody, boazeria, elementy stolarskie, domy z drewna)	58	6,8
Opakowania (głównie palety)	32	3,8
Galanteria drzewna	125	14,7
Płyty drewnopochodne (w tym fornir i okleiny)	39	4,6
Meble (i elementy mebli, fronty meblowe, materace)	117	13,8
Papier i tektura oraz przetwory papiernicze	63	7,4
Pozostałe wyroby ¹	23	2,7
RAZEM	850	100,0

¹ M. in.: węgiel drzewny, brykiety, zabawki, zapalki, biomasa drzewna.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Forest Stewardship Council, www.fsc.org.

Producenci wyrobów drzewnych w Polsce byli w połowie 2012 roku także posiadaczami 57 aktywnych¹ certyfikatów Kontroli Pochodzenia Produktu PEFC-CoC, w tym 44 to były certyfikaty indywidualne, a 3 miały charakter grupowy (składającymi się z 13 certyfikatów). Ponad 56% (32 firmy) stanowią w tym firmy o charakterze produkcyjnym, a pozostałe to firmy zajmujące się dystrybucją i handlem oraz firmy usługowe (poligrafia). Dominują wśród nich producenci papieru i przetworów papierniczych (15 firm, tj. 47%) oraz płyt drewnopochodnych (6 firm, tj. 19%) – tabela 21.

Tabela 21

**Struktura firm produkcyjnych
posiadających certyfikat Kontroli Pochodzenia Produktu PEFC-CoC
(orientacyjna, według wyrobów i działalności)**

stan na maj 2012 rok

Wyszczególnienie	Liczba firm	%
Płyty drewnopochodne (w tym okleiny)	6	18,7
Stolarka budowlana (okna, drzwi, domy z drewna)	3	9,4
Meble (i elementy meblowe)	3	9,4
Opakowania (głównie palety)	3	9,4
Wyroby małej architektury drzewnej	1	3,1
Galanteria drzewna	1	3,1
Papier i przetwory papiernicze	15	46,9
RAZEM	32	100,0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Programme for the Endorsement of Forest Certification, www.pefc.org

Polscy producenci posiadający aktywny indywidualny certyfikat PEFC-CoC (44 firmy) stanowią w ogólnej liczbie firm w Europie posiadających ten rodzaj certyfikatu

¹ W maju 2012 roku 14 certyfikatów PEFC CoC nie było aktywnych (6 straciło ważność, a 8 zostało wycofane).

6% (co daje Polsce 14 miejsce wśród krajów europejskich), a w świecie – 0,5%.

Uogólniając należy stwierdzić, że certyfikacja, mimo iż jest prowadzona już przez wiele lat nadal budzi emocje i jest przedmiotem dyskusji. Z jednej strony wśród specjalistów¹ istnieją opinie, że problem certyfikacji jest kontrowersyjny, między innymi ze względu na: rachunek kosztów i strat przeprowadzania certyfikacji, strategię obrotu produktami i usługami, granice wolności i konkurencji, przejrzystość i jasność sformułowania zasad certyfikacji, suwerenność podmiotową i państwową, podstawy prawne i naukowe zasad certyfikacji, rolę zarządu przedsiębiorstwa w procesie certyfikacji. Są także opinie, że certyfikacja jest tylko formą działalności usługowej, funkcjonującej w ramach pewnego rynku, w warunkach polskich - wobec faktu państwowej własności większości lasów - sztucznym tworem. Jest to wzajemna relacja trzech podmiotów: niezależnej firmy certyfikującej, podmiotu certyfikowanego oraz podmiotu określającego wskaźniki i kryteria certyfikacji. Z drugiej strony, z badań sondażowych FSC² wynika, że 76% posiadaczy certyfikatu gospodarki leśnej i 65% przedsiębiorstw legitymujących się certyfikatem Kontroli Pochodzenia Produktu doświadczyło nieoczekiwanych korzyści. Blisko 90% przedsiębiorstw wyraża zadowolenie z posiadania certyfikatu i potwierdza gotowość podjęcia starań o jego utrzymanie. Znacząca większość posiadaczy certyfikatu uznaje FSC za system wiarygodny.

¹ *Certyfikacja gospodarki leśnej w użytkowaniu lasu w Polsce*. Opracowanie pod kier. P. Paschalis-Jakubowicz, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa 2009; C. Godziszewski, *Tak samo a inaczej*. Las Polski 2012, nr 13-14, s.14-16.

² Sondaż przeprowadzony na zlecenie FSC przez niezależną agencję badań rynkowych wśród 3500 certyfikowanych przedsiębiorstw w 29 krajach. *Globalny sondaż potwierdza siłę rynkową FSC*. NEPCon – Polski- SRT – Nowości 2011, październik-grudzień.

III. MATERIAŁY I OPINIE DLA KOMITETU DRZ/EWNEGO I EUROSTATU WYNIKAJĄCE Z BIEŻĄCEJ WSPÓŁPRACY W 2012 ROKU

W okresie od października 2011 roku do końca września 2012 roku (a więc w okresie objętym niniejszą analizą) w ramach bieżącej współpracy z Eurostatem i Komitetem Drzewnym przedstawiciele Instytutu Technologii Drewna uczestniczyli w organizowanych przez te instytucje sesjach i spotkaniach roboczych.

- ➔ W październiku 2011 roku (w dniach 10-14.10) Dyrektor Instytutu, prof. dr W. Strykowski jako przedstawiciel Polski ds. statystyki sektora leśno-drzewnego uczestniczył w połączonych sesjach – 69. Sesji Komitetu Drzewnego EKG ONZ (UNECE Timber Committee) oraz 36. Sesji Europejskiej Komisji Leśnej FAO (FAO European Forestry Commission) odbywających się w Antalya w Turcji. Tematem przewodnim sesji było zagadnienie roli lasów w gospodarce ekologicznej (lasy a „zielona” ekonomia” - „forests in a green economy”). Na spotkaniu poruszone były zagadnienia dotyczące zrównoważonej gospodarki leśnej i działań podejmowanych w tym zakresie oraz zrównoważonego rozwoju sektora drzewnego - niskoemisyjnego, z „zielonymi” miejscami pracy. Omawiana była także problematyka zarządzania w sektorze leśno-drzewnym i monitorowania jego rozwoju. Ponadto dokonano oceny dotychczasowej działalności i wytyczono program prac Komitetu Drzewnego na najbliższe lata.
- ➔ W dniach 16-17 listopada 2011 roku odbyło się w Luksemburgu 30. spotkanie Grupy Roboczej ds. statystyki sektora leśno-drzewnego przy Eurostatie (Eurostat Forestry Statistics Working Group), w którym uczestniczył jako przedstawiciel Polski Dyrektor Instytutu, prof. dr W. Strykowski. Przedmiotem dyskusji były między innymi zagadnienia związane z:
 - obecnymi i przyszłymi zasadami i wymogami funkcjonowania systemu gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących sektora leśno-drzewnego, w tym głównie za pomocą pakietu sprawozdawczego Joint Forest Sector Questionnaire,
 - planami Eurostatu na najbliższe lata dotyczącymi funkcjonowania systemu statystyki sektora leśno-drzewnego,
 - raportowaniem danych z zakresu środowiskowych i ekonomicznych aspektów funkcjonowania sektora leśno-drzewnego w oparciu o standardy The European Framework for Integrated Environment and Economic Accounting for Forests (IEEAF),
 - działalnością Europejskiej Federacji Przemysłu Papierniczego (The Confederation of European Paper Industries – CEPI) i Europejskiej Federacji Producentów Płyt Drewnopochodnych (The European Panel Federation – EPF),
 - programem pracy Grupy Roboczej na lata 2012-2013.
- ➔ Polska była również reprezentowana przez Dyrektora, prof. dr W. Strykowskiego podczas 34. Sesji Grupy Roboczej ds. statystyki sektora leśno-drzewnego, ekonomii i zarządzania Komitetu Drzewnego ONZ i Europejskiej Komisji Leśnej FAO w Genewie w dniach 27-29 marca 2012 roku. Na spotkaniu dyskutowane były przede

wszystkim zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem systemu gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych dotyczących leśnictwa i sektora drzewnego, omawiane były również możliwości jego systematycznego doskonalenia oraz planowane przedsięwzięcia z tego zakresu na następne lata.

➔ W dniach 11-14 września 2012 roku prof. dr hab. E. Ratajczak z Instytutu Technologii Drewna uczestniczyła we Lwowie w konferencji „Forests and Green Economy for Countries in Eastern Europe, Northern and Central Asia”. Tematem przewodnim forum było zagadnienie roli i znaczenia leśnictwa w tzw. „zielonej”, tj. ekologicznej gospodarce. W programie konferencji znajdowały się między innymi takie kwestie jak:

- zarządzanie sektorem leśno-drzewnym w „zielonej” gospodarce,
- zrównoważony rozwój przemysłu i produktów drzewnych,
- rola i znaczenie leśnictwa w gospodarce niskoemisyjnej,
- rynek pracy i społeczne aspekty funkcjonowania sektora leśno-drzewnego.

Część przedsięwzięcia miało charakter workshopu, w którym przedstawiciel Polski grał rolę obserwatora i komentatora.

Podobnie jak w latach poprzednich, planowane jest uczestnictwo Dyrektora Instytutu Technologii Drewna, prof. dr. W. Strykowskiego na kolejnej 70. Sesji Komitetu Drzewnego w dniach 16-19 października 2012 roku.

IV. MATERIAŁY NA 70. SESJĘ KOMITETU DRZEWNEGO W 2012 ROKU

1. Krajowy raport o stanie gospodarki i rynku drzewnego

- Tendencje ogólnoeconomiczne wpływające na polski sektor leśno-drzewny
- Instrumenty polityki państwa w latach 2011-2012 wpływające na rynek produktów drzewnych oraz gospodarkę leśną
- Stymulatory rynku drzewnego w Polsce
- Rozwój rynku drewna i produktów drzewnych w Polsce
 - Rynek surowca drzewnego
 - Energia z biomasy drzewnej, promocja energii odnawialnej z drewna
 - Certyfikacja gospodarki leśnej i wyrobów drzewnych w Polsce
 - Wyroby drzewne o wyższym stopniu przetworzenia
 - Rynek materiałów tartych iglastych
 - Rynek materiałów tartych liściastych
 - Rynek płyt drewnopochodnych
 - Rynek mas włóknistych oraz papieru i tektury
 - Rynek emisji CO₂ w sektorze drzewnym
 - Innowacyjne produkty drzewne

Tabela: Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

KRAJOWY RAPORT O STANIE GOSPODARKI I RYNKU DRZEWNEGO

1. TENDENCJE OGÓLNOEKONOMICZNE WPLYWAJĄCE NA POLSKI SEKTOR LEŚNO-DRZEWNY

Rok 2011 był w Polsce kolejnym rokiem odbudowy potencjału gospodarki po spowolnieniu jej rozwoju w 2009 roku. Realne tempo wzrostu gospodarczego wyniosło w tym okresie 4,3%. Przyrost PKB był jednak niższy niż w roku poprzednim (o 0,4 punktu procentowego wobec 2,3 punktu procentowego w 2010 roku).

Głównymi determinantami wzrostu PKB były inwestycje i popyt krajowy, w tym głównie spożycie indywidualne (wzrost odpowiednio o 9,4%, 3,6% i 3,1%). Korzystnie wpływał na wzrost gospodarczy także eksport. Duże znaczenie miał też istotny (o ponad 60%) wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które w 2011 roku wyniosły 10,9 mld € (w 2010 roku było to 6,7 mld €). Ze względu na niestabilność sytuacji gospodarczej na świecie, w kolejnych latach przewiduje się jednak spadek dynamiki wzrostu gospodarczego w Polsce. Prognozuje się, że w latach 2012-2013 tempo wzrostu PKB nie przekroczy 3% (szacuje się, że wyniesie 2,5%-2%; w pierwszym półroczu 2012 roku było to 2,9%). Popyt krajowy może w tym okresie wzrastać w tempie 1,7%, natomiast wyraźnie obniży się dynamika inwestycji – do niecałych 2% w 2012 roku i 0,8% w 2013 roku.

Duży wpływ na kondycję sektora leśno-drzewnego w Polsce ma sytuacja w budownictwie. W 2011 roku produkcja budowlano-montażowa wzrosła o 12,4% (w porównaniu z 4,6% w 2010 roku). Ponownie wystąpił jednak spadek (o 3,6%) ilości oddanych do użytkowania mieszkań (w porównaniu ze spadkiem o 15,1% w 2010 roku). Wzrosła natomiast liczba mieszkań w budowie (o 4,5%) i pozwoleń wydanych na budowę nowych mieszkań (o 5,2%). Przewiduje się, że w 2012 roku dynamika produkcji budowlano-montażowej ułgnie spowolnieniu i wyniesie około 7% (będzie to głównie kontynuacja projektów inwestycyjnych związanych z Euro 2012 i inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej). Relatywnie dobre wyniki budownictwa mieszkaniowego uzyskane w pierwszej połowie 2012 roku (wzrost o blisko 25% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego) wskazują też, że liczba oddanych do użytku mieszkań powinna utrzymać się w tym roku na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Jednak sytuacja w drugim półroczu 2012 roku sygnalizuje prawdopodobieństwo silnego pogorszenia wyników budownictwa w 2013 roku.

W 2011 roku dobra koniunktura była zauważalna także w przemyśle. Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła o 7,5% w porównaniu z rokiem poprzednim (w cenach stałych; w 2010 roku było to jednak 9%). Wzrosła również produkcja sprzedana w sektorze drzewnym i wyniosła ponad 90 mld zł (21,9 mld €). Wysoką dynamikę produkcji odnotowano w przemyśle meblarskim (o 18,2%), w przemyśle celulozowo-papierniczym wzrost wyniósł 7,2%; jednak w przemyśle drzewnym był to tylko niecały 1%. Udział branż drzewnych w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wyniósł w 2011 roku prawie 8%, a w przemyśle przetwórczym ponad 9%. Zakłada się, że w najbliższych latach dynamika produkcji sprzedanej będzie niższa niż w latach wcześniejszych. W 2012 roku będzie to prawdopodobnie około 3%-4% (w pierwszym półroczu produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w cenach stałych o 3,8% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, a w przetwórstwie przemysłowym o 4,4%).

Pozytywne zmiany zachodzące w 2011 roku w gospodarce nie objęły rynku pracy. Stopa bezrobocia kolejny rok wzrastała - do poziomu 12,5% w końcu roku (tj. była wyższa o 0,1 punktu procentowego niż w końcu roku poprzedniego). Jednak podobnie jak w 2010 roku, zatrudnienie w gospodarce narodowej zwiększyło się o 1%, a w sektorze przedsiębiorstw – o 3,2%. O

około 1% wzrosło również przeciętne zatrudnienie w sektorze drzewnym (do 309 tys. osób). Wzrost zatrudnienia miał miejsce przede wszystkim w przemyśle celulozowo-papierniczym (o 5%) i meblarskim (1,4%). W przemyśle drzewnym liczba zatrudnionych spadła natomiast prawie o 2%. Udział sektora drzewnego w ogólnej liczbie zatrudnionych w przemyśle pozostał na poziomie zbliżonym do stanu z lat poprzednich i wyniósł 11%, a w przetwórstwie przemysłowym – blisko 14%. Zatrudnienie w leśnictwie utrzymało się na podobnym poziomie jak rok wcześniej i wyniosło 37,7 tys. osób. W najbliższych latach nie oczekuje się poprawy sytuacji na rynku pracy, zarówno pod względem wzrostu zatrudnionych, jak i spadku liczby osób bezrobotnych (stopa bezrobocia na koniec 2013 roku – 13%). Sytuacja na rynku pracy będzie jednak silnie uzależniona od kondycji całej polskiej gospodarki, w dużym stopniu uwarunkowanej koniunkturą w krajach Unii Europejskiej i na świecie.

W handlu zagranicznym w 2011 roku odnotowano zwiększenie obrotów zarówno w eksporcie (559 mld zł, 190 mld \$, 137 mld €), jak i w imporcie (623 mld zł, 212 mld \$, 153 mld €). W cenach stałych był to wzrost odpowiednio o 7,5% i 5,5%. Powiększyło się również ujemne saldo wymiany handlowej z zagranicą - do 64,6 mld zł (-22,1 mld \$ i -15,9 mld €). Około 78% wartości eksportu polskich towarów trafiło na rynki państw Unii Europejskiej, a dostawy z tego obszaru stanowiły blisko 60% wartości importu ogółem. Przewiduje się, że w latach 2012-2013 dynamika eksportu będzie wyższa niż importu (eksport może realnie wzrosnąć w tym okresie odpowiednio o 3% i 4%, a import o 1,3% i 2,8%). Wyroby drzewne to 9% wartości polskiego eksportu (82% do Unii Europejskiej) i 4% importu (81% z Unii Europejskiej). Odmiennie niż to jest w całym polskim handlu zagranicznym saldo eksportu i importu wyrobów drzewnych jest dodatnie (ich eksport jest większy od importu).

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł w 2011 roku 4,3% i był o 1,7 punktu procentowego wyższy niż w poprzednim roku. Wzrost cen dotyczył głównie żywności oraz towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania i z transportem (przede wszystkim paliw). Prognozuje się, że w 2012 roku inflacja spadnie do około 4%, a w 2013 do 2,7% (przy założeniu stabilizacji cen na rynkach surowcowych).

Ocenia się, że w najbliższych latach tempo wzrostu gospodarczego w Polsce będzie w głównej mierze zależało od popytu wewnętrznego i sytuacji na rynkach międzynarodowych. Do optymizmu nie skłania zwłaszcza przewidywane spowolnienie rozwoju gospodarek Unii Europejskiej, szczególnie możliwość wystąpienia recesji w krajach strefy euro.

2. INSTRUMENTY POLITYKI PAŃSTWA W LATACH 2011-2012 WPLYWAJĄCE NA RYNEK PRODUKTÓW DRZEWNYCH ORAZ GOSPODARKE LEŚNĄ

Utrzymująca się niepewna sytuacja na światowych rynkach powoduje, że obecnie polityka państwa ma na celu przede wszystkim stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju Polski i utrzymanie stabilności makroekonomicznej gospodarki. Podejmowane działania są spójne z priorytetami wyznaczonymi w strategii Europa 2020 zawartymi w przyjętej w kwietniu 2012 roku aktualizacji Krajowego Programu Reform na lata 2012-2013. Ich celem jest głównie kontynuowanie konsolidacji fiskalnej, wzrost aktywności zawodowej społeczeństwa, poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej i zwiększenie poziomu innowacyjności gospodarki oraz usprawnienie i podniesienie efektywności procesów prywatyzacyjnych. Te nadrzędne cele polityki państwa, jak i działania podejmowane obecnie dla ich realizacji odnoszą się również do sektora leśno-drzewnego i wpływają na jego funkcjonowanie i kondycję ekonomiczną.

Strategia konsolidacji fiskalnej ma doprowadzić do systematycznego zwiększania równowagi finansów publicznych i ich wzmocnienia instytucjonalnego przy jednoczesnej minimaliza-

cji potencjalnie negatywnego wpływu ograniczenia popytu publicznego na wzrost gospodarczy w Polsce. Realizacja tych działań ma zarazem sprzyjać wywiązywaniu się Polski z zobowiązań podjętych w ramach Paktu Euro Plus (pakietu instrumentów gospodarczych, wzmacniających wspólną walutę euro i jej stabilność).

Wzrostowi aktywności zawodowej społeczeństwa służyć mają działania zmierzające między innymi do zwiększenia opłacalności podejmowania pracy poprzez racjonalizację systemu zasiłków i świadczeń społecznych. Niezbędne dla osiągnięcia wyznaczonych celów było przeprowadzenie reformy systemu emerytalnego (nad którą prace rozpoczęto w 2011 roku). Przyjęto w niej, że od 2013 roku wiek przechodzenia na emeryturę kobiet i mężczyzn będzie stopniowo podwyższany i zrównany do 67 lat (dotąd dla kobiet było to 60 lat, a dla mężczyzn – 65 lat). Zakończenie tego procesu jest planowane na 2040 rok. Zwiększeniu aktywności zawodowej ma służyć również rozszerzenie dostępu do zawodów prawnie regulowanych (jak np.: adwokat, radca prawny, komornik, notariusz, przewodnik turystyczny). Planuje się, że prace te będą przebiegać w trzech etapach: pierwszy dotyczy rozszerzenia dostępu do 49 zawodów, a kolejne – do około 200.

Działania na rzecz poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej zmierzają aktualnie do usprawnienia obowiązujących procedur oraz do zmniejszenia obciążeń administracyjnych i sprawozdawczych. Zwiększeniu innowacyjności ma służyć podniesienie jakości regulacji gospodarczych (ich uproszczenie i dostosowanie do nowoczesnej gospodarki) oraz lepsza koordynacja polityki innowacyjnej i proeksportowej. Zakłada się wdrożenie do praktyki gospodarczej wyników zakończonego projektu „Foresight technologiczny przemysłu w Polsce – Insight2030”, którego celem była identyfikacja kluczowych technologii oraz obszarów o strategicznym znaczeniu dla polskiego przemysłu i priorytetowych dla jego rozwoju w najbliższych latach. Planowane działania uwzględniają także realizację programu TOP 500 Innovators, którego celem jest podniesienie kwalifikacji naukowców i pracowników centrów transferu technologii.

Zwiększeniu efektywności procesów prywatyzacyjnych ma towarzyszyć systematyczne ograniczanie roli państwa w gospodarce. Podejmowane obecnie w tym zakresie działania mają przyspieszyć rozwój i modernizację przedsiębiorstw oraz wzmocnić ich i całej gospodarki pozycję konkurencyjną na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.

Ponadto, aktualnie trwa w Polsce proces legislacyjny, którego celem jest uporządkowanie systemu prawnego dotyczącego sieci energetycznych i gazowych, inwestowania w nowe sieci przesyłowe i remontów już istniejących. Podejmowane są także działania zmierzające do określenia możliwości zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez wykorzystanie w przyszłości dostępnych zasobów gazu łupkowego.

W związku z pogorszeniem sytuacji gospodarczej w Europie, szczególnie w strefie euro, w dotychczasowej strategii integracji Polski z tymi krajami wprowadzony został kolejny element, tzw. czwarty filar. I tak, instrumenty zapewniające zachowanie dyscypliny fiskalnej i płynne funkcjonowanie w obszarze walutowym rozszerzono o instrumenty mające na celu ustabilizowanie sytuacji w strefie euro, a w szczególności jej wzmocnienie instytucjonalne. Znalazło to wyraz w opracowanym w 2011 roku Narodowym Planie Wprowadzenia Euro.

3. STYMULATORY RYNKU DRZEWNEGO W POLSCE

Na funkcjonowanie każdego rynku, także drzewnego, bezpośrednio i pośrednio wpływają uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej. W Polsce, w ramach kontynuowania działań związanych z usuwaniem barier rozwoju przedsiębiorczości trwają obecnie prace nad projektem trzeciej tzw. ustawy deregulacyjnej. Nowe przepisy upraszczające prawo podatkowe i skarbowe mają przede wszystkim służyć poprawie płynności finansowej przedsiębiorstw.

Wprowadzane są również zmiany w prawie pracy (prawo do zawierania porozumień o wspólnym zatrudnianiu pracowników i proporcjonalnym podziale kosztów) i w prawie zamówień publicznych (przyznanie przedsiębiorcom prawa do otrzymywania interpretacji przepisów w zakresie spełniania przez nich wymogów proceduralnych).

Rynek drzewny w Polsce relatywnie silnie uzależniony jest od rozwoju budownictwa, bezpośredniego użytkownika materiałów drzewnych i kreatora popytu na finalne wyroby z drewna. Przewiduje się, że w 2013 roku jego stymulujący wpływ na sektor drzewny może zostać jednak mocno osłabiony. Głównie ze względu na prognozowane spowolnienie rozwoju całej gospodarki, w tym przede wszystkim ograniczenie inwestycji (mimo stosunkowo dobrych wyników budownictwa do połowy 2012 roku).

Na rynek drzewny w Polsce bezpośrednio wpływa także obowiązujący system sprzedaży drewna. Obecnie konsultowany jest projekt zmian, które mają obowiązywać od 2013 roku. Dotyczą one głównie wprowadzenia przez PGL Lasy Państwowe (skąd pochodzi 94% drewna w Polsce) umów długoterminowych na zakup drewna dla wszystkich odbiorców z przemysłu (odnosi się to do 70% ilości drewna; pozostałe 30% ilości surowca drzewnego ma być sprzedawane na organizowanych co pół roku aukcjach systemowych na Portalu Leśno-Drzewnym - www.e-drewno.pl).

Pozytywnym zjawiskiem na rynku drzewnym w Polsce jest też szybki rozwój nowych form organizacyjnych, będących platformą do przewyższania ograniczeń rozwojowych (wynikających m. in. z dostępności do surowca drzewnego i do kapitału oraz rozdrobnionej struktury przemysłu). Firmy drzewne coraz częściej korzystają z idei klasteringu, ułatwiającej ścisłą i wielopłaszczyznową współpracę między przedsiębiorstwami, jednostkami naukowo-badawczymi i użytkownikami produktów drzewnych.

Innowacyjność i rozwój naukowo-techniczny w sektorze leśno-drzewnym wspiera również, współpracując z wszystkimi zainteresowanymi jego stabilnym i zrównoważonym rozwojem Polska Platforma Technologiczna Sektora Leśno-Drzewnego, której koordynatorem jest Instytut Technologii Drewna w Poznaniu.

Nadal stymulująco na gospodarkę wpływa możliwość współfinansowania jej rozwoju z funduszy Unii Europejskiej. Szacuje się, że w latach 2009-2012 przyspieszyły one tempo rozwoju gospodarczego Polski o 0,8-2,3 punktu procentowego. Przewiduje się jednak, że ich wpływ na gospodarkę będzie w najbliższym czasie malał. Już w 2013 roku fundusze unijne nie będą stabilizatorem koniunktury gospodarczej i mogą zwiększyć dynamikę PKB tylko o 0,2 punktu procentowego. W sektorze drzewnym fundusze unijne miały i nadal mają szczególne znaczenie między innymi dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju rynku biomasy drzewnej na cele energetyczne, zwiększenia skali wykorzystania drewna z odpadów przemysłowych i poużytkowych, zrównoważonego zarządzania środowiskiem. Polska jest także największym odbiorcą norweskiej pomocy przeznaczonej dla 15 spośród 27 krajów Unii Europejskiej. Szacuje się, że Polska otrzyma łącznie około 580 mln € z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Na zmniejszenie nierówności w ramach inicjatyw regionalnych przewiduje się przeznaczenie 9,5 mln €, a na współpracę przy badaniach naukowych – 43,3 mln €

4. ROZWÓJ RYNKU DREWNA I PRODUKTÓW DRZEWNYCH W POLSCE

4.1. (A) Rynek surowca drzewnego

W 2011 roku w Polsce pozyskano 37,2 mln m³ surowca drzewnego i było to około 5% więcej niż w poprzednim roku. W całkowitym pozyskaniu 87% stanowiło drewno na cele przemysłowe (32,2 mln m³). Wzrosło pozyskanie zarówno drewna iglastego (o 3%, tj. do 27,4 mln

m³), jak i liściastego (o 9%, tj. do 9,8 mln m³). Drewno z lasów publicznych stanowiło prawie 96% pozyskanego surowca drzewnego (35,5 mln m³), w tym większość pochodziła z lasów państwowych (94%). W strukturze pozyskanego drewna dominowała grubizna (94%, 34,9 mln m³). Pozyskano 16 mln m³ papierówki (prawie 50% drewna do przerobu przemysłowego) i 14,7 mln m³ drewna tartaczno (46%; łącznie z drewnem okleinowym i łuszczarskim). Zwiększyło się również do 5 mln m³ pozyskanie drewna opałowego (z 4,1 mln m³ w 2010 roku).

W 2011 roku zwiększyła się dynamika wymiany handlowej surowcem drzewnym z zagranicą. Wyeksportowano z Polski 1,9 mln m³ drewna, tj. 10% więcej niż rok wcześniej (5% wielkości pozyskania). Około 95% eksportu stanowiło drewno przeznaczone na cele produkcyjne (1,8 mln m³). W jego strukturze przeważało drewno iglaste (89%), głównie sosna. Była to zarówno papierówka (58% dostaw drewna przemysłowego iglastego), jak i drewno tartaczno (42%, łącznie z drewnem okleinowym i łuszczarskim). Na eksport trafiło tylko 0,2 mln m³ drewna liściastego (60% stanowiło drewno tartaczno), w którym dominował buk. Zmniejszył się natomiast do 101 tys. m³ eksport drewna opałowego – z 149 tys. w 2010 roku (o 32%).

Relatywnie duża dynamika wzrostu charakteryzowała import surowca drzewnego. W 2011 roku na polski rynek trafiło prawie 3,5 mln m³ surowca pochodzącego z zagranicy (blisko 49% więcej niż rok wcześniej). W relacji do pozyskania jego import stanowił ponad 9%. Sprowadzano do Polski zasadniczo tylko drewno na cele produkcyjne. Import drewna opałowego wyniósł bowiem 31 tys. m³ (i było to 12% mniej niż w 2010 roku). W strukturze sprowadzanego drewna przemysłowego przeważały gatunki liściaste (51%), przede wszystkim brzoza i topola. Była to w przeważającej mierze papierówka (48% importowanego liściastego drewna przemysłowego). Także w dostawach drewna iglastego dominowała papierówka (91% dostaw), głównie sosna.

Przewiduje się, że w kolejnych latach pozyskanie drewna nadal będzie rosło - prawdopodobnie do 38,1 mln m³ w 2012 roku i 38,9 mln m³ w 2013 roku (tj. średniorocznie o ponad 2%). W przeważającej mierze będzie to drewno przeznaczone na cele przemysłowe (ponad 86%). Pozyskanie drewna opałowego może wzrosnąć do 5,4 mln m³ w 2013 roku. W wymianie handlowej z zagranicą zakłada się zarówno wzrost importu, jak i eksportu drewna. Jak dotychczas będzie to głównie drewno na cele przemysłowe. Dynamika handlu zagranicznego uzależniona będzie jednak w najbliższych latach od sytuacji gospodarczej w Polsce i w krajach, głównych partnerach Polski w handlu drewnem.

4.2. (B) Energia z biomasy drzewnej, promocja energii odnawialnej z drewna

W 2012 roku Polska była aktywnym uczestnikiem dyskusji dotyczącej ostatecznej wersji „Konkluzji Rady Unii Europejskiej ds. Energii”. Podstawą do opracowania projektu Konkluzji był opublikowany przez Komisję Europejską w grudniu 2011 roku „Plan działań w zakresie energii do roku 2050” („Mapa drogowa energia 2050 – ERM2050”). Polska reprezentowała stanowisko popierające rozwój infrastruktury energetycznej, zwiększanie efektywności energetycznej i oszczędności energii oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Wynikało to z przekonania, że efektywność energetyczna jest podstawą długookresowej polityki energetyczno-klimatycznej, przyczyniając się jednocześnie do redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób najbardziej efektywny. Jednak dotąd Polska nie przyjęła Konkluzji w sprawie Mapy Drogowej 2050 ze względu na zapisy w niej zawarte mogące mieć negatywny wpływ na długookresowy rozwój gospodarczy kraju (dopóki w sprawach klimatycznych nie zostanie osiągnięte porozumienie globalne z udziałem najbardziej rozwiniętych krajów świata).

Istotne znaczenie dla rynku biomasy drzewnej w Polsce ma trwający proces legislacyjny dotyczący odnawialnych źródeł energii. Konsultowany obecnie projekt definiuje podstawowe pojęcia z tego zakresu, m. in. biomasy, biopłynów, drewna pełnowartościowego. Zakłada utrzymanie systemu tzw. zielonych certyfikatów, zniesiony ma być jednak obowiązek zakupu energii ze źródeł odnawialnych (z wyjątkiem mikroinstalacji, tj. instalacji o mocy elektrycznej do 40 kW

lub mocy cieplnej lub chłodniczej do 70 kW, a w przypadku biogazu rolniczego - 100 kW i 130 kW). Planowane wsparcie inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii będzie oparte na systemie współczynników korygujących, ustalanych co trzy lata. Podejmowane działania mają służyć również zwiększeniu wykorzystania energii z innych niż biomasa źródeł odnawialnych, a ostatecznie budowie stabilnego i bezpiecznego systemu elektroenergetycznego kraju. Proponowane regulacje prawne wprowadzają także ułatwienia dla powstawania mikroinstalacji, tj. zniesienie obowiązku uzyskiwania koncesji. Projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii wchodzi w skład pakietu obecnie modyfikowanych w Polsce ustaw energetycznych (wraz z prawem gazowym i prawem energetycznym).

Najnowsze zmiany w polskim ustawodawstwie spowodują także, że w następnych latach coraz bardziej ograniczone będzie spalanie biomasy z odpadów i pozostałości produkcji leśnej, a także z odpadów drzewnych z branż przetwarzających drewno. Zastąpić ma ją biomasa pochodząca z upraw energetycznych lub pozostałości z produkcji rolnej i przemysłu przetwarzającego jej produkty. Nowe regulacje prawne, których notyfikacja przez Komisję Europejską została już zakończona, wprowadzają istotne zmiany na rynku biomasy. Kierują bowiem jej głównych nabywców przede wszystkim do producentów rolniczych, a nie do producentów sektora leśno-drzewnego.

Udział produkcji energii odnawialnej w produkcji energii ogółem jest w Polsce szacowany na 10%, a w zużyciu na około 7% (2010 rok).

4.3. (C) Certyfikacja gospodarki leśnej i wyrobów drzewnych w Polsce

W Polsce, certyfikaty w systemie FSC (*Forest Stewardship Council*) typu FM (*Forest Management*) posiadało w połowie 2012 roku 16 Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych i 3 Leśne Zakłady Doświadczalne – w Krynicy, Rogowie i Siemianowicach. Oznacza to, że certyfikacją w tym systemie objęte jest około 7,0 mln ha lasów, co stanowi 77% ich powierzchni w kraju. W relacji do lasów certyfikowanych w Europie jest to 10,5%, a w świecie – 4,5%.

Producenci wyrobów drzewnych od wielu lat uzyskują natomiast certyfikaty Kontroli Pochodzenia Produktu FSC-CoC (*FSC-Chain of Custody*) oznaczające, że produkcja wytwarzanych przez nich wyrobów oparta jest zgodnie z zasadami FSC na surowcu pochodzącym z „dobrze zarządzanych lasów”. W połowie 2012 roku tego typu certyfikatów było w Polsce 1172 (739 firmy i ich oddziały). Około 73% certyfikatów należało do firm o charakterze produkcyjnym (850 firm), a pozostałe posiadały firmy nieprodukcyjne – handlowe, usługowe (także poligraficzne), importowo-eksportowe, doradcze. Wśród firm produkcyjnych posiadających certyfikat FSC-CoC dominują producenci materiałów tartych i wyrobów małej architektury drewnianej (łącznie 362 certyfikaty, tj. 43%). Kolejną ważną grupą są producenci galanterii drzewnej (15%) i mebli (14%). W ogólnej liczbie certyfikowanych firm, 189 producentów (tj. 16%) posiada także certyfikat drewna kontrolowanego FSC-CW (*FSC-Controlled Wood*).

W Polsce przeprowadza się również certyfikację lasów w systemie PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*). W połowie 2012 roku w Polsce było 12 tego typu certyfikatów, w tym 6 miało charakter certyfikatu regionalnego (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi, Olsztynie, Pile, Szczecinku, Warszawie, Zielonej Górze) i 6 – certyfikatu grupowego (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku, Krakowie, Krośnie, Radomiu, Szczecinie i Toruniu). Powierzchnia lasów objętych tym systemem certyfikacji wynosi ponad 5 mln ha, a więc około 56% całkowitej ich powierzchni w kraju. W odniesieniu do powierzchni lasów certyfikowanych w tym systemie w Europie jest to 6%, a w świecie – 2%.

Producenci wyrobów drzewnych byli w połowie 2012 roku także posiadaczami 57 aktywnych certyfikatów Kontroli Pochodzenia Produktu (PEFC-CoC), w tym 44 to były certyfikaty indywidualne, a 3 grupowe. Ponad 56% certyfikatów (32) mają firmy o charakterze produkcyj-

nym. Wśród nich dominują producenci papieru i przetworów papierniczych (47%) oraz płyt drewnopochodnych (19%).

4.4. (D) Wyroby drzewne o wyższym stopniu przetworzenia

Wyroby drzewne o wyższym stopniu przetworzenia (jak: meble, materiały podłogowe, okna i drzwi, opakowania z drewna, przetwory papiernicze) mają coraz istotniejszy wpływ na kondycję polskiego sektora drzewnego ze względu na ich dużą wartość dodaną oraz znaczenie w handlu zagranicznym.

W 2011 roku w Polsce wyprodukowano meble o wartości 25,9 mld PLN (8,7 mld USD, 6,3 mld €). W relacji do roku poprzedniego oznaczało to realny wzrost produkcji mebli o ponad 11%. Meble z drewna (razem z częściami mebli, bez mebli do siedzenia przekształcalnych w miejsca do spania) stanowiły w tym 67%. Ponad 98% wyprodukowanych mebli trafiło na rynki zagraniczne (25,6 mld PLN, 8,7 mld USD, 6,3 mld €). Polskie meble eksportowano głównie na rynki państw Unii Europejskiej (Niemcy, Francja). W łącznej wartości ich eksportu - meble z drewna stanowiły 54% (13,8 mld PLN). Na polski rynek trafiły natomiast meble z importu o wartości 4 mld PLN (1,4 mld USD, 1 mld €), przede wszystkim z Niemiec i Chin. W 28% były to meble drewniane (1,1 mld PLN).

Wartość wytworzonych w 2011 roku w Polsce wyrobów stolarki budowlanej z drewna przekroczyła 6,2 mld PLN (2,1 mld \$, 1,5 mld €). Był to poziom o około 8% wyższy niż w 2010 roku (w cenach stałych). Wyprodukowano m. in. 1,9 mln m² mozaiki (było to jednak ponad 4% mniej niż w roku poprzednim), 45 mln m² laminowanych paneli podłogowych (wzrost o 15%) i 14,2 mln m² okien i drzwi (mniej o ponad 3% w relacji do 2010 roku). Wartość eksportu tej grupy wyrobów drzewnych wyniosła blisko 2,9 mld PLN (1 mld USD, 0,7 mld €, razem z prefabrykowanymi domami z drewna). Było to jednocześnie 46% ich produkcji. Do Polski sprowadzono natomiast wyroby stolarki budowlanej z drewna o wartości 0,4 mld PLN (0,1 mld USD, 0,1 mld €).

W 2011 roku wyprodukowano w Polsce opakowania z drewna o wartości 1,4 mld PLN (0,5 mld \$, 0,4 mld €). Oznaczało to wzrost w relacji do roku poprzedniego o prawie 20% (w cenach stałych). W tej grupie wyrobów dominowały palety (53,5 mln sztuk wobec 46,4 mln sztuk w 2010 roku). Wyeksportowano z Polski około 72% wartości produkcji opakowań drewnianych (1 mld PLN, 0,4 mld USD, 0,3 mld €). Do Polski sprowadzono natomiast opakowania z drewna o wartości 0,2 mld PLN (0,07 mld USD, 0,05 mld €).

Wartość wyprodukowanych w Polsce w 2011 roku wyrobów wtórnego przerobu papieru i tektury wyniosła 15,5 mld PLN (5,2 mld USD, 3,8 mld €). W stosunku do 2010 roku produkcja tych wyrobów wzrosła realnie o 7%. W jej strukturze, podobnie jak w latach wcześniejszych dominowały: papier i tektura faliste oraz opakowania z nich (59%) i artykuły dla gospodarstw domowych, toaletowe i sanitarne (26%). Na eksport przeznaczono 53% wartości produkcji tej grupy wyrobów (8,2 mld PLN, 2,8 mld \$, 2 mld €). W strukturze wartościowej eksportu wysoko przetworzonych wyrobów papierniczych dominują wyroby do celów domowych i sanitarnych (50%) oraz opakowania (23%). Do Polski sprowadzono natomiast przetwory papiernicze wartości 4,7 mld PLN (1,6 mld USD, 1,1 mld €). Były to przede wszystkim opakowania z papieru i tektury (43%) oraz wyroby do celów domowych i sanitarnych (35%).

4.5. (E) Rynek materiałów tartych iglastych

Produkcja iglastych materiałów tartych (bez półfabrykatów tartych) wyniosła w Polsce w 2011 roku prawie 4 mln m³. Była wyższa o około 5% niż w 2010 roku. Gatunki iglaste (głównie sosna) dominują na rynku materiałów tartych i stanowią ponad 89% ich łącznej produkcji. Z krajowej produkcji około 10% iglastych materiałów tartych (łącznie z półfabrykatami tartymi)

trafiło na rynki zagraniczne (380 tys. m³, w 2010 roku – 415 tys. m³). Ich eksport stanowił 80% eksportu materiałów tartych ogółem. W strukturze gatunkowej eksportu przeważa sosna. Do Polski sprowadzono natomiast 654 tys. m³ iglastych materiałów tartych (w 2010 było to 495 tys. m³). W relacji do poziomu produkcji było to prawie 17%. Gatunki iglaste (także głównie sosna) przeważają w dostawach na rynek krajowy materiałów tartych ogółem (stanowią 73% importu materiałów tartych ogółem).

Przewiduje się, że najbliższych latach produkcja iglastych materiałów tartych będzie wzrastała – do 4,1 mln m³ w 2012 roku i 4,2 mln m³ w 2013 roku. Również handel zagraniczny mogą w tym okresie charakteryzować tendencje wzrostowe. Dynamika eksportu iglastych materiałów tartych prawdopodobnie będzie jednak większa (w latach 2012-2013 średniorocznie 5%) niż ich importu (średniorocznie 2%-3%). Szacuje się, że w 2013 roku eksport wyniesie około 420 tys. m³, a ich import zwiększy się do 690 tys. m³.

4.6. (F) Rynek materiałów tartych liściastych

Produkcja liściastych materiałów tartych wzrosła w Polsce w 2011 roku do 476 tys. m³ i była o 5% wyższa niż w 2010 roku (bez półfabrykatów tartych). Na rynki zagraniczne trafiło 20% krajowej produkcji (95 tys. m³, łącznie z półfabrykatami tartymi). W strukturze gatunkowej eksportu liściastych materiałów tartych dominuje dąb. Import tych materiałów wzrósł natomiast w 2011 roku do poziomu 244 tys. m³, tj. o 11% w stosunku do roku poprzedniego. Było to jednocześnie 51% poziomu produkcji krajowej. W strukturze gatunkowej dostaw do Polski przeważały dąb i brzoza, a ponad 10% (25 tys. m³) stanowiły materiały tropikalne.

W latach 2012-2013 produkcja liściastych materiałów powinna rosnać – średniorocznie o około 1% (do 485 tys. m³ w 2013 roku). W handlu zagranicznym również przewiduje się wzrost dynamiki, jednak większy w imporcie niż w eksporcie. Eksport tarcicy liściastej w 2013 roku może wynieść 0,1 mln m³, a import 0,3 mln m³.

4.7. (G) Rynek płyt drewnopochodnych

Produkcja płyt drewnopochodnych wyniosła w Polsce w 2011 roku 8,4 mln m³ i była wyższa o prawie 3% niż w 2010 roku. Najwyższa dynamika przyrostu produkcji miała miejsce w wypadku płyt wiórowych i wyniosła około 5%. Podobnie jak w latach wcześniejszych, największy udział w strukturze produkcji płyt drewnopochodnych miały płyty wiórowe (59%, 4,9 mln m³) i płyty pilśniowe (36%, łącznie z płytami suchoformowanymi - 3 mln m³). Ponadto wyprodukowano 49 tys. m³ fornirów (łącznie z okleinami i oblogami) oraz 411 tys. m³ sklejek (łącznie z płytami stolarskimi i podobnymi płytami warstwowymi).

Na rynki zagraniczne skierowane zostało 2,1 mln m³ polskich płyt drewnopochodnych, tj. 25% krajowej produkcji (spadek wolumenu eksportu o 2% w relacji do roku poprzedniego). Najwięcej eksportowano płyt pilśniowych (65%, 1,4 mln m³) i płyt wiórowych (27%, 0,6 mln m³). Eksport sklejek wyniósł 141 tys. m³ (wzrósł o 6% w stosunku do 2010 roku), a fornirów – 16 tys. m³ (spadł o 11%).

Import płyt drewnopochodnych również uległ w 2011 roku zmniejszeniu o 8% w stosunku do 2010 roku. Stanowił jednocześnie 19% poziomu krajowej produkcji. Jedynie w przypadku sklejek (łącznie z płytami stolarskimi i podobnymi płytami warstwowymi) i płyt pilśniowych twardej odnotowano wzrost dostaw odpowiednio o 24% i 4% (odpowiednio 199 tys. m³ i 196 tys. m³). W strukturze sprowadzanych do Polski płyt drewnopochodnych występuje przewaga płyt wiórowych (62%, 1,0 mln m³) i płyt pilśniowych (23%, 0,4 mln m³).

Zakłada się, że w latach 2012-2013 produkcja płyt drewnopochodnych w Polsce powinna nadal rosnać – do około 8,5 mln m³. Przewiduje się m. in. wzrost produkcji płyt OSB (uruchomienie nowej linii produkcyjnej). Tendencja spadkowa produkcji może wystąpić jedynie w wy-

padku płyt pilśniowych twardych (powolny spadek ich produkcji obserwuje się już od kilku lat). Tendencje wzrostowe prawdopodobnie utrzymają się również w handlu zagranicznym. Eksport płyt drewnopochodnych może wzrosnąć do 2,2 mln m³ w 2013 roku, a ich import do 1,6 mln m³. Przewiduje się jedynie, że ze względu na systematycznie wzrastającą produkcję płyt pilśniowych suchofromowanych możliwy jest powolny spadek ich importu. Natomiast ze względu na potrzeby rynku krajowego może wystąpić ograniczenie eksportu fornirów.

4.8. (H) Rynek mas włóknistych oraz papieru i tektury

W ostatnich latach produkcja mas włóknistych w Polsce nie zmienia się w sposób istotny. W 2011 roku wyprodukowano 1,1 mln ton mas włóknistych i około 0,1 mln ton mas z włókien innych niż drewno i włókien z odzysku. Był to poziom podobny jak w latach wcześniejszych. Największe znaczenie na tym rynku ma celuloza. Jej produkcja stanowiła 81% produkcji mas włóknistych (bez mas z włókien innych niż drewno i włókien z odzysku), udział mas półchemicznych wynosił 17%, a ścieru drzewnego 2%. Także w wymianie zagranicznej masami włóknistymi utrzymały się dotychczasowe tendencje. W 2011 roku odnotowano wzrost importu o 6% (do 717 tys. ton z 679 w 2010 roku). W relacji do krajowej produkcji import stanowił 65%. Wzrósł również o 25% eksport mas włóknistych (do 38 tys. ton z 30 tys. ton w 2010 roku). Stanowił jednak tylko 3% wielkości produkcji.

W 2011 roku o prawie 2% wzrosła także produkcja papieru i tektury (do 3,8 mln ton z 3,7 mln ton w 2010 roku). W jej strukturze asortymentowej przeważają papiery opakowaniowe (65%, 2,4 mln ton) i papiery do celów graficznych (23%, 0,9 mln ton). Na rynki zagraniczne trafiło 52% krajowej produkcji papieru i tektury (2 mln ton), o 1% więcej niż rok wcześniej. Eksportuje się przede wszystkim papiery opakowaniowe i papiery do celów graficznych, w tym głównie papier bezdrzewny. Na polski rynek sprowadzono natomiast 3,1 mln ton papieru i tektury i była to wielkość podobna jak w roku poprzednim. W relacji do produkcji import stanowił 83%. W strukturze importu przeważały papiery opakowaniowe i papier graficzny.

Szacuje się, że w latach 2012-2013 produkcja mas włóknistych pozostanie na poziomie zbliżonym do lat poprzednich. Ze względu na przewidywany wzrost popytu krajowego prawdopodobny jest dalszy wzrost importu i utrzymanie lub spadek (i tak stosunkowo niewielkiego) eksportu mas włóknistych. Wzrastać powinna natomiast produkcja papieru i tektury – o 4% do 2013 roku (do poziomu 3,9 mln ton). Tendencja wzrostowa powinna charakteryzować także eksport i import papieru i tektury. Przewiduje się, że w 2013 roku eksport osiągnie poziom 2 mln ton (wzrost w stosunku do 2011 roku o 4%), a import – 3,3 mln ton (wzrost o 4% w relacji do 2011 roku).

4.9. (I) Rynek emisji CO₂ w sektorze drzewnym

Rozwiązania proponowane w energetycznej mapie drogowej Unii Europejskiej do 2050 roku, które zakładają m. in.: redukcję emisji CO₂ do 2030 roku - o 40% w porównaniu z 1990 rokiem, do 2040 roku – o 60%, a do 2050 roku – o 80% mają dotyczyć również Polski jako kraju członkowskiego Wspólnoty, a więc i polskiego sektora drzewnego. Specyficzna sytuacja Polski w kwestii redukcji emisji CO₂ związana jest ze strukturą wykorzystywanych w kraju nośników energii. W energetycznej mapie drogowej Unii Europejskiej zakłada się bowiem, że do 2050 roku udział energii produkowanej z węgla w całej Wspólnocie będzie radykalnie się zmniejszał. Obecnie w Polsce z tego paliwa wytwarzane jest nadal ponad 90% energii. Od 1990 roku Polska zmniejszyła poziom emisji CO₂ o 17%, podczas gdy w tym czasie niektóre kraje unijne zdołały obniżyć emisję dwutlenku węgla nawet o 40%. Wśród możliwości systematycznego ograniczania ilości gazów cieplarnianych w Polsce wskazuje się działania związane m. in. z gospodarką leśną, polegające głównie na stałym zwiększaniu powierzchni leśnej, wprowadzaniu gatunków

drzew szybkorosnących, zabiegach hodowlanych zwiększających zapas drewna na pniu. Coraz silniej podkreśla się również konieczność wydłużania cyklu życia wyrobów drzewnych i ich recyklingu.

Polski rynek Uprawnień do Emisji (funkcjonujący od 2006 roku) jest integralną częścią krajowego i europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji CO₂. Rynek ten obejmuje instalacje uczestniczące w europejskim systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ i wszystkie podmioty zainteresowane ich obrotem. Obecnie prowadzone są w kraju dyskusje i konsultacje dotyczące celu na jaki mogą być przeznaczone środki finansowe pozyskane przez budżet w drodze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ w latach 2012-2020. Zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej, kraj członkowski ma dowolność w gospodarowaniu połową środków z wpływów z tytułu handlu emisjami. Dotychczasowe propozycje dotyczyły zagospodarowania ich w energooszczędności, m.in. na wsparcie ekologicznych i innowacyjnych inwestycji obniżających emisję CO₂ nie tylko w przemyśle, ale również w gospodarstwach domowych. Te środki finansowe mogłyby znaleźć zastosowanie również jako dopłaty do kredytów na budowę energooszczędnych budynków, zakupu ekologicznych samochodów, łódówek itp.

Polska przygotowuje się ponadto do stosowania od 2013 r. nowych przepisów dotyczących monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, a więc również stosowania dla potrzeb tego systemu nowej definicji biomasy.

5. (J) Innowacyjne produkty drzewne

W polskim sektorze drzewnym innowacje mają głównie charakter techniczno-technologiczny i dotyczą przede wszystkim zmian w strukturach materiałowych wyrobów, przy czym priorytetem jest uzyskanie produktów o nowych i udoskonalonych właściwościach. Większość produktów ma ulepszone cechy, takie jak: wytrzymałość, odporność na czynniki zewnętrzne, właściwości izolacyjne, łatwość montażu i walory użytkowe, bezpieczeństwo, zgodność z zasadami ekologii i estetyki. Nowe technologie zwiększają wytrzymałość produktów, ich twardość i stabilność, zmniejszają podatność na wpływ warunków zewnętrznych. Nowoczesne materiały drzewne są bardziej odporne na ścieranie, ogień, środki chemiczne, wilgoć, a także na czynniki biologiczne i czynniki trudne do przewidzenia (np. warunki klimatyczne). Mają też zwiększone termiczne oraz akustyczne właściwości izolacyjne. Stosowane rozwiązania techniczne ułatwiają montaż i użytkowanie produktów drzewnych (m. in. dzięki zastosowaniu lżejszych materiałów lub możliwości montażu bez użycia kleju). Stale zwiększa się stopień bezpieczeństwa wyrobów finalnych i podnosi poziom ekologiczności procesów produkcyjnych i produktów drzewnych. Poszerza się dotychczasowy zakres zastosowań materiałów i wyrobów drzewnych (np. materiały podłogowe nowej generacji, pozwalające na ich zastosowanie w systemach podłóg podgrzewanych). Nasilającym się trendem jest też zastępowanie tradycyjnych materiałów drzewnych nowoczesnymi materiałami drzewnymi o udoskonalonych właściwościach (lub w połączeniu z innymi surowcami).

Główne nowe trendy w innowacyjności technologii oraz materiałach i wyrobach to:

- nasilanie się zjawiska zastępowania materiałów drzewnych litych materiałami drewnopochodnymi (z drewna rozdrobnionego i rozwłóknionego), a także specjalnymi materiałami papierniczymi (tektura falista do produkcji elementów konstrukcyjnych dla budownictwa),
- zwiększanie udziału materiałów drzewnych i papierniczych o wyższym stopniu uszlachetnienia (np. poprzez pokrywanie ich powierzchni różnymi rodzajami powłok - syntetycznymi, naturalnymi, biodegradowalnymi),
- wzrost znaczenia materiałów modyfikowanych (np. przez wprowadzenie w ich struktu-

ry różnego rodzaju i za pomocą różnych technologii środków chemicznych, poprawiających m.in. ich właściwości wytrzymałościowe, odporność na czynniki biotyczne i abiotyczne, procesy starzenia się lub przez tworzenie nowych kompozytów w wyniku kombinacji różnych materiałów drzewnych z materiałami nie drzewnymi (tworzywa sztuczne, metale, szkło).

Generalnie, jakość i nowoczesność większości materiałów i wyrobów drzewnych jest co najmniej na średnim poziomie europejskim, a część reprezentuje poziom światowy.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011
	zmiany w stosunku do roku poprzedniego w %						
Produkt krajowy brutto	107,0	104,3	103,6	105,1	101,6	103,9	104,3
Produkcja sprzedana przemysłu	109,7	106,7	103,7	103,6	95,5	109,0	107,5
Produkcja budowlano-montażowa	108,1	101,4	108,0	112,1	105,1	104,6	112,4
Mieszkania oddane do użytku	88,2	107,1	105,5	123,6	96,9	84,9	96,4
Mieszkania w budowie	105,5	105,7	98,7	101,4	97,5	103,3	104,5
Zatrudnienie przeciętne							
- ogółem	102,8	97,1	101,7	105,0	99,2	99,8	100,9
- w sektorze przedsiębiorstw	101,0	96,7	101,9	104,8	98,8	100,8	103,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w końcu roku) ¹	14,9	15,1	17,6	9,5	12,1	12,4	12,5
Miesięczne realne wynagrodzenia brutto							
- ogółem	102,8	101,0	101,8	105,9	102,0	101,4	101,2
- w sektorze przedsiębiorstw	103,2	101,3	101,2	106,1	101,1	100,8	100,9
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych (inflacja)	127,8	110,1	102,1	104,2	103,5	102,6	104,3
Nakłady inwestycyjne	117,1	101,4	107,7	110,7	99,2	100,2	109,4
Handel zagraniczny							
mln PLN, ceny bieżące							
Eksport	55515,1	137908,7	288780,8	405383,1	423485,4	481058,2	558739,0
Import	70502,3	213071,8	328192,0	497028,3	463382,6	536220,6	623372,7
Saldo (eksport – import)	-14987,2	-75163,1	-39411,2	-91645,2	-39897,2	-55162,4	-64633,7
mln USD, ceny bieżące							
Eksport	22894,9	31651,3	89378,1	171859,9	136720,3	159757,6	190247,5
Import	29049,7	48940,2	101538,8	210478,5	149569,8	178062,9	212330,9
Saldo (eksport – import)	-6154,8	-17288,9	-12160,7	-38618,6	-12849,5	-18305,3	-22083,4
mln EUR, ceny bieżące							
Eksport	-	34373,4	71423,5	116243,8	98274,5	120373,1	136693,9
Import	-	53084,8	81169,7	142447,9	107528,9	134188,4	152568,4
Saldo (eksport – import)	-	-18711,2	-9746,2	-26204,1	-9254,4	-13815,3	-15874,5

¹ udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo

2. Statement on the wood market review and prospects

- General economic trends affecting the forest and forest industries sector
- Policy measures taken in Poland over the past 18 months, which might have a bearing on trade and markets of forest products or forest management
- Market drivers
- Developments in forest products markets sectors
 - Wood raw materials
 - Wood energy, with a focus on government policies promoting wood energy
 - Certified forest products
 - Value-added wood products
 - Sawn softwood
 - Sawn hardwood
 - Wood-based panels
 - Pulp and paper
 - Carbon markets in the forest sector
 - Innovative wood products

Table: Economic indicators

STATEMENT ON THE WOOD MARKET REVIEW AND PROSPECTS

1. GENERAL ECONOMIC TRENDS AFFECTING THE FOREST AND FOREST INDUSTRIES SECTOR

In Poland the year 2011 was another year of restoring the potential of the economy after a slowdown in 2009. The actual economic growth rate was 4.3% in this period. However, the growth in GDP was smaller than in the previous year (by 0.4 basis points compared to 2.3 basis points in 2010).

The main determinants of the GDP growth were investments and domestic demand, including mainly individual consumption expenditure (an increase by, respectively, 9.4%, 3.6%, and 3.1%). Export also had a positive effect on economic growth. A significant increase (by more than 60%) in foreign direct investments, which in 2011 amounted to €10.9 billion (in 2010 they equalled €6.7 billion), was also of great importance. Nevertheless, due to the instability of economic situation in the world, it is forecasted that in the years to come the dynamics of the economic growth in Poland will decrease. It is anticipated that in the period 2012-2013 the GDP growth rate will not exceed 3% (it is estimated to be 2%-2.5%; in the first half of 2012 it was 2.9%). In this period domestic demand may grow at a rate of, respectively, 1.7%, whereas the investment dynamics will visibly drop to less than 2% in 2012 and 0.8% in 2013.

The situation in construction industry has a great bearing on the condition of the forestry-wood sector in Poland. In 2011 construction and assembly production increased by 12.4% (compared to 4.6% in 2010). However, again, there was a 3.6% drop in the number of dwellings completed (compared to a 15.1% drop in 2010), while the number of dwellings under construction and construction permits concerning new dwellings increased by, respectively, 4.5% and 5.2%. It is forecasted that in 2012 the dynamics of construction and assembly production will slow down to approximately 7% (and this will mainly be continuation of the investment projects connected with the Euro 2012 and investments co-financed by the European Union funds). Relatively good results of housing construction obtained in the first half of 2012 (an increase by approximately 25% in relation to corresponding period of the previous year) also suggest that this year the number of dwellings completed should continue to be at a level similar to the level of the previous year. On the other hand, the situation in the second half of 2012 indicates a probable strong deterioration of the results of construction in 2013.

In 2011 the economic prosperity was also noticed in industry. Sold production of industry increased by 7.5% compared to the previous year (in fixed prices; nevertheless, in 2010 it was 9%). Sold production of the wood sector increased as well and amounted to more than PLN 90 billion (€ 21.9 billion). A high production dynamics was recorded for the furniture industry (18.2% increase) and the pulp and paper industry, where the growth was 7.2%, whereas an increase in the wood industry was less than 1%. In 2011 the share of the wood industries within total sold production of industry was almost 8%, and within manufacturing over 9%. It is assumed that in the near future the dynamics of sold production will be lower than in previous years. In 2012 it will probably be approximately 3%-4% (in the first half sold production of industry increased by 3.8%, in fixed prices, compared to corresponding period of the previous year, and sold production of manufacturing by 4.4%).

The positive changes which occurred in 2011 in economy were not observed on the labour market. It was another year of an increase in the registered unemployment rate, which reached 12.5% at the end of the year (i.e. the rate was higher by 0.1 basis points than at the end of the previous year). However, similarly to 2010, the number of the employed in national economy

increased by 1%, and the number of the employed in the enterprise sector by 3.2%. An average employment in the wood sector also rose by approximately 1% (to 309 thou. people). An employment increase was observed primarily in the pulp and paper industry (5%) and the furniture industry (1.4%), whereas in the wood industry the number of the employed decreased by almost 2%. The share of the wood sector within total number of the employed in industry remained at a level similar to levels recorded in previous years and was 11%, and within manufacturing it was almost 14%. The employment in forestry remained at a level similar to a level of the previous year and amounted to 37.7 thou. people. In the near future no improvement of situation on the labour market is anticipated, both in terms of an increase in the number of the employed and a decrease in the number of the unemployed (the registered unemployment rate at the end of 2013 – 13%). Nevertheless, situation on the labour market will strongly depend on situation of the Polish economy in its entirety, which is to a large extent determined by economic situation in the European Union states and in the world.

In 2011 foreign trade recorded an increase in turnover both in exports (PLN 559 billion, \$ 190 billion, €137 billion) and imports (PLN 623 billion, \$ 212 billion, €153 billion). In fixed prices this increase amounted to, respectively, 7.5% and 5.5%. The negative balance of foreign trade recorded an increase as well and equalled PLN 64.6 billion (\$ -22.1 billion and €-15.9 billion). Approximately 78% of the value of Polish product exports was supplied to the markets of the European Union states, and the value of imports from this area amounted to almost 60% of total imports value. It is forecasted that in the period 2012-2013 export dynamics will be higher than import dynamics (in this period exports may actually rise by 3% and 4%, respectively, and imports by 1.3% and 2.8%, respectively). Wood products account for 9% of Polish exports (82% to the European Union) and 4% of imports (81% from the European Union). Unlike situation in the entire Polish foreign trade, the balance of export and import of wood products is positive (their export exceeds import).

In 2011 price index of consumer goods and services was 4.3%, i.e. 1.7 basis points higher than in the previous year. A price increase concerned mainly food and goods and services connected with use of dwellings and with transport (in the first place fuels). It is anticipated that in 2012 the inflation rate will drop to approximately 4%, and in 2013 to 2.7% (assuming that prices on the raw material markets stabilize).

It is believed that in the near future the rate of economic growth in Poland will mainly depend on domestic demand and situation on international markets. The forecasted slowdown of the European Union economies is the factor that in particular does not raise optimism, especially the possible recession in the euro zone.

2. POLICY MEASURES TAKEN IN POLAND OVER THE PAST 18 MONTHS, WHICH MIGHT HAVE A BEARING ON TRADE AND MARKETS OF FOREST PRODUCTS OR FOREST MANAGEMENT

The lingering, uncertain situation on the global markets is the reason why currently state policy primarily aims at creating conditions for sustainable development of Poland and maintaining macroeconomic stability of economy. Taken actions are in line with the priorities set in the strategy “Europe 2020”, which are contained in the update of the “National Programme of Reforms 2012-2013” adopted in April 2012. These actions mainly aim for continuation of fiscal consolidation, an increase in vocational activity of society, an improvement in business conditions, and a growth in innovativeness of economy, as well as streamlining of privatization processes and making them more effective. These overriding goals of the state policy, as well as actions which are currently taken to attain them, regard also the forestry-wood sector and have a

bearing on its operation and economic situation.

The strategy of fiscal consolidation is to lead to systematic increase in the balance of public finances and their institutional reinforcement, while simultaneously a potentially negative influence of public demand reduction on the economic growth of Poland is minimised. At the same time, execution of these actions is to help Poland deliver on its commitments undertaken when it agreed to the Euro Plus Pack (a package of economic instruments reinforcing the common currency, i.e. euro, and its stability).

Actions aimed at, among others, an increase in profitability of work through rationalisation of the system of social allowances and benefits are to help to increase vocational activity of society. To attain the set goals it was necessary to carry out a reform of the pension system (the work on this reform started in 2011). The reform assumes that starting from 2013 the retirement age of men and women will be gradually raised and levelled at 67 (hitherto the age for women was 60, and for men 65). The process is to finish in 2040. A broader access to professions which are legally regulated (such as barrister, solicitor, debt collector, notary public, tour guide) is another way to increase vocational activity. It is planned that broadening the access will be a three-phase process: the first phase concerns broadening access to 49 professions, and the other two to approximately 200.

Currently the actions for improvement of business conditions are aimed at streamlining of the effective procedures and reduction of administrative and reporting burdens. The amelioration of the quality of economic regulations (their simplification and adaptation for modern economy) and better coordination of innovation and pro-export policies are to contribute to innovativeness enhancement. It is planned that the results of the finished project entitled "Technology foresight of industry in Poland – Insight 2030", whose goal was to identify key technologies and areas of strategic importance for the Polish industry and which simultaneously are priority for its development in the near future, will be implemented in economic practice. The planned actions also take into consideration implementation of the TOP 500 Innovators Programme, whose aim is to raise qualification of scientists and the personnel of technology transfer centres.

The enhancement of the effectiveness of privatisation processes is to be accompanied by systematic limitation of the role of state in economy. The actions that are currently taken within this area are to accelerate the development and modernisation of companies and strengthen their, and the entire economy's, competitive position on domestic market and foreign markets.

Moreover, currently in Poland a legislative process, whose aim is to put in order the legal system concerning power and gas grids, investment in new grids and repairs of the existing, is under way. The actions aimed at determination of possibilities of increasing the energy safety of Poland through future use of available resources of schistose gas have also been taken.

Due to deterioration of economic situation in Europe, especially in the euro zone, the former strategy of Poland's integration with these states was supplemented with another element, so-called the fourth pillar. Thus, the instruments ensuring maintenance of fiscal discipline and smooth operation in the currency zone were extended by instruments aimed at stabilisation of situation in the euro zone, and especially at its institutional strengthening. This was expressed in the "National plan for adoption of the euro" drawn up in 2011.

3. MARKET DRIVERS

Operation of every market, including the wood market, is directly and indirectly affected by business conditions. Currently in Poland a draft of the third so-called deregulation act is drawn up as part of continuation of actions connected with removal of barriers to entrepreneurship development. New regulations simplifying the tax and fiscal laws are to serve primarily the

improvement of financial liquidity of companies. The labour law (the right to enter into agreements on common employment of staff and proportional distribution of costs) and the competitive tendering law (granting the entrepreneurs the right to draw interpretation of regulations concerning their procedural eligibility) are changed as well.

The wood market in Poland relatively strongly depends on the development of construction, which is a direct consumer of wood materials and creator of demand for finished wood products. However, it is forecasted that in 2013 the stimulating influence that construction has on the wood sector may be considerably weakened, mainly due to anticipated slowdown in the development of the entire economy, including primarily a reduction in investments (despite relatively good results of construction until mid 2012).

The wood market in Poland is also directly affected by the effective wood sales system. Currently a draft of changes that are to come into force from 2013 is consulted. These changes mainly concern introduction by the State Forests National Forest Holding (which delivers 94% of wood in Poland) long-term wood purchase contracts for all industrial consumers (this regards 70% of the wood volume; the remaining 30% of the wood raw material volume is to be sold through system auctions organised every six months on the forestry-wood portal “www.e-drewno.pl”).

The fast development of new organisational forms, which are a platform for overcoming developmental limitations (resulting from, among others, the availability of wood raw material and capital, as well as from the fragmented structure of industry), is also a positive phenomenon on the wood market in Poland. More and more often wood companies make use of the idea of clustering, which facilitates close and multiplanar cooperation between companies, scientific and research institutions, and consumers of wood products.

Innovativeness as well as the scientific and technical development in the forestry-wood sector is also supported by the Polish Technology Platform for the Forestry and Wood Sector (coordinated by the Wood Technology Institute in Poznan), which cooperates with all stakeholders interested in stable and sustainable development of the sector.

The possibility of co-financing the development of economy from the European Union funds still has a stimulating effect on it. It is estimated that in the period 2009-2012 means from these funds accelerated the rate of economic development of Poland by 0.8-2.3 basis points. However, it is forecasted that in the near future their influence on economy will decrease. As soon as in 2013 the EU funds will no longer be a stabilizer of economic situation and may increase the GDP dynamics by only 0.2 basis points. In the wood sector the EU funds have been of special importance for: innovative and sustainable development of the market in wood biomass for energy purposes, increase in scale of use of wood from industrial and post-consumer waste, sustainable management of the environment etc. Poland is also the greatest beneficiary of the Norwegian aid intended for 15 out of 27 European Union states. It is estimated that Poland will receive approximately €580 M altogether from the Norwegian Financial Mechanism and the Financial Mechanism of the European Economic Area. Within the framework of regional initiatives €9.5 M is intended for reduction of disparities, and €43.3 M for cooperation at research.

4. DEVELOPMENTS IN FOREST PRODUCTS MARKETS SECTORS

4.1. (A) Wood raw materials

In 2011 in Poland 37.2 M m³ of roundwood was harvested and it was approximately 5% more than in the previous year. 87% of total removals was industrial wood (32.2 M m³). The removals of softwood and hardwood increased, respectively, by 3%, i.e. to 27.4 M m³, and 9%,

i.e. to 9.8 M m³. The wood from public forests accounted for almost 96% of harvested roundwood (35.5 M m³), and most of it originated from state forests (94%). The structure of harvested wood was dominated by merchantable bole (94%, 34.9 M m³). 16 M m³ of pulpwood (almost 50% of wood for manufacturing) and 14.7 M m³ of sawnlogs and veneer logs (46%) was harvested. The removals of fuelwood also increased to 5 M m³ (from 4.1 M m³ in 2010).

In 2011 the dynamics of foreign trade in roundwood increased. Poland exported 1.9 M m³ of wood, i.e. 10% more than in the previous year (5% of the harvest volume). Approximately 95% of exports was wood intended for production purposes (1.8 M m³). The structure of this wood was dominated by softwood (89%), mainly pine. It was both pulpwood (58% of industrial softwood supplies) and sawnlogs and veneer logs (42%). Only 0.2 M m³ of hardwood was exported (sawnlogs accounted for 60% of it), and beech was the dominant species. On the other hand, exports of fuelwood decreased to 101 thou. m³ from 149 thou. in 2010 (by 32%).

A relatively high growth dynamics characterised imports of roundwood. In 2011 almost 3.5 M m³ of foreign roundwood was imported to the Polish market (i.e. almost 49% more than in the previous year). In relation to harvest, roundwood imports amounted to more than 9%. Basically Poland imported only wood for production purposes, for imports of fuelwood amounted to 31 thou. m³ (and it was 12% less than in 2010). The structure of imported industrial wood was dominated by hardwood species (51%), primarily birch and poplar. For the most part it was pulpwood (48% of imported industrial hardwood). The supplies of softwood were also dominated by pulpwood (91% of supplies), mainly pine.

It is forecasted that in the next years wood harvest will still grow, probably to 38.1 M m³ in 2012 and 38.9 M m³ in 2013 (i.e. by more than 2% per annum). For the most part it will be wood for industrial purposes (over 86%). The harvest of fuelwood may increase to 5.4 M m³ in 2013. As regards foreign trade, an increase in both wood imports and exports is assumed. And as hitherto, it will mainly be wood for industrial purposes. However, in the near future the dynamics of foreign trade will depend on economic situation in Poland and countries which are Poland's main partners as regards wood trade.

4.2. (B) Wood energy, with a focus on government policies promoting wood energy

In 2012 Poland was an active participant of the discussion concerning final version of "Conclusion on Energy. European Council". The "Energy Action Plan 2050" ("Energy Roadmap 2050 – ERM2050"), published by the European Commission in December 2011, was the basis for drawing up a draft of the Conclusion. Poland supported the development of energy infrastructure, increase in energy efficiency and energy-saving, as well as the development of renewable energy sources. It stemmed from the belief that energy efficiency is the basis for a long-term energy and climate policy, and at the same time contributes to reduction in greenhouse gases emission in the most effective way. Still, until now Poland has not adopted the Conclusion on the Roadmap 2050 due to some of the regulations contained therein, which may have a negative influence on the long-term economic development of Poland (until a global understanding is reached on the climate issues, including the world's most developed countries).

The ongoing legislative process concerning renewable energy sources is of special importance for the wood biomass market in Poland. A draft, which is currently under consultation, defines basic concepts in this area such as biomass, bioliquids etc. It assumes keeping the system of so-called green certificates; however, the obligation to purchase energy from renewable sources is to be abolished (with the exception of micro-installations, i.e. installations of electric power up to 40 kW or heat or cooling power up to 70 kW, and in the case of agricultural biogas up to 100 kW and 130 kW, respectively). The planned support for investments in the area of renewable energy sources will be based on a system of corrective coefficients that are set every

three years. The taken actions are also to help increase the consumption of energy from renewable sources other than biomass, and eventually build a stable and safe electric power system for Poland. The proposed legal regulations also facilitate building of micro-installations, i.e. they abolish the obligation to gain concession. The draft of the act on renewable energy sources is part of a package of energy acts, which are currently modified in Poland (together with the gas law and the energy law).

The latest changes in Polish legislation are also the reason why in the next years combustion of biomass from forest waste and residues from forest production, as well as from wood waste originating from wood processing industries will be more and more limited. This biomass is to be replaced by biomass from energy crops or residues from agricultural production and the industry processing the products thereof. The new legal regulations, which have already been notified by the European Commission, introduce significant changes on the biomass market, for they direct the main consumers of biomass primarily to agricultural producers instead of the producers within the forestry-wood sector.

In Poland the share of renewable energy generation within total energy production is estimated to be 10%, and within consumption to be approximately 7% (2010).

4.3. (C) Certified forest products

In mid 2012 in Poland the FSC (*Forest Stewardship Council*) system certificates of the FM type (*Forest Management*) were held by 16 State Forests Regional Directorates and 3 Forest Experimental Stations (in Krynica, Rogów, and Siemianowice), meaning that approximately 7.0 M hectares of forests, which amount to 77% of their area in Poland, is encompassed by certification within this system. In relation to forests certified in Europe it is 10.5%, and in the world – 4.5%.

On the other hand, the producers of wood products have obtained the FSC-CoC (FSC – *Chain of Custody*) certificates of product origin control for many years. These certificates mean that the production of products manufactured by these producers is based on raw material originating from “well managed forests”, which is in line with the FSC principles. In mid 2012 there were 1172 certificates of this type in Poland (739 companies and their branches). Approximately 73% of the certificates belonged to production companies (850 companies), and the rest was held by non-production companies, i.e. operating in trade, service (also printing), import and export, and by consultancies. The production companies holding the FSC-CoC certificates are dominated by the producers of sawnwood and wooden garden products (362 certificates in total, i.e. 43%). The next important group is made up of wooden accessories producers (15%) and furniture producers (14%). In total number of certified companies 189 manufacturers (i.e. 16%) also hold the FSC-CW (*FSC-Controlled Wood*) certificates.

The certification of forests within the PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*) system is also carried out in Poland. In mid 2012 in Poland there were 12 certificates of this type, of which 6 were regional certificates (State Forests Regional Directorates in: Łódź, Olsztyn, Piła, Szczecinek, Warszawa, and Zielona Góra), and 6 group certificates (State Forests Regional Directorates in: Białystok, Kraków, Krosno, Radom, Szczecin, and Toruń). The area of forests encompassed by this certification system is more than 5 M hectares, thus approximately 56% of total forest area in Poland. In relation to the area of forests certified within this system in Europe it is 6%, and in the world – 2%.

In mid 2012 the producers of wood products also held 57 active PEFC-CoC certificates of product origin control, of which 44 were individual certificates, and 3 group certificates. More than 56% of the certificates (32) are held by production companies. This group is dominated by paper and paper products manufacturers (47%) and wood-based panel producers (19%).

4.4. (D) Value-added wood products

Value-added wood products (such as furniture, flooring materials, windows and doors, wooden packaging, and paper products) have more and more significant influence on condition of the Polish wood sector due to their high added value and importance for foreign trade.

In 2011 in Poland furniture of a value of PLN 25.9 billion (USD 8.7 billion, €6.3 billion) was produced. In relation to the previous year it meant a real increase in furniture production by more than 11%. The furniture of wood (including furniture elements, excluding furniture for seating convertible into beds) accounted for 67% of it. More than 98% of manufactured furniture was exported (PLN 25.6 billion, USD 8.7 billion, €6.3 billion). Polish furniture was mainly exported to the European Union markets (Germany, France). In total value of furniture exports, furniture of wood accounted for 54% (PLN 13.8 billion). On the other hand, Poland imported furniture of a value of PLN 4 billion (USD 1.4 billion, €1 billion), primarily from Germany and China. Wooden furniture accounted for 28% of it (PLN 1.1 billion).

The value of builder's carpentry and joinery products of wood manufactured in Poland in 2011 exceeded PLN 6.2 billion (USD 2.1 billion, €1.5 billion), and it was a level approximately 8% higher than in 2010 (in fixed prices). Amongst manufactured products was 1.9 M m² of inlay (however, it was more than 4% less than in the previous year), 45 M m² of laminated floor panels (a 15% increase), and 14.2 M m² of windows and doors (more than 3% less in relation to 2010). The value of exports of this group of wood products amounted to almost PLN 2.9 billion (USD 1 billion USD, €0.7 billion; including prefabricated wooden houses). At the same time, it was 46% of their production. On the other hand, Poland imported builder's carpentry and joinery products of wood of a value of PLN 0.4 billion (USD 0.1 billion, €0.1 billion).

In 2011 wooden packaging of a value of PLN 1.4 billion (USD 0.5 billion, €0.4 billion) was produced in Poland, meaning an almost 20% increase (in fixed prices) in relation to the previous year. This group of products was dominated by pallets (53.5 M pieces compared to 46.4 M pieces in 2010). Poland exported approximately 72% of the value of wooden packaging production (PLN 1 billion, USD 0.4 billion, €0.3 billion), and imported wooden packaging of a value of PLN 0.2 billion (USD 0.07 billion, €0.05 billion).

The value of secondary paper and paperboard products manufactured in Poland in 2011 equalled PLN 15.5 billion (USD 5.2 billion, €3.8 billion). In relation to 2010 manufacture of these products recorded a real increase of 7%. The structure of this production was, similarly to previous years, dominated by corrugated paper and paperboard and packaging made of them (59%), and household products, toilet and sanitary (26%). 53% of the value of production of this group of products was exported (PLN 8.2 billion, USD 2.8 billion, €2 billion). The value structure of exports of value-added paper products is dominated by sanitary and household products (50%) and packaging (23%). On the other hand, Poland imported paper products of a value of PLN 4.7 billion (USD 1.6 billion, €1.1 billion), amongst which there was primarily packaging of paper and paperboard (43%) and sanitary and household products (35%).

4.5. (E) Sawn softwood

In 2011 in Poland production of sawn softwood (without sawn semi-products) amounted to almost 4 M m³ and was approximately 5% higher than in 2010. The sawnwood market is dominated by coniferous species (mainly pine), which amount to more than 89% of total sawnwood production. Approximately 10% of domestic production of sawn softwood was exported to foreign markets (380 thou. m³; 415 thou. m³ in 2010). Exports of sawn softwood accounted for 80% of total exports of sawnwood. The species structure of exports is dominated by pine. On the other hand, Poland imported 654 thou. m³ of sawn softwood (495 thou. m³ in 2010). In relation to the production volume it was almost 17%. Coniferous species (also mainly pine) dominate

total supplies of sawnwood to domestic market (they account for 73% of total imports of sawnwood).

It is forecasted that in the near future production of sawn softwood will increase – to 4.1 M m³ in 2012 and 4.2 M m³ in 2013. In this period foreign trade may also be characterised by upward trends. However, the dynamics of sawn softwood exports will probably be higher (in the period 2012-2013 5% per annum) than of its imports (2%-3% per annum). It is estimated that in 2013 exports will amount to approximately 420 thou. m³, and imports will increase to 690 thou. m³.

4.6. (F) Sawn hardwood

In 2011 in Poland production of sawn hardwood increased to 476 thou. m³ and was 5% higher than in 2010 (without sawn semi-products). 20% of domestic production was exported to foreign markets (95 thou. m³, including sawn semi-products). The species structure of sawn hardwood exports is dominated by oak. On the other hand, in 2011 imports of sawn hardwood increased to a level of 244 thou. m³, i.e. by 11% in relation to the previous year. At the same time, it was 51% of domestic production volume. The species structure of imports to Poland was dominated by oak and birch, and sawn tropical wood accounted for more than 10% (25 thou. m³).

In the period 2012-2013 production of sawn hardwood should increase – by approximately 1% per annum (to 485 thou. m³ in 2013). An increase in dynamics is also forecasted in the case of foreign trade; however, the increase is anticipated to be higher for imports than for exports. In 2013 exports of sawn hardwood may amount to 0.1 M m³, and imports 0.3 M m³.

4.7. (G) Wood-based panels

In 2011 in Poland production of wood-based panels amounted to 8.4 M m³ and was almost 3% higher than in 2010. The highest dynamics of production growth was recorded in the case of particleboards and amounted to approximately 5%. Like in previous years, the structure of wood-based panel production was dominated by particleboards (59%, 4.9 M m³) and fibreboards (36%, including dry-process boards – 3 M m³). Moreover, 49 thou. m³ of veneers and 411 thou. m³ of plywood was manufactured.

2.1 M m³ of Polish wood-based panels was exported, i.e. 25% of domestic production (a 2% drop in exports volume in relation to the previous year). The greatest exported volumes were fibreboards (65%, 1.4 M m³) and particleboards (27%, 0.6 M m³). Plywood exports amounted to 141 thou. m³ (i.e. increased by 6% in relation to 2010) and veneer exports to 16 thou. m³ (an 11% drop).

In 2011 also wood-based panel imports decreased by 8% in relation to 2010. At the same time it amounted to 19% of domestic production. Only in the case of plywood and hardboards, respectively, a 24% and a 4% increase in supplies was recorded (respectively, 199 thou. m³ and 196 thou. m³). The structure of wood-based panels imported to Poland was dominated by particleboards (62%, 1.0 M m³) and fibreboards (23%, 0.4 M m³).

It is assumed that in the period 2012-2013 production of wood-base panels in Poland should continue to grow – to approximately 8.5 M m³. Amongst other things, an increase in OSB production is anticipated (launching of a new production line). A downward trend in production may occur only in the case of hardboards (a slow drop in their production has already been observed for a few years). Upward trends will also probably continue in foreign trade. Exports of wood-based panels may increase to 2.2 M m³ in 2013, and their imports to 1.6 M m³. However, it is forecasted that due to systematically growing production of dry-process fibreboards, a slow

drop in their imports is possible. On the other hand, due to the needs of domestic market, veneers exports may be limited.

4.8. (H) Pulp and paper

Over recent years production of wood pulp in Poland has not changed significantly. In 2011 1.1 M tonnes of wood pulp and approximately 0.1 M tonnes of pulp from fibres other than wood and recycled fibres was manufactured. It was a level similar to levels reached in previous years. Cellulose is of the greatest importance for this market. Its production accounted for 81% of wood pulp production (without pulp from fibres other than wood and recycled fibres), the share of semi-chemical wood pulp equalled 17%, and the share of mechanical wood pulp 2%. Previous trends continued also as regards foreign trade in wood pulp. In 2011 a 6% increase in imports was recorded (to 717 thou. tonnes from 679 thou. tonnes in 2010). In relation to domestic production imports was 65%. Wood pulp exports also increased by 25% (to 38 thou. tonnes from 30 thou. tonnes in 2010); however, it accounted for only 3% of the production volume.

In 2011 also production of paper and paperboard increased by almost 2% (to 3.8 M tonnes from 3.7 M tonnes in 2010). The assortment structure of this production was dominated by packaging papers (65%, 2.4 M tonnes) and graphics papers (23%, 0.9 M tonnes). 52% of domestic production of paper and paperboard (2 M tonnes) was exported, i.e. 1% more than in the previous year. Primarily packaging papers and graphics papers are exported, including mainly wood-free paper. On the other hand, 3.1 M tonnes of paper and paperboard was imported to Poland and it was an amount similar to the amount imported in last year. In relation to production, imports accounted for 83%. The imports structure was dominated by packaging papers and graphics paper.

It is estimated that in the period 2012-2013 production of wood pulp will remain at a level similar to levels observed in previous years. Due to anticipated growth in domestic demand, it is probable that wood pulp imports will further increase and its exports (which is relatively insignificant anyway) remain the same or drop. On the other hand, production of paper and paperboard should grow – by 4% by 2013 (to a level of 3.9 M tonnes). An upward trend should also be characteristic of exports and imports of paper and paperboard. It is forecasted that in 2013 exports will reach 2 M tonnes (a 4% increase in relation to 2011), and imports 3.3 M tonnes (a 4% increase in relation to 2011).

4.9. (I) Carbon markets in the forest sector

The solutions proposed in the energy road map of the European Union until 2050, which assume, among others, reduction in CO₂ emission by 40% by 2030, 60% by 2040, and 80% by 2050, compared to 1990, are also to concern Poland as a member state of the Community, thus the Polish wood sector as well. The specific situation of Poland as regards reduction of CO₂ emission is connected with the structure of energy carriers used domestically, for the energy road map of the European Union assumes that by 2050 the share of energy generated from coal in the entire Community will have radically decreased. Currently in Poland more than 90% of energy is still produced from this fuel. Since 1990 Poland reduced the level of CO₂ emission by 17%, whereas in the same period some EU states managed to reduce carbon dioxide emission even by 40%. Amongst the possibilities of systematic reduction of the amount of greenhouse gases in Poland, the actions connected with, among others, forest management (consisting mainly in constant increase in the forest area, introduction of fast-growing tree species, and cultivation measures increasing standing wood volume) are pointed out. The necessity of extending the life cycle of wood products and their recycling is also more and more strongly emphasised.

The Polish market in emission allowances (operating since 2006) is an integral part of the

national and the EU CO₂ Emission Trading System. This market encompasses installations participating in the European system of CO₂ emission trading and all entities interested in trading in the allowances. Currently in Poland there are discussions and consultations concerning the goal for which finances leveraged by the budget from sales of CO₂ emission allowances in the period 2012-2020 could be allocated. In accordance with the guidelines of the European Union, usage of half of the finances from emission trading is left to a member state's discretion. Former proposals concerned using the finances in the power industry, among others, to support ecological and innovative investments reducing CO₂ emission not only in industry, but also in households. These finances could also be used for grants supplementing loans for building of energy-saving buildings, purchase of ecological cars, refrigerators etc.

Moreover, Poland is preparing to apply, from 2013, new regulations on monitoring and reporting in the area of greenhouse gases emission within the framework of the EU greenhouse gases emission trading system, thus to apply a new definition of biomass for the needs of this system.

5.0. (J) Innovative wood products

In the Polish wood sector innovations are mainly of technical and technological nature and concern primarily changes in material structures of products, while obtainment of products with new and improved properties is a priority. Most products is characterised by enhanced features such as durability, resistance to exterior factors, insulation properties, easy assembly and functional values, safety, and conformity with the principles of ecology and aesthetics. New technologies increase durability of products, their hardness and stability, and decrease their susceptibility to exterior conditions. Modern wood materials are more resistant to abrasion, fire, chemical agents, moisture, and also to biotic factors and factors that are difficult to foresee (e.g. climate conditions). Their thermal and acoustic insulation characteristics are also enhanced. The applied technical solutions facilitate assembly and use of wood products (among others, thanks to the use of lighter materials or possibilities of assembling without using glue). The degree of finished product safety has constantly increased and the production processes and wood products have become more ecological. The former scope of application of wood materials and products has broadened (e.g. new generation flooring materials which may be applied in heated floor systems). The substitution of traditional wood materials with modern wood materials of improved properties (or in combination with other raw materials) has also been an intensifying trend.

The main new trends in technology innovativeness and materials and products are the following:

- escalation of the phenomenon of substitution of solid wood materials with wood-based materials (of ground down and defibred wood), and also with special paper materials (corrugated paperboard for production of structural elements for construction),
- increase in the share of wood materials and paper materials with more sophisticated finish (e.g. with surfaces finished with various coatings – synthetic, natural, biodegradable),
- increase in the importance of modified materials (e.g. through the introduction in their structures, using different technologies, of various chemical agents, which improve, for example, their durability, resistance to biotic and abiotic factors and to ageing processes or through creation of new composites as a result of combination of various wood materials with non-wood materials (plastics, metal, glass).

Generally, the quality and modernity of most wood materials and products is at least at an average European level, and some represent the world level.

Subject: Country market statements for Timber Committee Market Discussions**Economic indicators**

Indicator	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011
	% change on previous year						
Gross Domestic Product	107.0	104.3	103.6	105.1	101.6	103.9	104.3
Sold production of industry	109.7	106.7	103.7	103.6	95.5	109.0	107.5
Construction and assembly production	108.1	101.4	108.0	112.1	105.1	104.6	112.4
Dwellings completed	88.2	107.1	105.5	123.6	96.9	84.9	96.4
Dwellings under construction	105.5	105.7	98.7	101.4	97.5	103.3	104.5
Average paid employment							
- total	102.8	97.1	101.7	105.0	99.2	99.8	100.9
- in the enterprises sector	101.0	96.7	101.9	104.8	98.8	100.8	103.2
Registered unemployment rate (at the end of the year) ¹	14.9	15.1	17.6	9.5	12.1	12.4	12.5
Average monthly gross real wages and salaries							
- total	102.8	101.0	101.8	105.9	102.0	101.4	101.2
- in the enterprises sector	103.2	101.3	101.2	106.1	101.1	100.8	100.9
Price indices of consumer goods and services (inflation)	127.8	110.1	102.1	104.2	103.5	102.6	104.3
Investment outlays	117.1	101.4	107.7	110.7	99.2	100.2	109.4
Trade							
millions of PLN, current prices							
Exports	55515.1	137908.7	288780.8	405383.1	423485.4	481058.2	558739.0
Imports	70502.3	213071.8	328192.0	497028.3	463382.6	436220.6	623372.7
Balance of trade	-14987.2	-75163.1	-39411.2	-91645.2	-39897.2	-55162.4	-64633.7
millions of USD, current prices							
Exports	22894.9	31651.3	89378.1	171859.9	136720.3	159757.6	190247.5
Imports	29049.7	48940.2	101538.8	210478.5	149569.8	178062.9	212330.9
Balance of trade	-6154.8	-17288.9	-12160.7	-38618.6	-12849.5	-18305.3	-22083.4
millions of EUR, current prices							
Exports	-	34373.4	71423.5	116243.8	98274.5	120373.1	136693.9
Imports	-	53084.8	81169.7	142447.9	107528.9	134188.4	152568.4
Balance of trade	-	-18711.2	-9746.2	-26204.1	-9254.4	-13815.3	-15874.5

¹ as a ratio of registered unemployed persons to the economically active civil population

Z A Ł A C Z N I K I

ZAŁĄCZNIK 1

Pakiet sprawozdawczy JFSQ 2011

- **Informacje istotne dla krajowych przedstawicieli ds. statystyki sektora leśno-drzewnego**
- **Podstawowe definicje i wyjaśnienia pojęć stosowanych w sprawozdawczości Eurostatu i Komitetu Drzewnego**
- **Zestawienia symboli klasyfikacji w handlu zagranicznym obowiązujące w sprawozdawczości Eurostatu i Komitetu Drzewnego**

ZAŁĄCZNIK 2

Pakiet sprawozdawczy JFSQ 2011

- **Informacje za lata 2010-2011**

ZAŁĄCZNIK 3

Pakiet sprawozdawczy TCQ 2012

- **Informacje za lata 2010-2011, prognoza na lata 2012-2013**

ZAŁĄCZNIK 4

70. Sesja Komitetu Drzewnego

- **Materiały o charakterze informacyjnym dotyczące przygotowania krajowego raportu o stanie gospodarki i rynku drzewnego**

ZAŁĄCZNIK 5

Komitety Drzewny i Eurostat

Materiały i opinie wynikające z bieżącej współpracy w 2012 roku